

SKUODO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Skuodo vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategija

Skuodas
2015 m.

TURINYS		Psl.
I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI		
1.	VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija	3
2.	VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė	5
3.	VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)	33
4.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka	35
II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?		
5.	VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys	38
6.	VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis	40
7.	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	41
III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?		
8.	LEADERmetodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas	44
9.	VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	55
10.	VPS įgyvendinimo veiksmų planas	82
11.	VPS finansinis planas	97
12.	VPS įgyvendinimo rodikliai	98
13.	VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną ir valdymas	101
IV DALIS. PRIEDAI		
	<i>1 priedas.</i> VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2011 m. statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.	104
	<i>2 priedas.</i> VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2013 m. (2014 m.) statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.	105
	<i>3 priedas.</i> Skuodo vietos veiklos grupės narių sąrašas	106
	<i>4 priedas.</i> Skuodo vietos veiklos grupės valdybos narių sąrašas	108
	<i>5 priedas.</i> Mokomųjų-konsultacinių renginių sąrašai	109
	<i>6 priedas.</i> Skuodo rajono projektų idėjų santrauka	173
	<i>7 priedas.</i> Kaimo gyventojų anketinės apklausos anketos forma	180
	<i>8 priedas.</i> Skuodo rajono kaimo gyventojų anketinės apklausos rezultatų suvestinė	187
	<i>9 priedas.</i> Seniūnijų apklausos anketos forma	194
	<i>10 priedas.</i> Skuodo vietos veiklos grupės valdybos susirinkimų protokolai	201

I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI

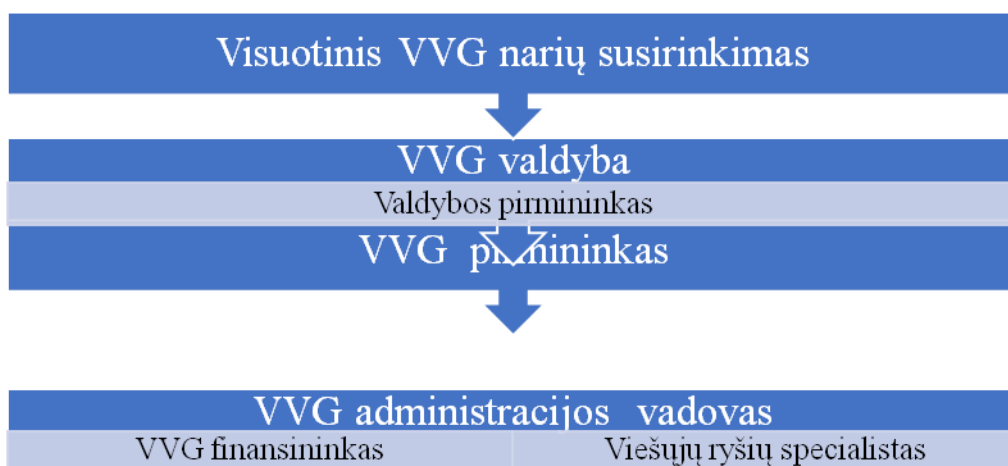
1. VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija

1.1.

2007 m. vasario 12 d. iniciatyvinė grupė sudaryta iš Vilijos Vaškienės, Genovaitės Intienės, Živilės Rancienės, Kazio Viršilos ir Dalios Sadauskienės nutarė pasirašyti Skuodo vietos veiklos grupės steigimo sutartį. Skuodo vietos veiklos grupė įkurta 2007 m. kovo 20 d. įvykusiame steigiamajame susirinkime, kuriame dalyvavo 24 rajono gyventojai. Jame taip pat patvirtinti Skuodo vietos veiklos grupės įstatai, kuriuose numatyta, jog Skuodo vietos veiklos grupės veiklos teritorija – Skuodo rajono savivaldybė, išskyrus Skuodo miestą. Skuodo vietos veiklos grupės būstinė įsikūrusi adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo sen., Skuodo r. sav.

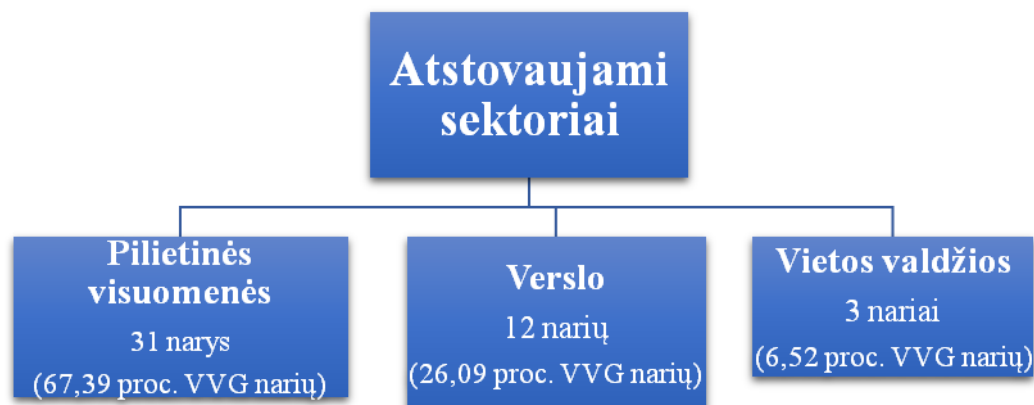
Svarbiausias naujai įsteigtos organizacijos veiklos tikslas – kaimo vietovių ekonominės ir socialinės gerovės kėlimas.

Skuodo vietos veiklos grupė valdomą, siekiant užtikrinti efektyvią organizacijos veiklą, strategijos rengimą bei vykdymą, vykdo vietos veiklos grupės nariai, valdyba, pirmininkas ir administracijos darbuotojai. Skuodo vietos veiklos grupės valdymo organai (žr. 1 pav.): visuotinis VVG narių susirinkimas, kolegialus valdymo organas – valdyba, vienasmenis valdymo organas – VVG pirmininkas.

1 pav. VVG valdymo struktūros schema

Šiuo metu Skuodo vietos veiklos grupę sudaro 46 nariai (žr. Priedas Nr. 3), kurie atstovauja 3 sektorius: pilietinės visuomenės, verslo bei vietos valdžios (žr. 2 pav.)

2 pav. VVG narių pasiskirstymas pagal atstovaujamus sektorius

Skuodo vietos veiklos grupės valdybą sudaro 11 narių, kurių atstovavimas visiškai atitinka Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės „Parama LEADER programos vietos plėtrai (bendruomenės inicijuota vietos plėtra (BIVP)“ įgyvendinimui keliamus reikalavimus: 45,46 proc. valdybos narių (5 valdybos nariai) atstovauja pilietinės visuomenės sektorių; 27,27 proc. valdybos narių (3 valdybos nariai) atstovauja verslo sektorių ir 27,27 proc. valdybos narių (3 valdybos nariai) atstovauja vietos valdžios sektorių. VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių pusiausvyra: 45,46 proc. valdybos sudaro vyrai (5 valdybos nariai) ir 54,54 proc. moterys (6 valdybos nariai)(žr. Priedas Nr. 4).

Skuodo vietos veiklos grupės administracija:

- + VVG administracijos vadovas;
- + VVG finansininkas;
- + VVG viešųjų ryšių specialistas.

- 1.2. Vertybės atskleidžia organizacijos charakterį, pabrėžia jos individualumą, parodo ideologiją ir yra bene vienintelis fundamentalus objektas nuolat besikeičiant ekonominei, socialinei, politinei, technologinei aplinkai. Organizacijos vertybės nusako kaip organizacija dirbs ir kuo vadovausis savo veikloje ateinančiame periode. Siekiant užtikrinti VVG darbo ir veiklos skaidrumą bei efektyvumą ir tęsti sėkmingai pradėtus darbus **Skuodo vietos veiklos grupė vadovaujasi šiomis vertybėmis:**
1. **Nešališkumas.** Priimant sprendimus, nesiecti savo interesų. Valdybos nariai privalo deklaruoti visus interesus dėl kurių gali kilti interesų konfliktas ir tinkamai nusišalinti nuo sprendimo priėmimo, jei to reikia. Mokėti išskirti prioritetus, opiausias problemas. Laikytis principo, kad visi yra lygūs, vengti bet kokios diskriminacijos dėl lyties, šeimyninės padėties, šeimos padėties, lytinės orientacijos, religijos, amžiaus ar priklausymo vienai ar kitai politinei partijai, įvairiems socialiniams sluoksniams.
 2. **Sąžiningumas ir apdairumas.** Veikti etiškai ir sąžiningai, visus suinteresuotus asmenis (narius, pareiškėjus ir pan.) vertinti ir su visais elgtis vienodai. Vykdyti savo įsipareigojimus: pradėtą darbą pabaigti iki galo. Atvirai ir ilgai nedelsiant prisipažinti, jeigu darbas nepavyksta, griežtai laikytis susitarimų, nenaudoti VVG išteklių ir resursų, jei tai nesujisę su VVG ir jos veikla.
 3. **Bendradarbiavimas ir informavimas.** Nesavanaudiškai dalintis patirtimi tarp VVG narių, bei su kitomis suinteresuotomis organizacijomis, kaimo gyventojais. Nuolat skleisti turimą aktualią informaciją. Užtikrinti perduodamos informacijos prieinamumo galimybes suinteresuotiems asmenims Pasiskirstyti darbais pagal turimą kompetenciją ir

	<p>galimybes, neatskleisti konfidencialios informacijos (jei tokia yra).</p> <p>4. Skaidrumas, viešumas ir atskaitomybė (organizacijos viduje ir už jos ribų). Paviėšinti kiekvieną padarytą darbą visomis įmanomomis priemonėmis (konferencijose, susitikimuose, spaudoje, interneto svetainėje). Laikytis įstatuose ir darbo reglamentuose nustatytų įsipareigojimų. Visiems besidomintiems pateikti informaciją apie VVG tikslus, uždavinius, veiklos galimybes. Viešinti patvirtintus veiklos planus ir veiklos ataskaitas, finansinės atskaitomybės dokumentus.</p> <p>5. Atkaklumas ir ryžtas. Savo veikla ir asmeniniu pavyzdžiu siekti, kad VVG taptų žinoma ir autoritetinga. Nepabūgti sunkumų, susidūrus su abejingumu, biurokratinėmis kliūtimis, informacijos ar patirties stoka, bet pasitelkus reikiamos pagalbos iš partnerių, siekti teigiamų rezultatų.</p> <p>6. Aktyvumas ir dalyvavimas. Nuolat dalyvauti VVG veikloje: lankytis susirinkimuose, svarstant aktualius klausimus išsakyti savo nuomonę, teikti pasiūlymus problemoms spręsti, laiku ir kokybiškai vykdyti priimtus sprendimus. Nuolat formuoti teigiamą visuomenės nuomonę, stengiantis į viešąjį gyvenimą įtraukti kuo daugiau kaimo gyventojų, juos sudominus VVG veikla.</p> <p>7. Tarpusavio pasitikėjimas. Lojalumas organizacijos tikslams ir uždaviniams bei VVG vykdomai veiklai. Nekeisti priimtų nuostatų, viešai nekritikuoti po to, kai sprendimas balsų daugumą ar suradus kompromisą, jau priimtas. Kai kalbama VVG vardu, nenukrypti į asmeniškus dalykus ir nesiekti asmeninės naudos ar naudos atstovaujamos subjektui.</p>
1.3.	<p>VVG teritorijos vizija iki 2023 m.</p> <p>1. Skuodo rajonas – išsaugojęs savitumą ir tautiškas tradicijas, puoselėjantis garbių šio krašto žmonių kurtas ir propaguotas vertybes: išsaugotas natūralus kraštovaizdis, nuolat tvarkoma ir gražinama gyvenamoji aplinka, puoselėjama žemaičių kalba, tradicijos, papročiai ir šventės. Glaudus vietos gyventojų bendradarbiavimas su ūkininkais, verslininkais ir vietos valdžia, kuriantis ekonomiškai klestintį kraštą ir skatinantis jaunų žmonių norą čia gyventi ir dirbti. Didėjantis kaimo gyventojų verslumas, auganti ekonomika ir mažėjantis nedarbas.</p>
1.4.	<p>Skuodo VVG misija:</p> <p>2. Stiprinti partnerystę tarp įvairių kaime veikiančių sektorių: kaimo bendruomenių ir kitų NVO, verslo bei vietos valdžios, siekiant darnios kaimo plėtros;</p> <p>3. Informuoti kaimo gyventojus apie 2014-2020 m. Kaimo plėtros programos teikiamas finansines galimybes;</p> <p>4. Skatinti kaimo gyventojų verslumą, iniciatyvas kurti patrauklesnę gyvenamąją aplinką, ugdyti jų gebėjimus rengti projektus ir juos įgyvendinti.</p>

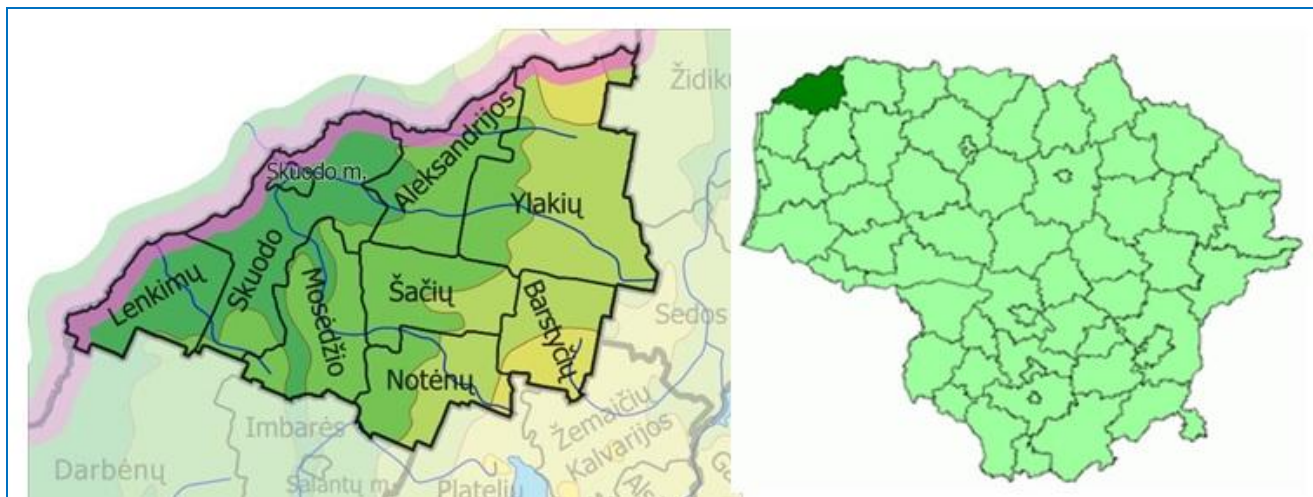
2. VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė¹

2.1.	<p>Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas ir identitetas</p> <p>Skuodo rajonas yra Šiaurės vakarų Lietuvoje, labiausiai nutolęs nuo Respublikos sostinės - Vilniaus ir didesnių pramonės miestų. Rajonas ribojasi rytuose su Mažeikių ir pietuose - Kretingos bei Plungės rajonais. Šiaurėje Skuodo rajono dalis ribojasi su Latvijos siena. Skuodo rajonas yra mažiausias iš visų Klaipėdos apskrities rajonų. Skuodo vietos veiklos grupė atstovauja visam</p>
------	--

¹ VPS naudojami seniūnijų ir savivaldybės administracijos pateikti duomenys su Šalies ir regiono rodikliais nelyginami, nes nėra teikiami Statistikos departamento arba teikiami kita imtimi, nei naudojami VPS. Pažymime, kad toliau vartojamos sąvokos: Skuodo r. sav., turint omenyje Skuodo rajono savivaldybės administracijos teritoriją, įskaitant ir Skuodo miestą, ir Skuodo rajonas, turint omenyje išskirtinai Skuodo rajono, be miesto, teritoriją, kuri sutampa su Skuodo vietos veiklos grupės veiklos teritorija.

Skuodo rajonui, išskyrus rajono centrą – Skuodo miestą. Skuodo r. sav. plotas – 911 km², t.y. 17,5 proc. viso Klaipėdos apskrities ir 1,4 proc. Lietuvos Respublikos ploto, iš jo Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos plotas sudaro 905 km²

Administraciniu požiūriu Skuodo rajonas suskirstytas į 8 seniūnijas: Aleksandrijos, Barstyčių, Ylakių, Lenkimų, Mosėdžio, Notėnų, Skuodo ir Šačių² (žr. 3 pav.), visos seniūnijos priklauso Skuodo vietos veiklos grupės teritorijai.

3 pav. Skuodo rajono geografinė padėtis ir seniūnijos³

2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Skuodo r. sav. teritorijoje yra vienas miestas – Skuodas, 4 miesteliai – Barstyčiai, Ylakai, Lenkimai ir Mosėdis ir 169 kaimai (7 iš jų neapgyvendinti)⁴. 2015 m. seniūnijų pateiktais duomenimis rajone yra 45 viensėdžiai (vienkiemiai), 121 kaimas ir 4 miesteliai⁵.

Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų pasiskirstymą pagal gyvenamąsias vietas galime matyti 2.1.1. lentelėje. Joje lyginami turimi 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenys pateikiami statikos departamento ir 2014 m. seniūnijų pateikti duomenys apie jų gyventojus iš gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos. Iš turimų duomenų matyti, jog daugiau kaip 50 proc. rajono gyventojų gyvena gyv. vietovėse, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų.

2.1.1.lentelė. Skuodo rajono gyventojai pagal gyvenamąsias vietas 2011 m. ir 2014 m., vnt.

	2011 m. <i>Duomenys pateikiami remiantis 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais</i>	2014 m. <i>Duomenys pateikti remiantis seniūnijų pateiktais duomenis iš gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos už 2014 metus</i>
Gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	-	1 321
Gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	5 485	4 329
Gyvenantys gyv. vietovėse nuo	7 452	7 446

² www.skuodas.lt

³ Ilustracijos šaltinis: <http://lt.wikipedia.org>

⁴ 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys, <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

⁵ Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

201 iki 1000 gyventojų		
Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	1 141	1 285
Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	-	-

Skuodo rajono vietos veiklos grupės teritorijos išskirtinumas ir identitetas. Didžiausia rajono dalis yra Žemaičių ir Vakarų Kuršo aukštumose. Per Skuodo rajoną teka Bartuva su intakais Apše ir Luoba, Šventoji, yra 6 ežerai (didžiausi – Kalčių, Laumių). Savivaldybėje yra Žemaitijos nacionalinio parko dalis, Salantų regioninio parko dalis ir 9 draustiniai. Išskirtinė Skuodo rajono vieta – Mosėdis, dar vadinama Žemaitijos turistų meka. Miestelyje yra Vaclovo Into įkurtas unikalus Akmenų muziejus. Parke nuoseklia geografinė tvarka suguldyti Rytų, Vidurio ir Vakarų Suomijos, Suomų įlankos, Alandų salyno, Botnijos įlankos dugno, Pietų, Vidurio, Šiaurės Švedijos uolienų rieduliai. Šauklių geologiniame draustinyje, kurio plotas 162 ha., saugomas landšaftas su gausybe riedulių. Netoli Barstyčių guli didžiausias Lietuvos riedulys, jis susidaręs iš stambiagrūdžio granito, jo ilgis – 13,4 m, aukštis – 3,6 m, plotis – 7,5 m, svoris – apie 680 t. Akmenų muziejus bent jau vasaros metu pritraukia daugiau turistų. Aštuoni kilometrai į pietryčius nuo Skuodo yra Apuolės landšaftinis ir istorinis draustinis, jo plotas 40 ha. Jame saugomas Vakarų Kuršo vaizdingas kalvų kompleksas, Apuolės piliakalnis, seniausios Lietuvoje gyvenvietės, istoriniuose šaltiniuose paminėtos 853 m., ir senkapio liekanos. Skuodą puslankiu supa Užluobės, Puodkalių, Kubiliškės piliakalniai. Puodkalių piliakalnis yra vienas didžiausių Lietuvos piliakalnių Latvijos pasienyje. Prie kai kurių piliakalnių, gynybiškai įtvirtintų gyvenviečių, buvusių medinių pilių kūrėsi dvarai, o prie jų - miestai, gyvenvietės (Skuodas, Mosėdis ir kt.). Lenkimų seniūnijoje, Kalvių kaime, Šventosios kairiajame krante yra piliakalnis. Ties juo, tik atokiau nuo dešiniojo upės kranto esančioje sodyboje 1793 m. gimė ir augo būsimasis lietuvių istorikas ir švietėjas Simonas Daukantas. Skuodo rajonas išsiskiria savo žemaitiškumu. Dauguma rajono saviveiklinių teatrų stato tik žemaitiškus spektaklius. Skuodo žemaičių teatre žemaitiškai skambėjo net Ibsenas. Žemaičių kultūros draugijos Skuodo skyrius ir rajono švietimo įstaigos rengia skaitovų konkursus gimtąja žemaičių kalba. Skuodo viešoji biblioteka organizuoja rašančiųjų žemaitiškai kūrybos konkursus. Ne tik rajoninius, bet ir respublikinius. Skuodo Pranciškaus Žadeikio gimnazijoje vyksta rajoniniai ir zoniniai muzikiniai renginiai „Dainiuojem žemaitėška“. Skuodo rajono savivaldybės tarybos posėdžiai vyksta žemaičių tarpe. Jos nemokantieji tarybos nariai ir svečiai turi teisę kalbėti kita tarpe arba kalba. Skuodas ir rajonas – stiprus, patikimas Žemaitijos etniškumo centras.

APIBENDRINIMAS:

✚ Skuodo rajonas yra mažiausias iš visų Klaipėdos apskrities rajonų, jo **plotas** – 911 km² (R1);

✚ 2015 m. seniūnijų pateiktais duomenimis rajone yra 45 viensėdžiai (vienkiemiai), 121 kaimas ir 4 miesteliai (R2);

✚ daugiau kaip 50 proc. rajono gyventojų gyvena gyv. vietovėse, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų (R3);

2.2. VVG teritorijos gyventojų poreikių analizė

Tik žinant rajono gyventojų poreikius ir problemas galima formuluoti Skuodo vietos veiklos grupės prioritetus bei tikslus ateinančiam finansavimo periodui. Vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų – gyventojų poreikių analizė, kurios metu siekiama išsiaiškinti esamą rajono socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų ir organizacijų poreikius ir problemas.

Skuodo vietos veiklos grupės gyventojų poreikių analizę vykdė naudojant šiuos darbo metodus:

1. Konsultaciniai–informaciniai renginiai; individualūs pokalbiai, susitikimai;
2. Anketinė rajono gyventojų apklausa;

3. Atskirų rajono savivaldybės skyrių ir seniūnijų apklausa;
4. Skuodo vietos veiklos grupės valdybos susirinkimai;
5. Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė.

Konsultaciniai-informaciniai renginiai buvo pagrįsti diskusijomis mažose grupėse. Renginiai vyko visose Skuodo rajono seniūnijose neformalios diskusijos forma, diskutuojant iš anksto numatytomis temomis su tikslinėmis grupėmis. Tai vienas efektyviausių metodų, siekiant išgirsti įvairias nuomones, idėjas, suprasti žmonių požiūrį bei išsiaiškinti jų problemas bei poreikius ir lūkesčius ateinančiam periodui. Didžiausias šių renginių privalumas – jie leidžia atskleisti paprasto žmogaus požiūrį į jam svarbų klausimą. Konsultaciniai-informaciniai renginiai buvo organizuojami šiomis tikslinėmis grupėmis:

- ✚ Kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinų organizacijų atstovais bei rajono gyventojais;

- ✚ Rajono jaunimu;
- ✚ Vietos veiklos grupės nariais;
- ✚ Vietos verslininkais;
- ✚ Seniūnijų ir vietos valdžios atstovais.

Renginiuose dalyvavo visų kaimo bendruomenių, mokyklų, kultūros centrų, seniūnijų, jaunimo ir kitų organizacijų atstovai bei smulkūs kaimo verslininkai, kuriuose dalyvavo visų kaimo bendruomenių, mokyklų, kultūros centrų, seniūnijų, jaunimo ir kitų organizacijų atstovai bei smulkūs kaimo verslininkai, kurių metų įgijo potencialiems pareiškėjams reikalingų įgūdžių, kvalifikacijos ir patirties. Įgyta patirtis, kvalifikacija ir įgūdžiai sudarė puikias sąlygas startui į naują programinį laikotarpį ir užtikrino kaimo plėtros dalyvių veiklos ir projektų tęstinumą bei aktyvų dalyvavimą kaimo plėtros procesuose. Renginių metu buvo ne tik įgyta patirtis ir žinios, bet ir išsakyti lūkesčiai ateičiai.

2014-2020 m. finansinio laikotarpio poreikių analizei atlikti buvo suorganizuoti šie konsultaciniai –informaciniai renginiai: „Jaunimo dalyvavimas kaimo plėtros procesuose“ (2 renginiai), „Jaunimo dalyvavimas kaimo plėtros procesuose, jaunimo įtrauktis į socialinę ir ekonominę veiklą, jaunimo iniciatyvų skatinimas“ (1 renginys), „Jaunimo poreikių ir situacijos analizė“, „Verslo kūrimo ir plėtros galimybės“, „Skuodo VVG teritorijos situacijos ir poreikių nustatymas“, „Socialinės, ekonominės situacijos rezultatai“, „Vietos poreikiai-strategijos prioritetai ir priemonės“. Susitikimai su vietos verslo atstovais, vietos valdžios (seniūnai ir savivaldybės administracijos darbuotojai) neformaliomis jaunimo grupėmis, vyresnių klasių moksleiviais, Kaimo verslo amatų ir paslaugų absolventais, kaimo bendruomenėmis, kaimo jaunimu ir kitais „aktyviais kaimo gyventojais“.

Visų organizuotų renginių metu buvo siekiama išsiaiškinti vietos problemas bei nustatyti gyventojų poreikius, užtikrinant vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu bei numatant vietos išteklių, teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimui. Susitikimai su vietos verslo atstovais, vietos valdžios (seniūnai ir savivaldybės administracijos darbuotojai) neformaliomis jaunimo grupėmis, vyresnių klasių moksleiviais, Kaimo verslo amatų ir paslaugų absolventais, kaimo bendruomenėmis, kaimo jaunimu ir kitais „aktyviais kaimo gyventojais“.

Aptarus 2014-2020 metų finansavimo periodo naujoves, reikalavimus ir galimybes. Siekiant generuoti naujas idėjas buvo pasitelktas „Smegenų šturmo“ metodas, kurio tikslas buvo išsiaiškinti skirtingų vietovių išteklius, turimą potencialą, galimas plėtros kryptis ir projektines idėjas (generuotų projektų idėjų santrauka pridedama, žr. Priedas Nr. 6). Buvo sudarytos sąlygos projektų idėjų pasiūlymus teikti el. paštu nuo 2015m. kovo mėn. iki 2015 liepos mėn.

Atsižvelgiant į konsultacinių-informacinių renginių metu gautą informaciją, bei siekiant į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukti kuo daugiau rajono gyventojų, administracijos darbuotojai parengė anketą.rajono gyventojų situacijos ir poreikių analizei atlikti.

Atliekant gyventojų anketinę apklausą buvo siekiama išsiaiškinti rajono gyventojų poreikius ir opiausias problemas, rajono socialinę-ekonominę situaciją. Anketą sudarė 29 klausimai, iš kurių 9 buvo skirti bendrai informacijai apie respondentą, likę - skirti išsiaiškinti: opiausias gyvenamosios vietovės problemas, kokioms paramos sritims gyventojai teiktų prioritetą laikotarpiui iki 2023 metų, atitinkamų paslaugų trukumą gyvenamojoje vietoje, gyventojų nuomonę apie patraukliausias ekonomines veiklas ir bendruomeninį verslą bei kaimo jaunimo situaciją(anketa pridedama, žr. Priedas Nr. 7).

Vykdamas šią anketinę apklausą buvo apklausti rajono gyventojai, kaimo bendruomenių ir kitų rajone veikiančių įstaigų bei organizacijų atstovai, jaunimas. Siekiant, kad atlikta apklausa būtų reprezentatyvi, o gauti duomenys atspindėtų viso rajono situaciją buvo skaičiuojama apklausos imtis – reikalingas tyrimo dalyvių skaičius. Žinant Skuodo rajono (išskyrus miestą) gyventojų skaičių⁶ ir pasirinkus statistinę paklaidą $\pm 5\%$, esant 95% patikimumo lygmeniui, pakankama paprastoji atsitiktinė imtis - 374⁷. Tyrimas buvo vykdomas 2015 m. balandžio – gegužės mėn. O apklausoje iš viso dalyvavo 546 įvairaus amžiaus respondentai (tyrimo rezultatų apibendrinimas pateikiamas, žr. Priedas Nr. 8).

Seniūnijoms buvo pateiktos anketos(žr. Priedas Nr. 9), kuriose buvo prašoma pateikti statistinę informaciją apie seniūnijų gyventojų skaičių, gyventojų pasiskirstymą pagal amžių ir gyvenamąsias vietas, apie gyventojus patiriančius ekonominius sunkumus ar socialinę atskirtį. Taip pat buvo paprašyta pateikti duomenis apie gyventojų užimtumą, smulkų ir vidutinį verslą, paslaugų sektorių, žemės ūkį, gamtos išteklius, kultūrą ir nevyriausybinės organizacijas veikiančias jų teritorijoje bei įvairias įstaigas ir organizacijas, veikiančias seniūnijos teritorijoje. Skuodo rajono savivaldybės administracijos švietimo skyrius pateikė duomenis apie savivaldybei pavaldžias švietimo įstaigas ir organizacijas, veikiančias rajone, nurodė jose besimokančių asmenų skaičių ir pastatų būklę. Vietinio ūkio ir investicijų skyrius pateikė bendrą informaciją apie savivaldybės įgyvendintus projektus, skirtus pritraukti lėšas į rajoną. Žemės ūkio skyrius pateikė duomenis apie rajono ūkį 2011 m. ir 2014 m.

Siekiant užtikrinti sklandų vietos plėtros strategijos rengimą buvo organizuojami reguliarūs Skuodo vietos veiklos grupės valdybos susirinkimai, kurių metu teikiami įvairūs siūlymai, vertinimai ir daromos įvairios vyraujančių gyventojų poreikių išvalgos. Atskirų susirinkimų metu buvo atlikta Skuodo rajono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, vadovaujantis atlikta anketine apklausa apibrėžti plėtros poreikiai. Taip pat panaudojant mokomųjų-konsultacinių renginių metu gautą informaciją nustatyti VPS prioritetai, priemonės, veiklos sritys bei numatytas finansinis planas (Skuodo vietos veiklos grupės valdybos susirinkimų protokolai pridedami žr. Priedas Nr. 10).

Visi duomenys, gauti kaimo gyventojams, seniūnijoms ir atskiriems savivaldybės skyriams užpildžius anketos suteikė žinių apie realią rajono situaciją, gyventojų problemas, poreikius ir lūkesčius, kurie bus analizuojami ir pateikiami 2016-2023 metų Skuodo vietos veiklos grupės strategijoje.

2.3. VVG teritorijos socialinė situacija

Statistikos departamento pateikiamais duomenimis Skuodo rajono gyventojų skaičius, kaip ir visoje Lietuvoje, mažėja kasmet. 2011 m. rajone gyveno 14 152 gyventojai, 2012 m. – 13 737, 2013 m. – 13 282, o 2014 m. 12 876. Didžioji dalis, daugiau nei 68 proc., Skuodo savivaldybės

⁶ Skuodo rajono gyventojų skaičius 2014 m. – 14 381 paimtas iš Skuodo rajono savivaldybės seniūnijų pateiktų duomenų iš gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos.

⁷ Imties apskaičiavimo formulė <http://www.apklausa.lt/imties-dydis>

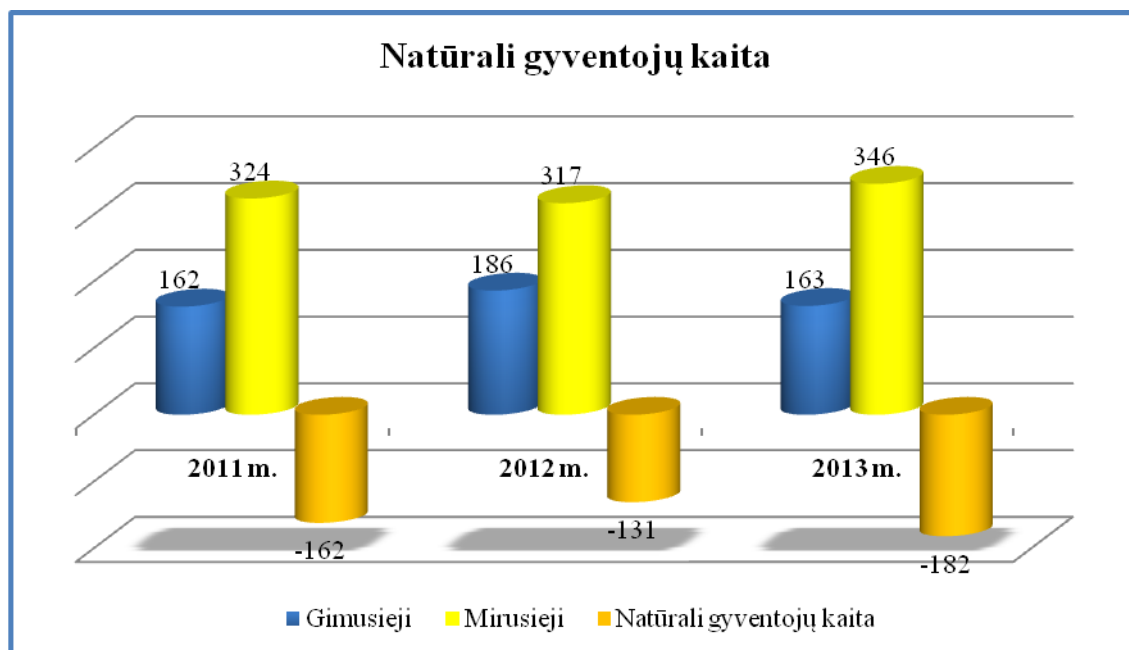
gyventojų gyvena rajone. Skuodo rajone gyvena apie 14 proc. visų Klaipėdos apskrities ir 1,4 proc. Šalies rajono gyventojų⁸.

Siekiant gauti tikslesnę informaciją apie gyventojų kaitos tendencijas, buvo remtasi Skuodo rajono seniūnijų pateiktais duomenimis iš gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos (žr. 2.3.1. lentelė). Lyginant 2011 m. ir 2014 m. turimus duomenis, nustatyta, jog rajono gyventojų skaičius sumažėjo 1 135 gyventojais. Didžiausias pokytis pastebimas Ylakių seniūnijoje.

2.3.1. lentelė. Skuodo rajono kaimo vietovių gyventojų skaičius pagal seniūnijas 2011 m. ir 2014 m., vnt.

Seniūnija	2011 m.			2014 m.			Pokytis
	Iš viso:	Vyrų:	Moterų:	Iš viso:	Vyrų:	Moterų:	Iš viso:
Aleksandrijos	1 665	832	833	1 561	782	779	-104
Barstyčių	1 075	522	553	978	485	493	-97
Ylakių	3 336	1 655	1 681	3 067	1 507	1 560	-269
Lenkimų	1 059	493	566	1 013	479	534	-46
Mosėdžio	2 634	1 288	1 346	2 472	1 213	1 259	-162
Notėnų	1 144	554	590	1 008	490	518	-136
Skuodo	3 280	1 638	1 642	3 081	1 521	1 560	-199
Šatės	1 323	649	674	1 201	593	608	-122
Iš viso:	15 516	7 631	7 885	14 381	7 070	7 311	-1 135

Viena iš pagrindinių gyventojų skaičiaus mažėjimo priežasčių – neigiama natūrali gyventojų kaita. Statistikos departamento duomenimis Skuodo rajono savivaldybėje, įskaitant ir Skuodo miestą, 2011-2013 m. mirusiųjų skaičius viršija gimusiųjų skaičių. 2013 m. išaugo neigiama natūrali gyventojų kaita, nes lyginant su ankstesniais metais ženkliai sumažėjo gimusiųjų skaičius ir padidėjo mirusiųjų (žr. 4 pav.)⁹.

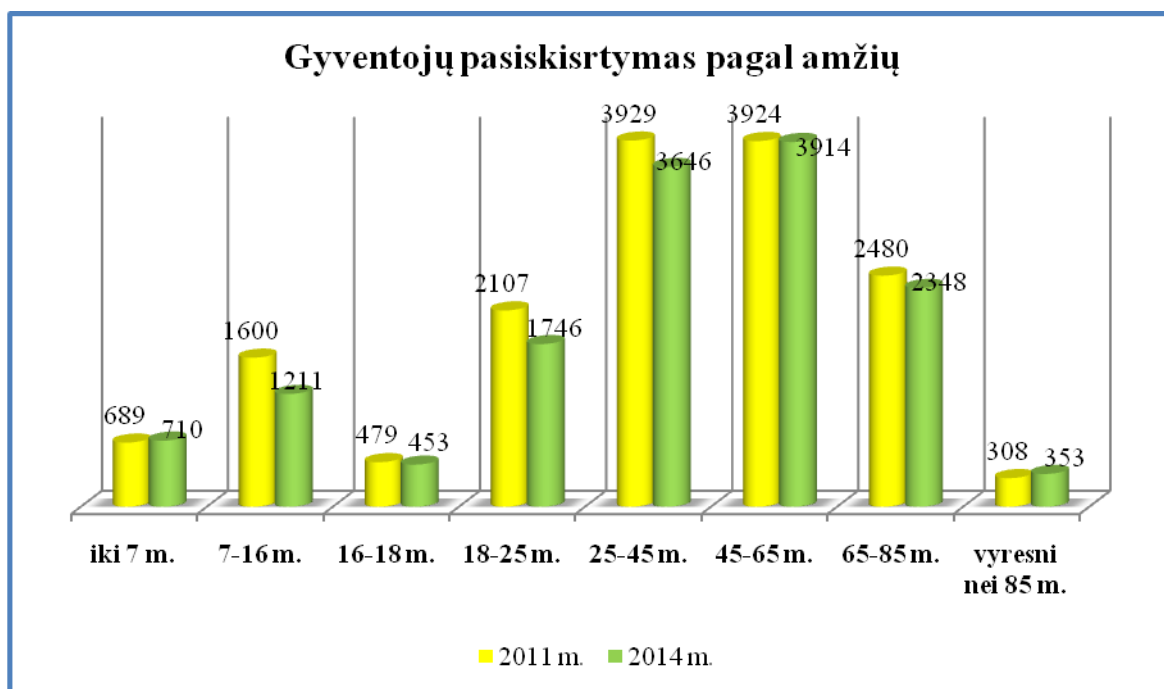
4 pav. Skuodo r. sav. (įskaitant miestą) natūrali gyventojų kaita 2011–2013 m. laikotarpiu, gyv. sk. vnt.

⁸ Statistikos departamento duomenys, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

⁹ Statistikos departamento duomenys,

<http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectTable/Omrade0.asp?SubjectCode=S3&ShowNews=OFF&PLanguage=0>

Skuodo rajono gyventojų (neįskaitant savivaldybės centro) pasiskirstymas pagal amžių analizuojamas taip pat remiantis seniūnijų pateiktais duomenimis¹⁰. Lyginant turimus 2011 m. ir 2014 m. duomenis gyventojų mažėjimo tendencija pastebima beveik visos amžiaus grupėse, gyventojų padaugėjo tik amžiaus grupėse iki 7 m. ir vyresnių nei 85 m. 2014 m. daugumą, 27,2 proc., gyventojų sudarė 45-65 m. amžiaus. 2011 m. darbingo amžiaus gyventojai sudarė 67,3 proc., o pensinio amžiaus – 18,0 proc. visų rajono gyventojų. 2014 m. darbingo amžiaus gyventojų procentas didėjo iki 67,9 proc., o pensinio – 18,8 proc. (žr. 5 pav.).

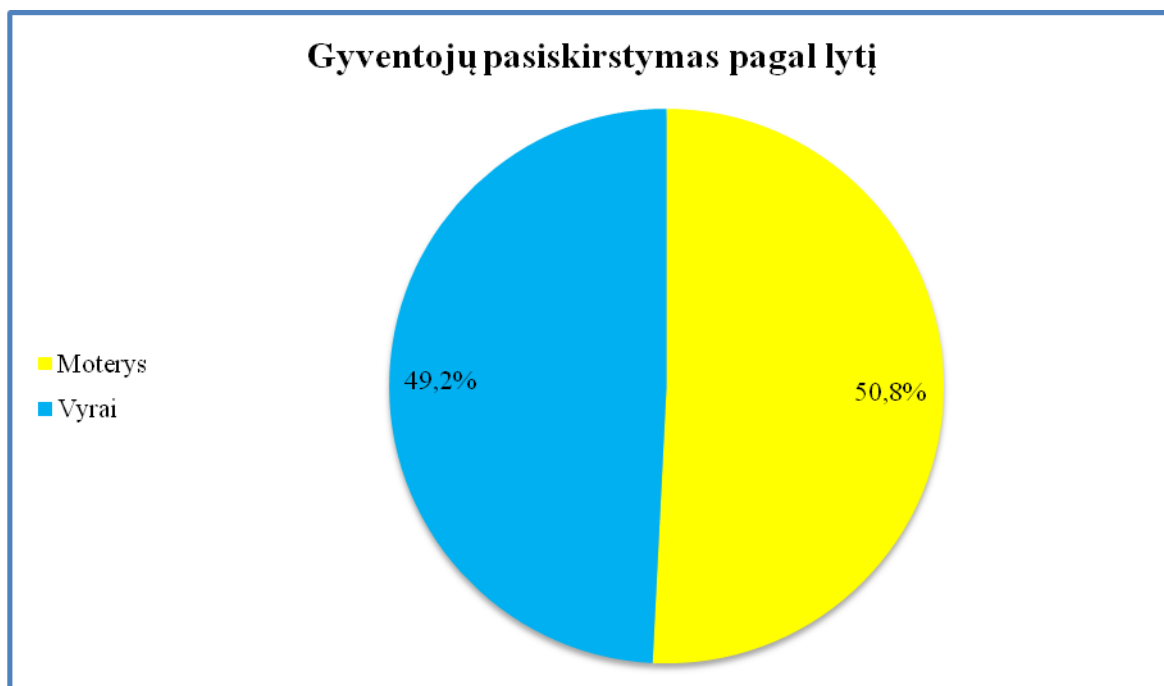

5 pav. Skuodo rajono gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2011 m. ir 2014 m., gyv. sk. vnt.

Seniūnijų pateiktais duomenimis iš gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos (duomenys nurodyti VPS 1 ir 2 priedo statistinėse lentelėse „VVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie VVG atstovaujamos teritorijos gyventojus“)¹¹, Skuodo rajone, neįskaitant savivaldybės centro, kaip ir Šalyje, dauguma rajono gyventojų – moterys (žr. 6 pav.). Skuodo rajone 2011 m. moterų dalis sudarė 50,8 proc. visų rajono gyventojų, o vyrų – 49,2 proc. 2014 m. pasiskirstymas procentais nekito.

¹⁰ Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

¹¹ Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

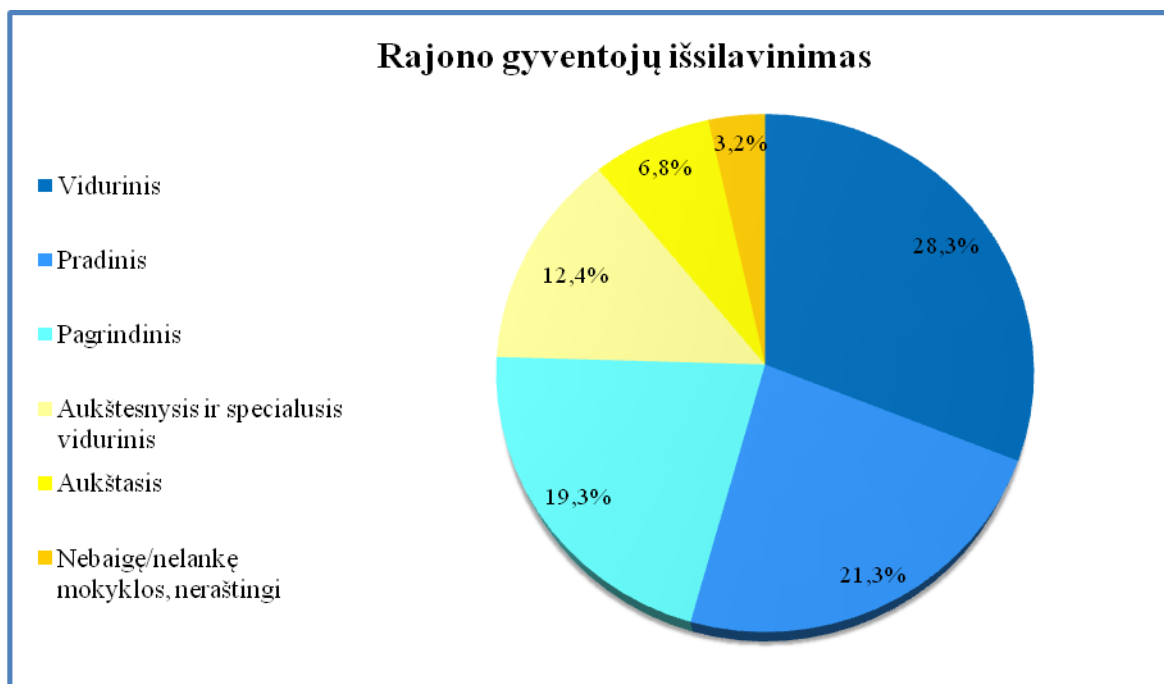
6 pav. Skuodo rajono gyventojų pasiskirstymas pagal lytį, proc.

2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais Skuodo r. sav. teritorijoje, įskaitant ir Skuodo miestą, gyvenančių kitataučių dalis buvo 0,9 proc. nuo visų Skuodo r. sav. gyventojų. Skuode gyveno 180 kitos tautybės gyventojų, iš kurių 130 – rusai, 43 – latviai ir 7 kitos tautybės. Šis skaičius vienas mažiausių visoje Klaipėdos apskrityje, mažesnis kitataučių skaičius buvo tik Neringos savivaldybėje¹². Kadangi oficiali informacija Statistikos departamento yra teikiama tik už 2011 m., pateikti palyginamųjų duomenų neturime galimybės.

Didžioji dauguma Skuodo rajono, išskyrus miestą, gyventojų, net 88,1 proc. yra turintys išsilavinimą (žr. 7 pav.). Iš jų daugiau negu pusė turi vidurinį arba pradinį išsilavinimą, aukštąjį išsilavinimą turi tik 6,8 proc. Skuodo rajono gyventojų ir šis rodiklis – ženkliai mažesnis už Klaipėdos apskrities (10,5 proc.) ir Šalies (10,6 proc.). Skuodo rajonas (12,4 proc.) taip pat atsilieka nuo apskrities (14,2 proc.) ir Šalies (13,9 proc.) pagal gyventojų, turinčių aukštesnįjį ir specialųjį vidurinį išsilavinimą, dalį. Tačiau gyventojų, turinčių vidurinį išsilavinimą, dalis Skuodo rajone (28,3 proc.) yra lygi su Šalies (28,3 proc.) ir didesnė už apskrities (26,8 proc.). 21,3 proc. Skuodo rajono gyventojų turi pradinį išsilavinimą, kai apskrityje ir Šalyje tik apie 18 proc. Pagrindinį išsilavinimą Skuodo rajone turi 19,3 proc., apskrityje – 17,2 proc., o Šalyje – 14,9 proc. Tačiau gyventojų, kurie nėra baigę ar nelankę mokyklos taip pat neraštingi, dalis Skuodo rajone (3,2 proc.) didesnė už apskrities (2,5 proc.) ir Šalies (2,2 proc.)¹³.

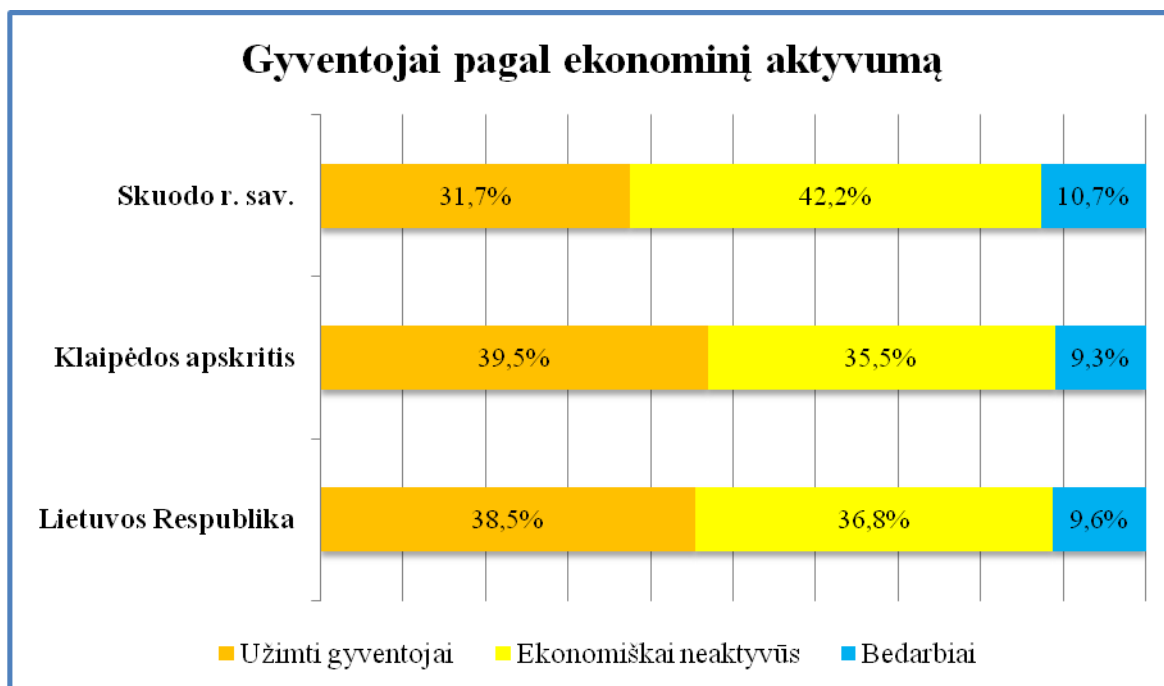
¹² 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys, <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

¹³ 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys, <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

7 pav. Skuodo rajono gyventojų išsilavinimas 2011 m., proc.

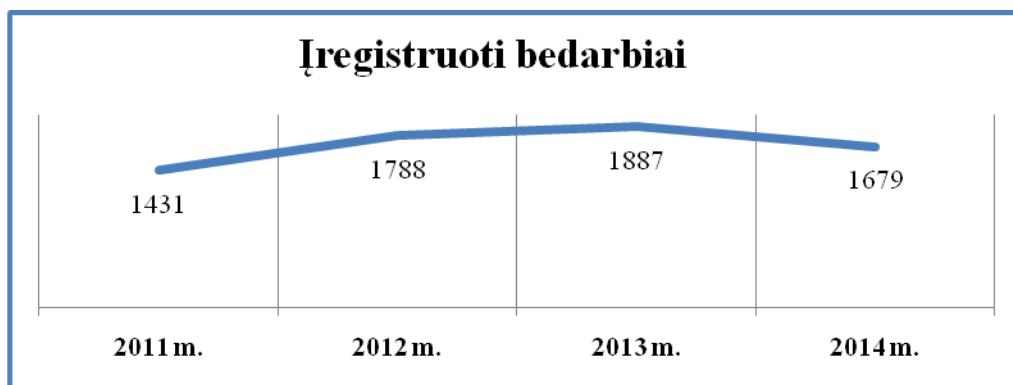
Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, užimtų gyventojų dalis (31,7 proc.) yra ženkliai mažesnė už Klaipėdos apskrities (39,5 proc.) ir Šalies (38,5 proc.) užimtų gyventojų dalį, o ekonomiškai neaktyvių – ženkliai didesnė: Skuodo r. sav. – 42,2 proc., Klaipėdos apskrities – 35,5 proc., o Šalyje – 36,8 proc. Bedarbiai Skuodo r. sav. sudaro 10,7 proc. visų gyventojų, apskrityje – 9,3 proc., o Šalyje – 9,6 proc. Dauguma Skuodo r. sav. gyventojų – ekonomiškai neaktyvūs (žr. 8 pav.).

8 pav. Skuodo r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą 2011 m. bei palyginimas su Šalies ir Klaipėdos apskrities rodikliais, proc.¹⁴

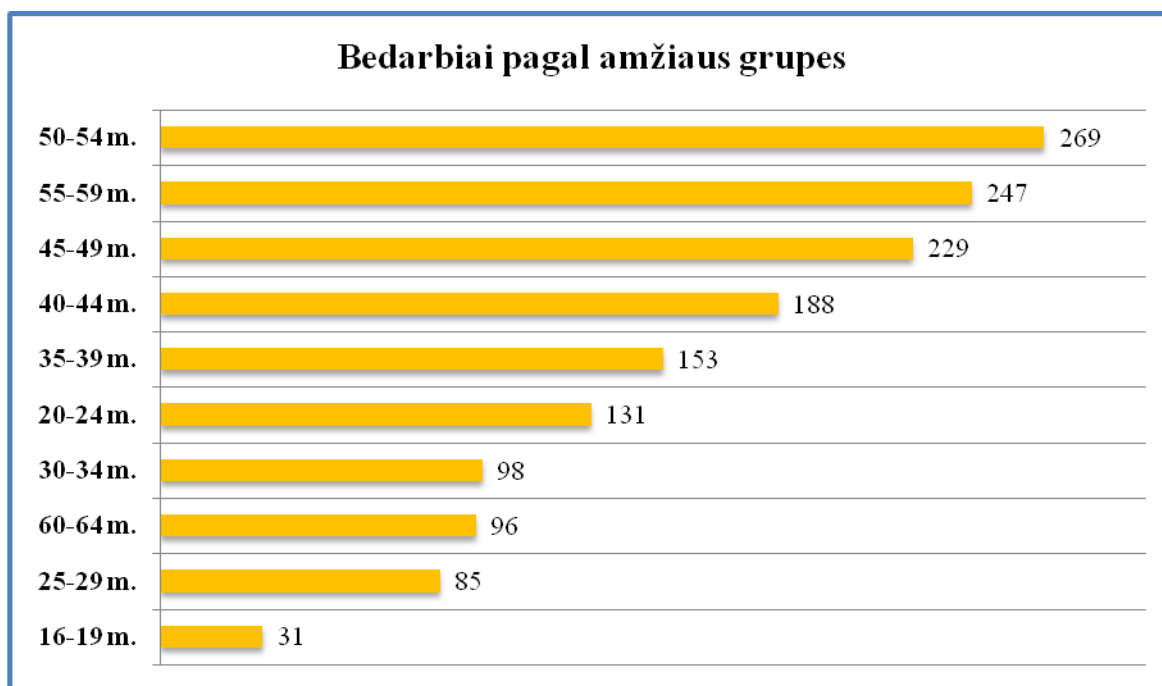
¹⁴ 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys, <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

Lietuvos darbo biržos duomenimis iki 2013 m. didėjęs įregistruotų bedarbių skaičius Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, kasmet mažėja (žr. 9 pav.). Per 2013-2014 m. laikotarpį jis mažėjo 11 proc. 2014 m. Skuodo r. sav. buvo registruota 5 proc. visų Klaipėdos apskrities bedarbių.

9 pav. 2011-2014 m. laikotarpiu Skuodo r. sav. įregistruotų bedarbių skaičius, vnt.¹⁵

2015 m. sausio 1 d. Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, darbo biržos skyriuje buvo registruoti 1 527 bedarbiai (žr. 10 pav.). Dauguma, 17,6 proc., jų buvo vyresnio amžiaus, 50-54 m., kiek mažiau, 16,1 proc., - 55-59 m. Jaunų, 16-29 m. amžiaus, bedarbių dalis sudarė tik 7,6 proc. visų tuo metu registruotų bedarbių.

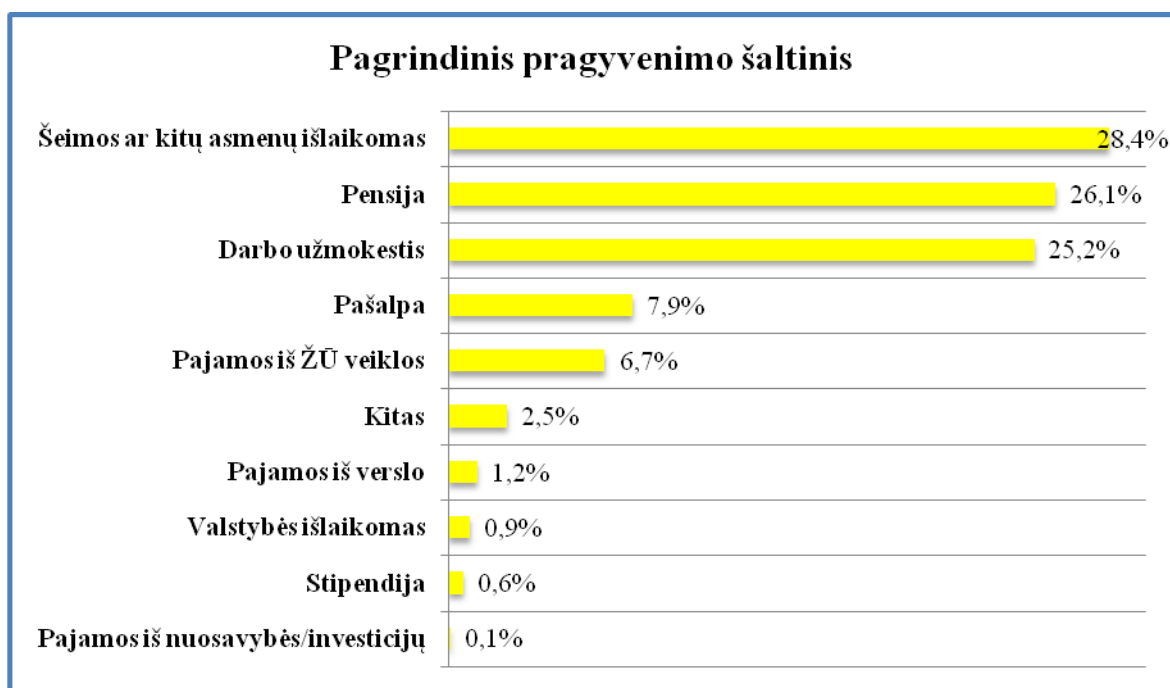

10 pav. 2015-01-01 registruotų Skuodo r. sav. bedarbių pasiskirstymas pagal amžiaus grupes, vnt.¹⁶

¹⁵ Lietuvos darbo biržos statistiniai duomenys, pateikiami leidinyje „Lietuvos darbo rinka skaičiais 2014“, <https://www.ldb.lt/Informacija/Veikla/Documents/2014%20leidinys%20skaiciais.pdf>

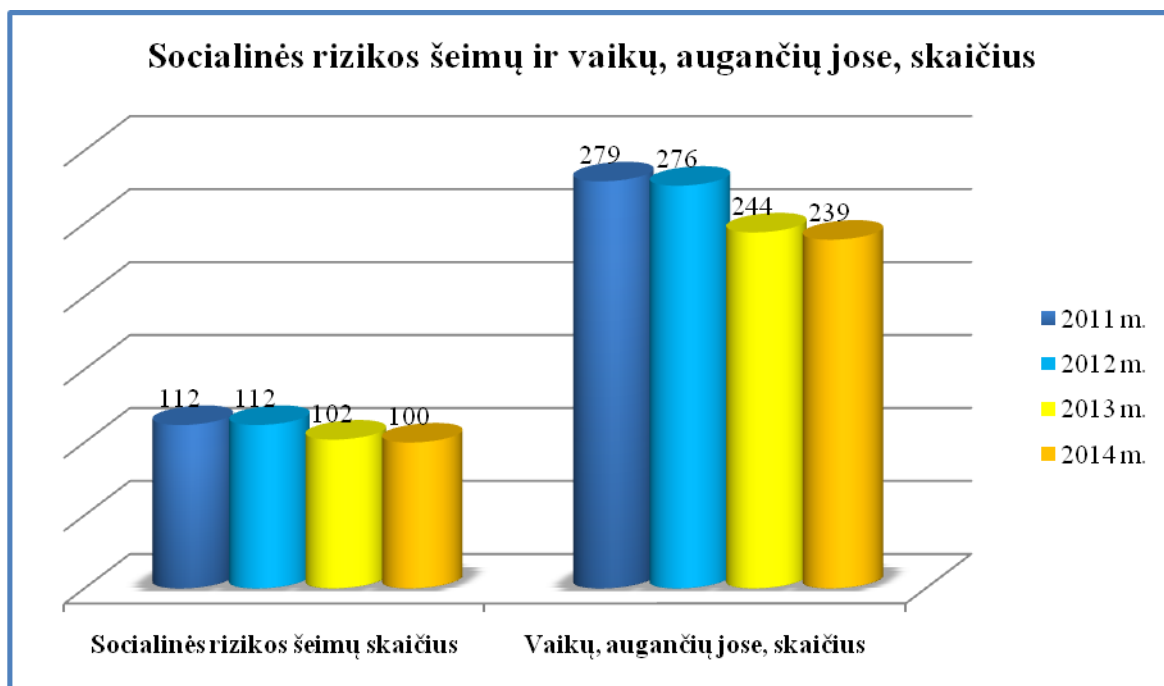
¹⁶ Lietuvos darbo biržos statistiniai duomenys, pateikiami leidinyje „Lietuvos darbo rinka skaičiais 2014“, <https://www.ldb.lt/Informacija/Veikla/Documents/2014%20leidinys%20skaiciais.pdf>

Analizuojant Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, gyventojus pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį buvo remtasi 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis (žr. 11 pav.), pagal kuriuos nustatyta, jog Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, gyventojai pagrinde yra šeimos ar kitų asmenų išlaikomi, taip nurodė net 28,4 proc. visų savivaldybės teritorijos gyventojų, Klaipėdos apskrityje (28,7 proc.) ir Šalyje (27,4 proc.) tokių gyventojų dalis yra labai panaši, tačiau dauguma Šalies (35,8 proc.) ir apskrities (37,0 proc.) gyventojų kaip pagrindinį pragyvenimo šaltinį nurodo darbo užmokestį, o Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, tokia gyventojų dalis sudaro tik 25,2 proc. Gyventojų, kurių pagrindinis pragyvenimo šaltinis – pensija, Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, dalis (26,1 proc., arba 5 393 asmenys) viršija apskrities (21,9 proc.) ir Šalies (23,4 proc.) rodiklius.

11 pav. Skuodo r. sav. gyventojai pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį 2011m., proc

Socialinės rizikos šeimų skaičius Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, kasmet mažėja, tačiau labai nežymiai. Analizuojamu laikotarpiu, 2011-2014 m., jų sumažėjo 12, o vaikų, augančių juose, skaičius – 40(žr. 12 pav.).

12 pav. Skuodo r. sav. Socialinės rizikos šeimų ir vaikų, augančių jose, skaičiaus pokytis 2011-2014 m. laikotarpiu, vnt.¹⁷

Skuodo rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenimis 2015 m. Skuodo r. sav. gyvena 928 socialines pašalpas gaunantys bendrai gyvenantys asmenys ir (ar) vienas gyvenantis asmuo, 2 722 mažas pajamas gaunantys asmenys (Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims parama maisto produktais besinaudojantys asmenys ir šeimos), 1 452 neįgalūs asmenys ir 85 vieniši (lankomi socialinio darbuotojo) bei 109 socialinės globos ar rūpybos reikalaujantys asmenys¹⁸. Pagal duomenis, pateikiamus Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2015 m. plane, Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, gyvena 125 asmenys, kurie turi socialinių problemų, piktnaudžiauja alkoholiu (serga priklausomybės ligomis) ir dėl to patiria socialinę atskirtį, skurdą. 2011 m. asmenų, patiriančių skurdą buvo 3 359, o 2014 m. šis skaičius padidėjo iki 3 940 gyventojų¹⁹. Pagal Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2011 m. plano duomenistokių asmenų 2011 m. Skuodo rajone, įskaitant ir miestą, buvo 108²⁰.

APIBENDRINIMAS:

- ✚ Didžioji dalis, daugiau nei 68 proc., Skuodo savivaldybės gyventojų gyvena rajone (R4);
- ✚ Lyginant 2011 m. ir 2014 m., nustatyta, jog rajono gyventojų skaičius sumažėjo 1 135 gyventojais (R5);
- ✚ Išaugo neigiama natūrali gyventojų kaita (R6);
- ✚ 2014 m. darbingo amžiaus gyventojų procentas didėjo iki 67,9 proc., o pensinio – 18,8 proc. (R7);
- ✚ Skuodo rajone moterų dalis sudaro 50,8 proc. visų rajono gyventojų, o vyrų – 49,2 proc. (R8);

¹⁷ Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2015 metų planas, <https://www.skuodas.lt/go.php/Skyriai25330296>

¹⁸ Skuodo rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus pateikti duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

¹⁹ Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2015 metų planas, <https://www.skuodas.lt/go.php/Skyriai25330296>

²⁰ Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2011 metų planas, <http://www.infolex.lt/skuodas2/Default.aspx?Id=3&DocId=10918&KlasId=21>

- ✚ Vienas mažiausių kitataučių skaičius visoje Klaipėdos apskrityje, kitataučių dalis buvo 0,9 proc. nuo visų Skuodo r. sav. gyventojų (R9);
- ✚ Dauguma rajono gyventojų turi vidurinį, pradinį ar pagrindinį išsilavinimą (R10);
- ✚ Net 42,2 proc. Skuodo r. sav. gyventojų ekonomiškai neaktyvūs, tai ženkliai viršija Klaipėdos apskrities ir Šalies rodiklius (R11);
- ✚ Įregistruotų bedarbių skaičius Skuodo r. sav. kasmet mažėja, per 2013-2014 m. laikotarpį jis mažėjo 11 proc. (R12);
- ✚ Skuodo r. sav. gyventojai pagrindė yra šeimos ar kitų asmenų išlaikomi arba gyvena iš pensijos, taip nurodė net 54,5 proc. visų savivaldybės teritorijos gyventojų (R13);
- ✚ Labai nežymiai rajone mažėja socialinės rizikos šeimų ir vaikų augančių jose skaičius (R14);

Anketinė kaimo gyventojų apklausa parodė, jog dauguma apklaustųjų mano, kad nedarbas (54,9 proc.), gyventojų senėjimas (46,5 proc.), mažos gyventojų pajamos (40,5 proc.) ir gyventojų skaičiaus mažėjimas (40,3 proc.) yra opiausios rajono problemos.

19,2 proc. apklaustųjų mano, kad opiausia rajono problema – paslaugų trūkumas, o 48,4 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.)(35,2 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių krypčių teikiant ES paramą.

Dauguma, net 64,8 proc. nurodė, jog trūksta specialių paslaugų sodyboms, 58,4 proc. respondentų jaučia buitinių paslaugų trukumą savo rajone, 58,1 proc. apklaustųjų mano, kad jų rajone trūksta vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugų, taip pat jaučiamas aplinkos tvarkymo (46,3 proc.), transporto (45,2 proc.), nesudėtingo pastatų remonto (44,7 proc.) ir vaikų priežiūros (42,3 proc.) paslaugų trūkumas.

Daugiau negu pusė respondentų kaip svarbiausias priemones, kurios pagerintų kaimo jaunimo situaciją nurodė tai, jog turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos (54,2 proc.) ir didinamos laisvalaikio galimybės (49,3 proc.). Daugiau negu trečdalis apklaustųjų mano, kad turėtų būti sudarytos galimybės jauniems žmonėms dirbti (39,4 proc.), jaunimas turi būti informuotas apie galimybes mokytis, kurti verslą ir pan. (36,8 proc.), o bendruomenė taip pat turėtų įtraukti jaunimą į savo veiklą (33,3 proc.).

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų – glaudus vietos gyventojų bendradarbiavimas su ūkininkais, verslininkais ir vietos valdžia, kuriantis ekonomiškai klestintį kraštą ir skatinantis jaunų žmonių norą čia gyventi ir dirbti. Stiprinant partnerystę tarp įvairių kaime veikiančių sektorių bus siekiama skatinti kaimo gyventojų verslumą ir užimtumą, gerinant rajono socialinę situaciją.

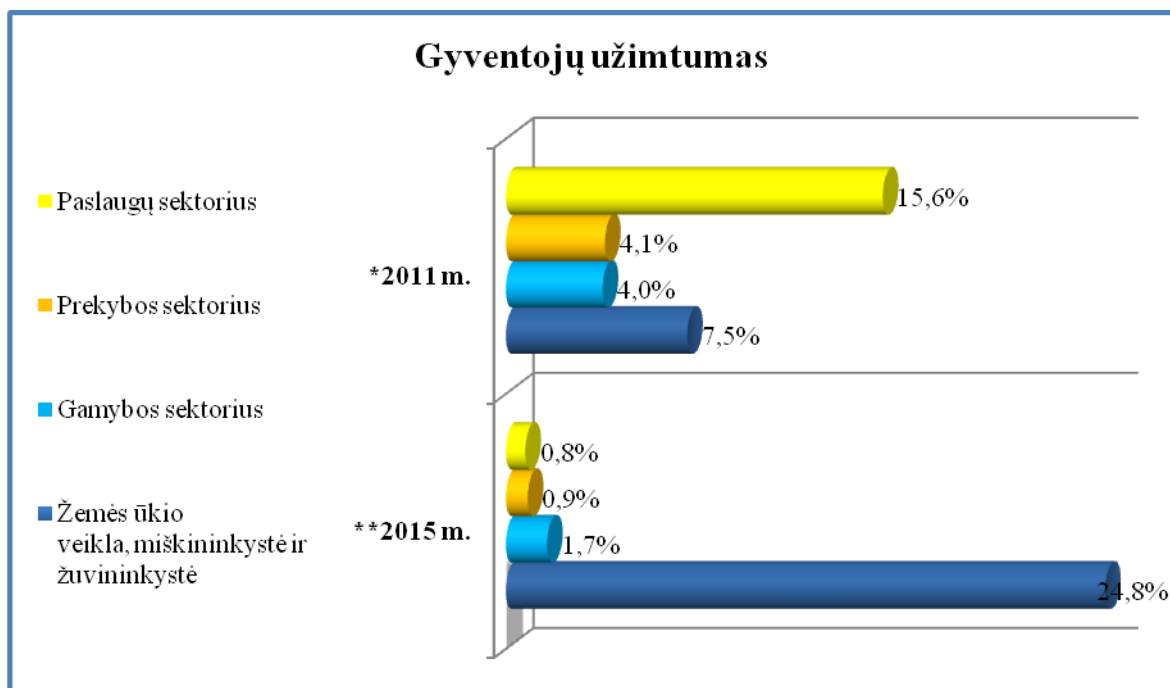
2.4.	VVG teritorijos ekonominė situacija
------	-------------------------------------

2011 metais Statistikos departamento atlikto gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Skuodo r. sav. (įskaitant miestą) 1 560 (7,5 proc. visų Skuodo r. sav. gyventojų) gyventojų buvo užimti žemės ūkio veikla, miškininkyste ar žuvininkyste, 823 (4,0 proc.) – pramone, 851 (4,1 proc.) – prekyba ir 3 232 (15,6 proc.) – paslaugų sektoriuje²¹.

Pagal seniūnijų pateiktus duomenis apie Skuodo rajono gyventojų užimtumą pagal sektorius neįskaitant savivaldybės centro, dauguma gyventojų – 3 561 (24,8 proc. visų rajono gyventojų) yra užimti žemės ūkio veikla ir miškininkyste, 238 (1,7 proc.) – gamyba, 132 (0,9 proc.) – paslaugų

²¹ 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys, <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

sektoriuje ir 120 (0,8 proc.) – prekybos (žr. 13 pav.)²² Žemiau pateikiamas grafinis šių duomenų atvaizdavimas, tačiau objektyvaus lyginimo negalime atlikti dėl skirtingų duomenų šaltinio.

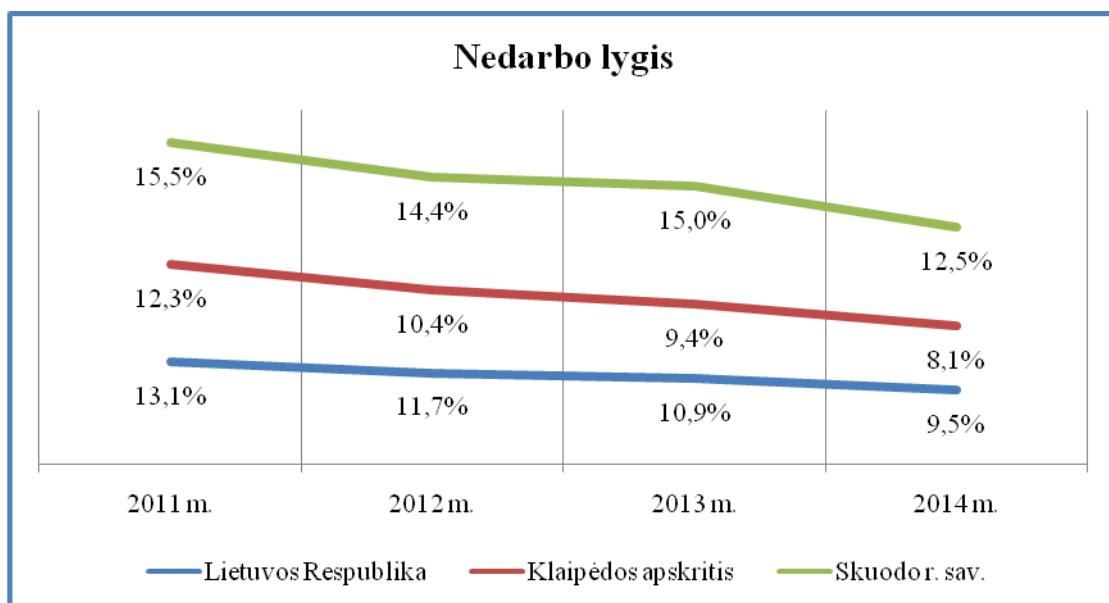

*2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys, įtraukiant miestą.

**2015 m. Skuodo rajono seniūnijų pateikti duomenys, neįtraukiant miesto.

13 pav. Gyventojų užimtumas, proc.

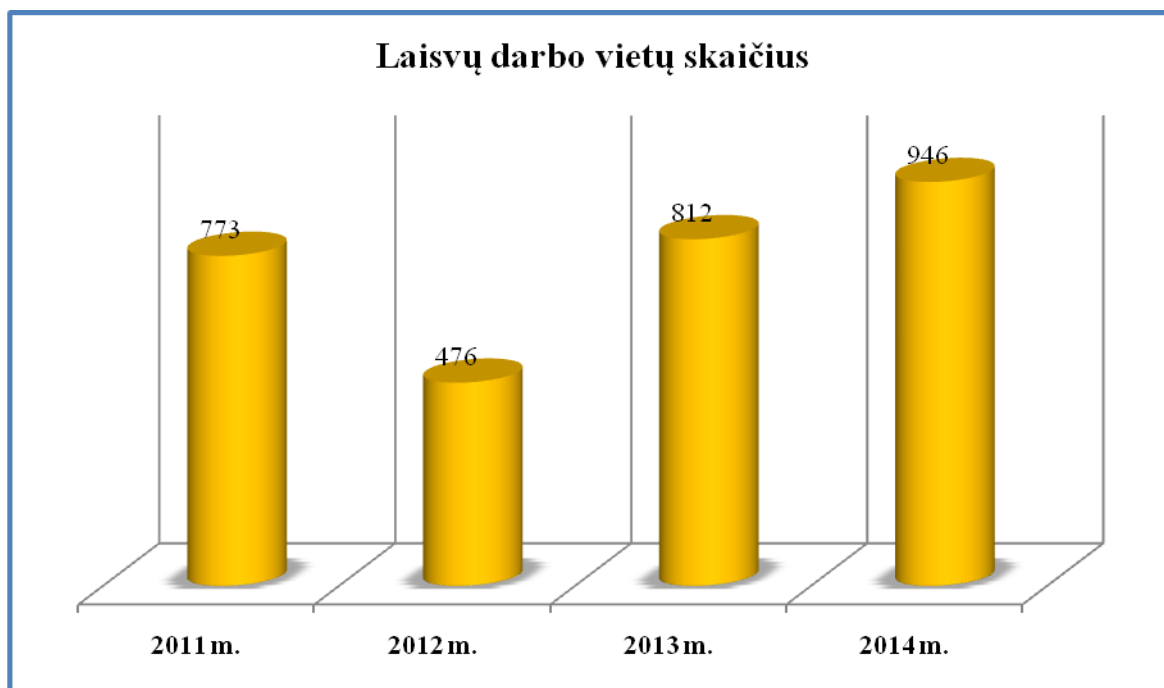
Remiantis Lietuvos darbo biržos teikiamais statistiniais duomenimis Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, nedarbo lygis 2011-2012 m. laikotarpiu mažėjo, nuo 2012 m. iki 2013 m. padidėjo, o nuo 2013 m. iki 2014 m. vėl sumažėjo (žr. 14 pav.), tačiau lyginant su Klaipėdos apskrities ir Šalies nedarbo lygiu jis vis dar išlieka ženkliai didesnis.

²² Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

14 pav. Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo darb. amžiaus gyv. 2011-2014 m. laikotarpiu, proc.²³

Lietuvos darbo biržos teikiamais statistiniais duomenimis Skuodo rajono savivaldybėje, įskaitant ir rajono centrą, įregistruotų laisvų darbo vietų skaičius kasmet auga (išskyrus 2011–2012 m. laikotarpį), tačiau tai nekeičia situacijos darbo rinkoje, nes bedarbių skaičius vis tiek išlieka didesnis nei laisvų darbo vietų (žr. 15 pav.)²⁴.

15 pav. Laisvų darbo vietų skaičiaus pokytis 2011-2014 m. Skuodo r. sav., vnt.

Skuodo rajoną 2011-2014 m. laikotarpiu pasiekė 5 370 284,70 Eur (18 542 519,00 litų) parama (71 projektas). Iš jų 1 857 591,81 Eur (6 413 893,00 Lt) (62 projektai) per Skuodo vietos veiklos grupės 2007-2013 m. strategiją, o likusi dalis Skuodo rajono savivaldybės administracijos įgyvendinti projektai iš kitų ES struktūrinių fondų (9 projektai). Iš visų Skuodo vietos veiklos grupės projektų 28 proc. visų projektų lėšų buvo įsisavinti įgyvendinant Skuodo rajono savivaldybės administracijos, darželių, gimnazijų, parapijų ir kultūros centrų pateiktus projektus. Likusi dalis, 72 proc., – kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinų organizacijų²⁵.

Skuodo vietos veiklos grupės teritorijoje, pagal seniūnijų pateiktus duomenis, populiariausios ne žemės ūkio, alternatyvios, veiklos yra prekyba, paslaugos ir gamyba. Šiuo metu rajone veikia 17 prekybos įmonių, 2 medienos apdirbimo įmonės, 4 maitinimo ir nuomos paslaugomis užsiimančios įmonės, 6 automobilių remontų užsiimančios įmonės bei 6 veterinarinių paslaugų įmonės.²⁶

²³ Lietuvos darbo biržos pateikiami statistiniai duomenys, http://www.ldb.lt/Informacija/DarboRinka/Puslapiai/statistika_tab.aspx;

²⁴ Lietuvos darbo biržos statistiniai duomenys, pateikiami leidinyje „Lietuvos darbo rinka skaičiais 2014“, <https://www.ldb.lt/Informacija/Veikla/Documents/2014%20leidinys%20skaiciais.pdf>

²⁵ www.skuodas.lt pateikti viešai prieinami duomenys.

²⁶ Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

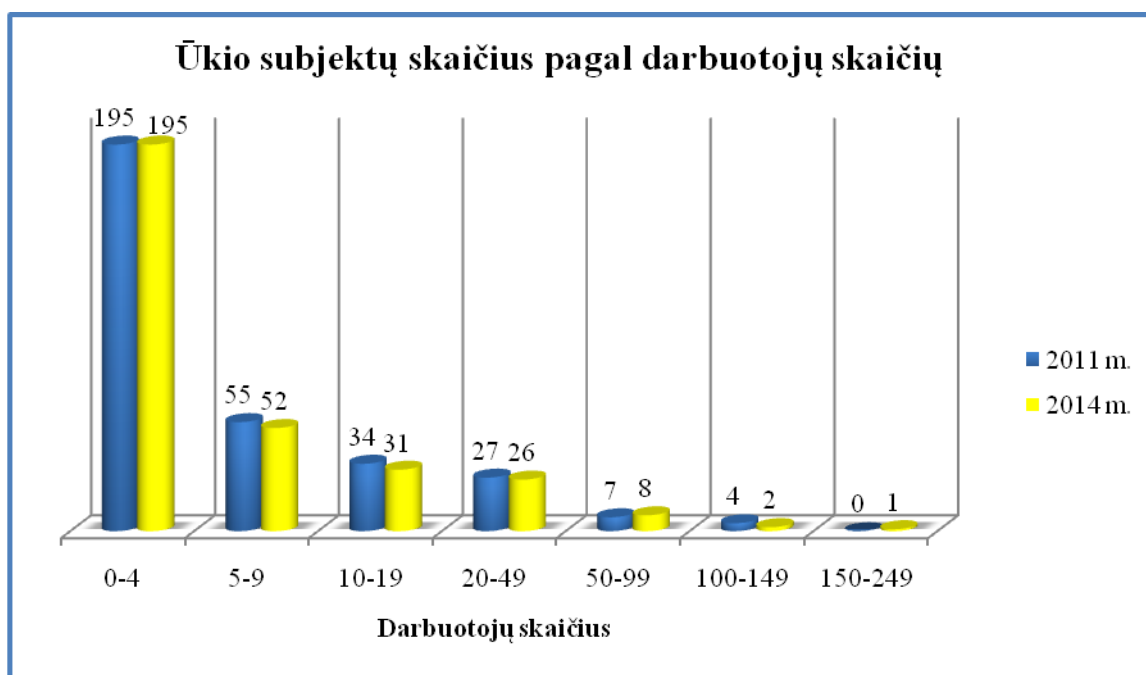
Seniūnijų pateiktais duomenimis, seniūnijose nėra pilnai išvystytas paslaugų sektorius, trūksta maitinimo įstaigų, buitinių paslaugas (siuvimo, kirpimo, remonto, batų taisymo) bei vaikų ir vyresnio amžiaus asmenų priežiūros paslaugas teikiančių asmenų ar įmonių²⁷.

Statistikos departamento duomenimis²⁸ Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, 2011 m. buvo 201 veikianči maža ir vidutinė įmonė. Iki 2013 m. jų skaičius mažėjo, o 2014 m. pasiekė beveik 2011 m. buvusį skaičių. Lyginant Skuodo r. sav. su aplinkinėmis savivaldybėmis (žr. 2.4.1. lentelė) matyti, jos veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Skuodo r. sav. yra mažiausiais. Apžvelgiant įmonių skaičiaus pokyčius 2011-2014 m. visose savivaldybėse, išskyrus Mažeikių r. sav., pastebimas veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus mažėjimas.

2.4.1. lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius 2011-2014 m., vnt.

	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Skuodo r. sav.	201	182	188	200
Plungės r. sav.	621	582	588	575
Kretingos r. sav.	705	648	637	654
Mažeikių r. sav.	1 066	1 033	1 050	1 082

Iš 200 veikiančių mažų ir vidutinių įmonių Skuodo r. sav. įskaitant, Skuodo miestą 35 proc. užsiima didmenine ir mažmenine prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu, 16 proc. – statyba, 14,5 proc. – apdirbamąją gamybą, o 6 proc. – administracine ir aptarnavimo veikla²⁹.

16 pav. Skuodo r. sav. veikiančių ūkio subjektai pagal darbuotojų skaičių 2011 ir 2014 m., vnt.³⁰

Iš viso Skuodo r. sav. 2011 m. veikė 322 ūkio subjektai, o 2014 m. – 315 (žr. 16 pav.). Iš jų net 62 proc. buvo labai mažos įmonės turinčios iki 4 darbuotojų, įmonės turinčios 5-9 darbuotojus

²⁷ Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

²⁸ Statistikos departamento duomenys, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

²⁹ Verslo statistika, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

³⁰ Verslo statistika, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

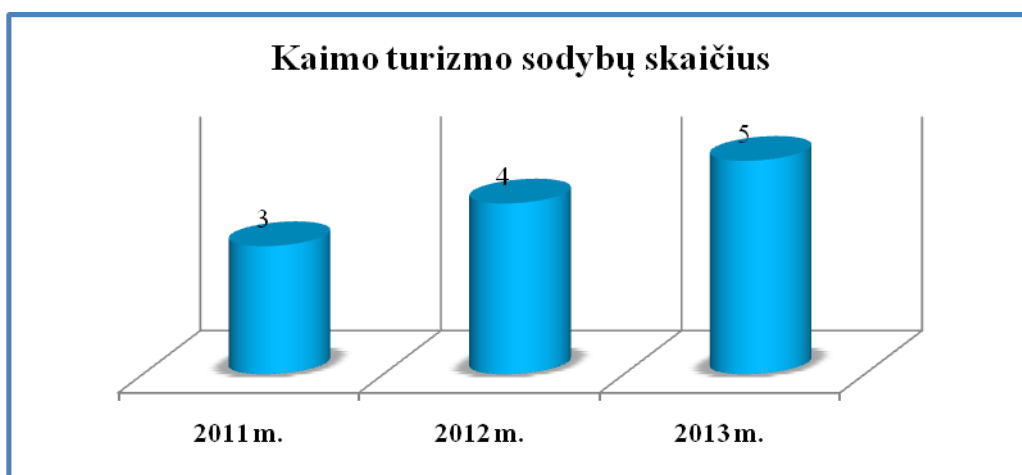
2014 m. sudarė 16,5 proc. visų Skuodo r. sav. veikiančių ūkio subjektų. Vidutinės įmonės, kurių darbuotojų skaičius nuo 50 iki 250 sudarė tik 3,5 proc. visų veikiančių ūkio subjektų.

2015 m. duomenimis, Skuodo rajone veikia 16 įmonių, kurių darbuotojų skaičius nuo 10 iki 100 (žr. 2.4.2. lentelė). Iš jų 1 įmonė (UAB „Baldarys“), kurios darbuotojų skaičius yra nuo 50 iki 99, yra viena iš didžiausių rajone veikiančių ūkio subjektų, neskaitant savivaldybės biudžetinių įstaigų.

2.4.2. lentelė. Skuodo vietos veiklos grupės teritorijoje veikiančios įmonės³¹

Eil. Nr.	Pavadinimas, veiklos sritis	Darbuotojų skaičius	Veiklos teritorija
1.	UAB „Baldarys“, mediena ir jos gaminiai	60	Skuodo r.
2.	Gėsalų ŽŪB, augalininkystė, gyvulininkystė	49	Aleksandrijos sen.
3.	UAB „Mittet“, kailiai ir jų dirbiniai	30	Mosėdžio sen.
4.	UAB „Pusbroliai“, mediena ir jos gaminiai	30	Aleksandrijos sen.
5.	UAB „Kūlis“, akmens gaminiai	28	Mosėdžio sen.
6.	UAB „Thermotextile“, siuvimas	28	Mosėdžio sen.
7.	UAB „Mirilda“, prekyba	22	Mosėdžio sen.
8.	UAB „Skalsa“, mediena, langai, durys, baldai	22	Mosėdžio sen.
9.	UAB „Skuodo medis“, mediena ir jos gaminiai	21	Skuodo r.
10.	UAB „Kelerija“, prekyba	16	Lenkimų sen.
11.	E. Rubino IĮ, grūdai, malūnas	16	Lenkimų sen.
12.	UAB „ValdManTa“, statyba	16	Lenkimų sen.
13.	UAB „Žemaičių virvės“, siuvimas	16	Aleksandrijos sen.
14.	UAB „Šatraminių granitas“, akmens gaminiai	15	Mosėdžio sen.
15.	Alka, prekyba	12	Ylakių sen.
16.	UAB „Kabera“, automobilių remontas	10	Mosėdžio sen.

Skuodo rajono savivaldybės administracijos duomenimis šiuo metu Skuodo rajone veikia 5 kaimo turizmo sodybos. 2011 m. jų buvo 3, Lenkimų, Barstyčių ir Mosėdžio seniūnijose, 2012 m. įsteigta dar viena Mosėdžio sen., o nuo 2013 m. ir dar viena Skuodo sen. (žr. 17 pav.)³².

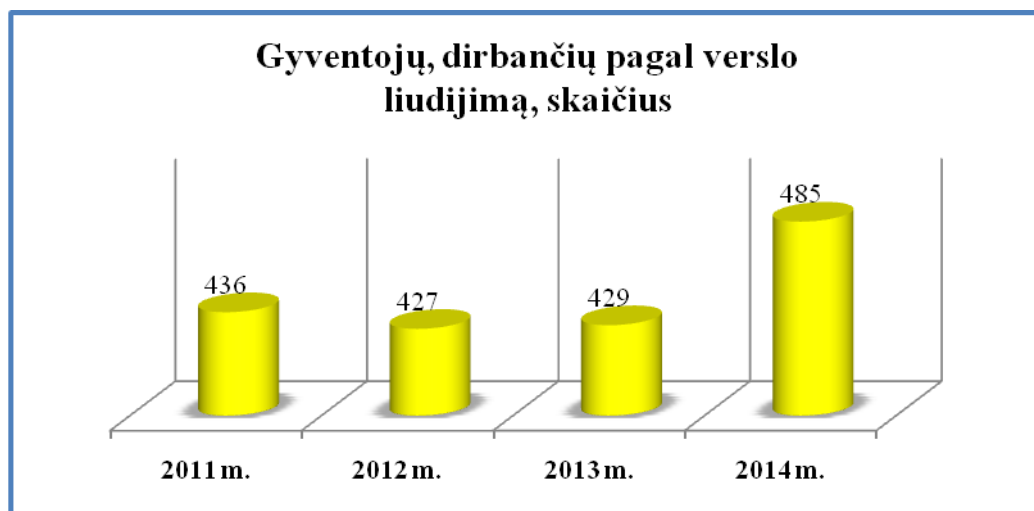
17 pav. Skuodo vietos veiklos grupės teritorijoje veikiančių kaimo turizmo sodybų skaičius 2011–2014 m. , vnt.

³¹ Skuodo informacijos centro viešai prieinama informacija, <http://www.infoskuodas.lt/Katalogas/Verslas/Skuodo-rajono-imoses>

³² Skuodo rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir turizmo skyriaus informacija pateikta el.paštu ir saugomi VVG būstinėje.

Duomenų apie Skuodo rajone veikiančių bendruomeninių ir socialinių verslą nėra.

Savarankiškai, pagal verslo liudijimą, dirbančių asmenų skaičius nuo 2012 m. turi tendencija didėti kasmet (žr. 18 pav.). 2014 m. Skuodo r. sav., įskaitant ir Skuodo miestą, jų buvo 485, lyginant 2011 m. ir 2014 m. savarankiškai dirbančių asmenų skaičius išaugo apie 11 proc.

18 pav. Skuodo r. sav. gyventojų, dirbančių pagal verslo liudijimą, skaičiaus pokytis 2011-2014 m. laikotarpiu, vnt.³³

Skuodo rajone, įskaitant miestą, 2014 metais savarankiškai dirbančių asmenų, pagal individualios veiklos pažymą, skaičius augo beveik kas mėnesį. Pagrindinės gyventojų vykdomos veiklos buvo: reklamos agentūrų veikla, konsultacinė verslo ir kito valdymo veikla, draudimo agentų ir brokerių veikla, variklinių transporto priemonių techninė priežiūra ir remontas, taksi veikla, statybos veikla, meninė kūryba, ir kita veikla. Lyginant 2011 metų duomenis, matyti, jog gyventojų skaičius taip pat auga kas mėnesį, o lyginant 2011 m. ir 2014 m., matyti, jog 2014 m. tokių gyventojų skaičius išaugo beveik dvigubai (žr. 2.4.3. lentelė).

2.4.3. lentelė. Savarankiškai dirbančių asmenų, pagal individualios veiklos pažymą, skaičius Skuodo r. sav. 2011 m. ir 2014 m. 1-12 mėn., vnt.³⁴

Metai	2014											
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Skuodo r. sav.	233	236	238	241	241	240	247	246	251	257	257	259
Metai	2011											
	Skuodo r. sav.	118	117	122	126	124	130	135	141	143	148	149

Skuodo rajono susisiekimo infrastruktūrą sudaryta tiek iš automobilių kelių tiek ir iš geležinkelių transporto kelių.

Skuodo rajone yra valstybinių kelių - krašto ir rajoniniai bei vietinės reikšmės kelių. Skuodo rajoną kerta trys krašto keliai – Mažeikiai–Skuodas (Nr. 170, ilgis – 52,95 km), Kretinga–Skuodas (Nr. 218, ilgis – 52,43 km). Rajoninių kelių ilgis Skuodo rajono teritorijoje sudaro 364,36 km. Didžiausias eismo intensyvumas (automobilių per parą) yra keliuose Skuodas–Plungė (1148) ir

³³ Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys, <https://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

³⁴ Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys, <https://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Skuodas–Mažeikiai (1018). Pagrindiniai darbai esamų rajoninių kelių priežiūrai – dangos įrengimas, tobulinimas ir remontas³⁵.

Vertinant kelių tankumą Skuodo rajone, galima teigti, kad rajonas turi gerai išvystytą kelių sistemą – rajono gyvenvietės tolygiai apjungtos keliais, tankus kelių tinklas leidžia iš dalies sumažinti skirtingų lygių gyvenviečių aptarnavimo išsivystymo netolygumą (palengvinamas priėjimas prie viešųjų paslaugų, gyventojų aptarnavimo taškų). Tačiau pačių kelių būklė yra santykinai bloga – didelė dalis kelių yra žvyrkeliai³⁶.

Statistikos departamento duomenimis (2.4.4. lentelė) bendras vietinės reikšmės kelių ilgis 2012 m. Skuodo r. sav. siekė 776 km arba 15 proc. viso Klaipėdos apskrities vietinės reikšmės automobilių kelių ilgio. Daugiau negu 70 proc. Skuodo r. sav. vietinės reikšmės kelių 2012 m. buvo su žvyro danga. Kadangi oficiali informacija Statistikos departamento yra teikiama tik už 2012 m., pateikti palyginamųjų duomenų neturime galimybės.

2.4.4. lentelė. Vietinės reikšmės kelių ilgis Skuodo r. sav. 2012 m., km³⁷

Rodiklis / Metai	Skuodo r. sav.	Klaipėdos apskr.	Lietuvos Respublika
	2012 m.		
Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis, km	776	5 175	62 923
Vietinės reikšmės kelių su danga ilgis, km	717	4 497	51 055
Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgis, km	115	1 102	11 175
Žvyro kelių ilgis, km	602	3 395	39 880
Grunto kelių ilgis, km	59	678	11 868

Viešojo susisiekimo paslaugas savivaldybėje teikia UAB „Skuodo autobusu stotis“. Įmonės pagrindinė veikla yra keleivių vežimas reguliariaisiais reisais vietinio (priemiesčio ir miesto), tolimojo susisiekimo maršrutais reguliariaisiais ir užsakomaisiais reisais tolimojo, vietinio ir tarptautinio susisiekimo maršrutais. Įmonė 2014 metais aptarnavo 29 vietinio (28 priemiesčio, 1 miesto) ir 3 tolimojo susisiekimo maršrutus: Skuodas–Kretinga–Klaipėda, Skuodas–Palanga–Klaipėda ir Skuodas–Barstyčiai–Notėnai–Kretinga–Klaipėda. Mokinių vasaros atostogų metu aptarnavo 15 vietinio susisiekimo maršrutų (14 priemiesčio, 1 miesto)³⁸.

Skuodo rajono savivaldybėje centralizuoto vandens tiekimo funkciją vykdo UAB „Skuodo vandenys“. UAB „Skuodo vandenys“ aptarnauja Skuodo miesto; miestelių: Ylakių, Mosėdžio; kaimų: Barstyčių, Laumių, Puokės, Pašilės, Vižančių, Krakių, Udralių, Notėnų, Šliktinės, Vindeikių, Narvydžių, Puodkalių, Rukų, Šatės vandens tiekimo ir nuotekų nuvedimo tinklus. Skuodo mieste prie centralizuoto vandentiekio tinklų prisijungę apie 90 % gyventojų, bendrai Skuodo rajone kartu su miestu prie centralizuoto vandentiekio tinklų prisijungę apie 50 %, o

³⁵ Skuodo rajono savivaldybės Strateginis plėtros planas 2014-2020 metams, esamos situacijos analizė, <http://www.skuodas.lt/index.php?-1937480294>

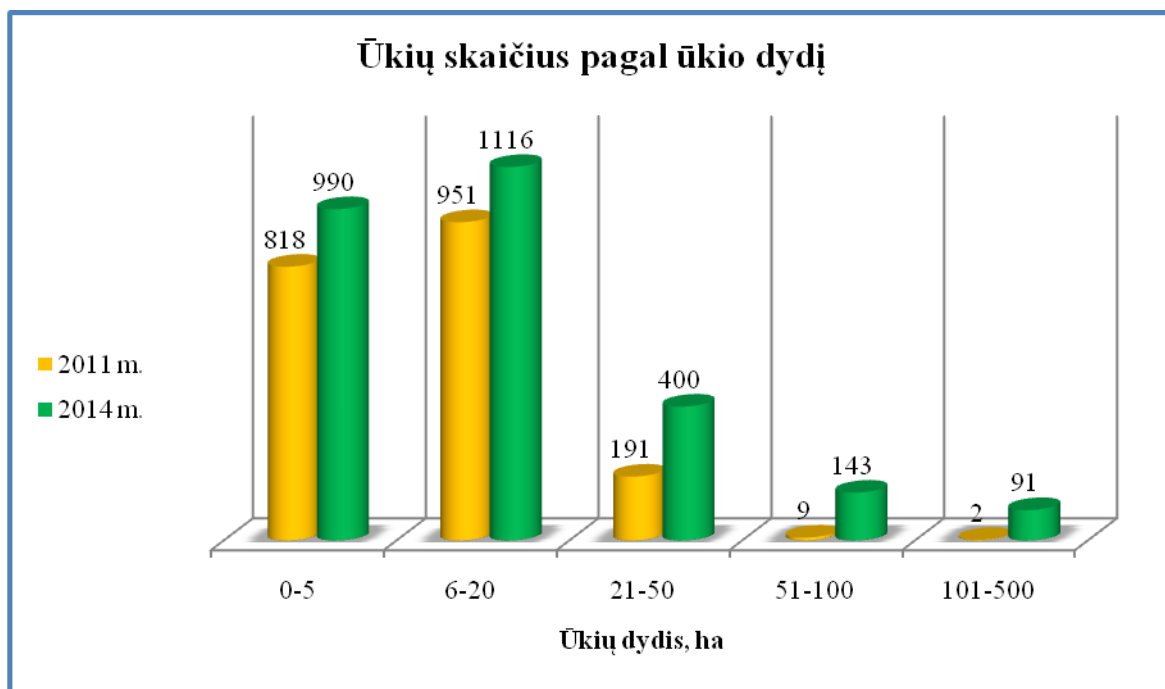
³⁶ Skuodo rajono savivaldybės Strateginis plėtros planas 2014-2020 metams, esamos situacijos analizė, <http://www.skuodas.lt/index.php?-1937480294>

³⁷ Statistikos departamento duomenys, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M7030302&PLanguage=0>

³⁸ UAB „Skuodo autobusu stotis“ direktoriaus 2014 m. veiklos ataskaita, <http://www.skuodas.lt/go.php/Katalogo-pasirinkimas-ir-dokumentu-sarasas961563964297382>

atskirai seniūnijose: Barstyčių 46 %, Ylakių 40 %, Mosėdžio 40 %, Notėnų 43 %, Skuodo 2,4 %, Šačių 41 %³⁹.

Skuodo rajono savivaldybės administracijos žemės ūkio skyriaus duomenimis⁴⁰ 2011 m. Skuodo rajone buvo 1 971 ūkininkų ūkiai, kurių bendras naudmenų plotas – 18 384,11 ha, o 2014 m. jų skaičius išaugo iki 2 740, o plotas – iki 52 367,74 ha (žr. 19 pav.). 2014 m. 41 proc. rajono ūkių buvo 6-20 ha dydžio, o 36 proc. 0-5 ha dydžio. Iš turimų duomenų matyti, jog rajone vyrauja nedideli, 0-20 ha, ūkiai.

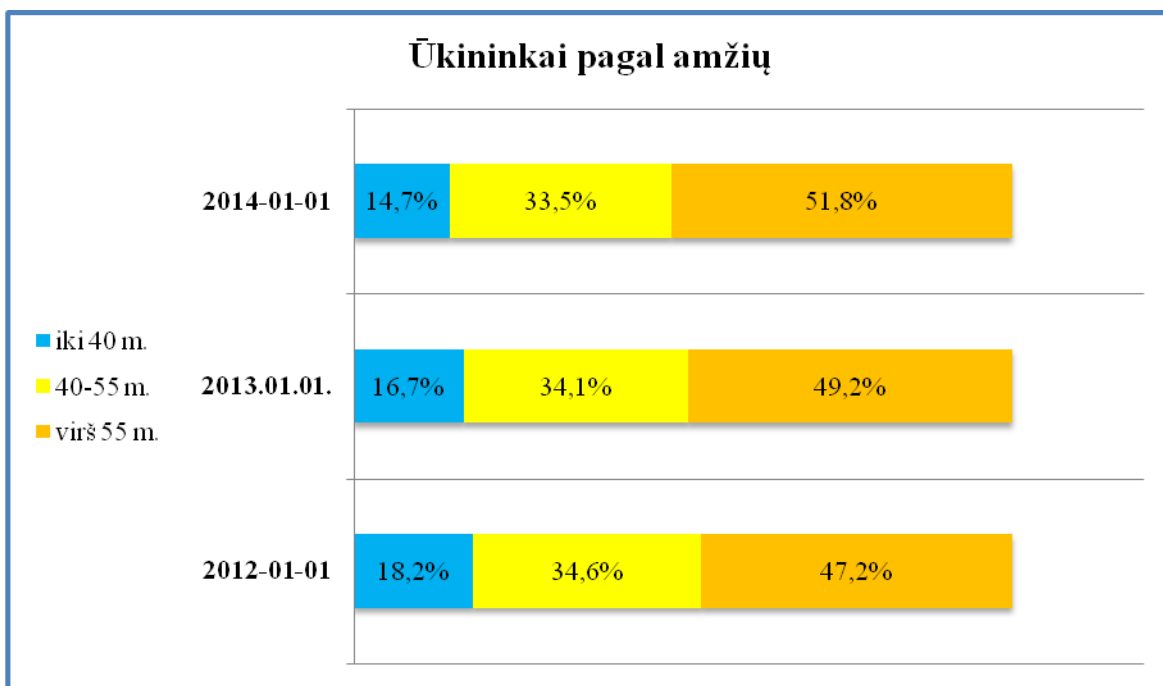
19 pav. Skuodo rajono ūkių skaičius pagal ūkių dydį 2011 m. ir 2014 m.

VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro pateiktais duomenimis⁴¹ didžioji dalis ūkininkų Skuodo r. sav. 2012.01.01. – 2014.01.01. laikotarpiu buvo vyresni nei 55 metai. Lyginant šio laikotarpio ūkininkus pastebima, kad mažėja jaunų, iki 40 metų, bei 40-55 m. ūkininkų skaičius (žr. 20 pav.).

³⁹ Skuodo rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis 2009-2014 metų planas, <http://www.skuodas.lt/go.php/lit/VANDENTVARKOS-SPEC-PLANO-KONCEPCIJA/303>

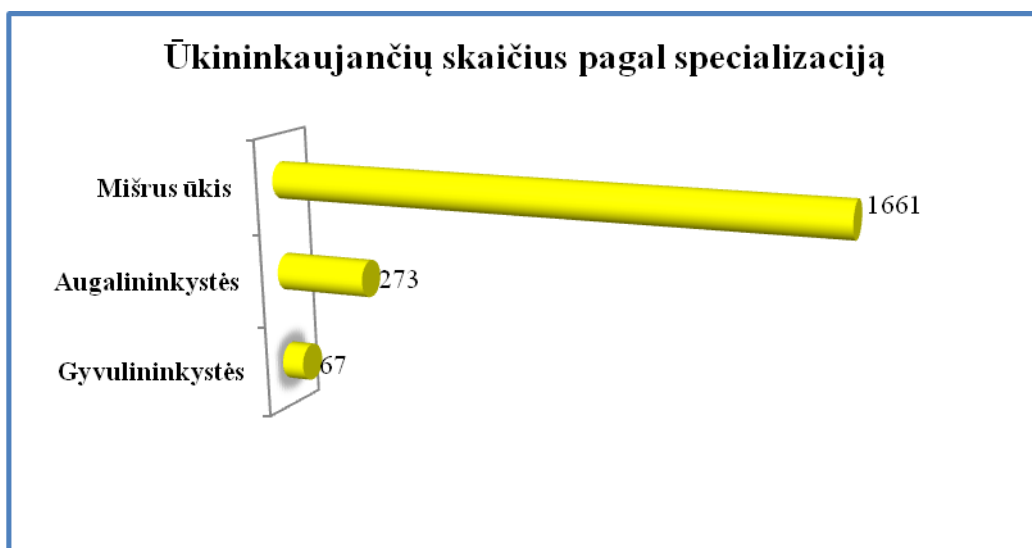
⁴⁰ Skuodo rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus raštu pateikti duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

⁴¹ 2014-11-12 VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro raštas „Dėl informacijos pateikimo“ Nr. 1S-7551, adresuotas Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros departamento Alternatyviosios veiklos skyriui. Kopija saugoma Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

20 pav. Skuodo rajono ūkininkų pasiskirstymas pagal amžių 2012-2014 m., proc.

Analizuojant Skuodo rajono seniūnijų pateiktus duomenis⁴² matyti (žr. 21 pav.), jog Skuodo rajono ūkininkai, 2015 m. birželio mėn., pagrįdė turi mišrios specializacijos ūkius, labai mažai gyvulininkystės ūkių. Ekologiškai ūkininkaujama tik 37 ūkiuose, o žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu užsiima 17 ūkių. Skuodo rajone taip pat yra 26 bitininkai, kurie laiko apie 644 bičių šeimas. Šių duomenų pokyčio pateikti neturime galimybes, nes seniūnijos nerenka atskirų duomenų apie ūkių specializacijas.

21 pav. Skuodo rajone ūkininkaujančių ūkininkų skaičius 2015 m. pagal ūkio specializaciją, vnt.

APIBENDRINIMAS:

⁴² Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

- ✚ Dauguma gyventojų yra užimti žemės ūkio veikla ir miškininkyste (R15);
- ✚ Skuodo r. sav. nedarbo lygis sumažėjo tačiau lyginant su Klaipėdos apskrities ir Šalies nedarbo lygiu jis vis dar išlieka ženkliai didesnis (R16);
- ✚ Skuodo rajono savivaldybėje įregistruotų laisvų darbo vietų skaičius kasmet auga, tačiau tai nekeičia situacijos darbo rinkoje, nes bedarbių skaičius vis tiek išlieka didesnis nei laisvų darbo vietų (R17);
- ✚ Per Skuodo vietos veiklos grupės 2007-2013 m. strategiją buvo įgyvendinti 62 projektai, iš jų net 72 proc., – kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybiinių organizacijų (R18);
- ✚ Seniūnijose nėra pilnai išvystytas paslaugų sektorius, trūksta maitinimo įstaigų, buitinius paslaugas (siuvimo, kirpimo, remonto, batų taisymo) teikiančių asmenų ar įmonių (R19);
- ✚ Lyginant Skuodo r. sav. su aplinkinėmis savivaldybėmis nustatyta, jos veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Skuodo r. sav. yra mažiausiais (R20);
- ✚ Net 62 proc. Skuodo r. sav. veikiančių ūkio subjektų - labai mažos įmonės turinčios iki 4 darbuotojų (R21);
- ✚ Šiuo metu Skuodo vietos veiklos grupės teritorijoje veikia 5 kaimo turizmo sodybos (R22);
- ✚ Bendruomeninio ir socialinio verslo rajone nėra (R23);
- ✚ Lyginant 2011 m. ir 2014 m. savarankiškai dirbančių asmenų skaičius išaugo apie 11 proc. (R24);
- ✚ Daugiau negu 70 proc. Skuodo r. sav. vietinės reikšmės kelių - su žvyro danga (R25);
- ✚ Lyginant 2011 m. ir 2014 m. rajono ūkininkų ūkių skaičius išaugo 39 proc. (R26);
- ✚ Rajone vyrauja nedideli, 0-20 ha, ūkiai (77 proc. visų rajono ūkių) (R27);
- ✚ Rajone didžioji dalis ūkininkų – vyresni nei 55 m., o jaunų, iki 40 metų, ūkininkų skaičius mažėja (R28);
- ✚ Skuodo rajono ūkininkai pagrinde turi mišrios specializacijos ūkius, labai mažai gyvulininkystės ūkių (R29);
- ✚ Ekologiškai ūkininkaujama tik 37 ūkiuose, o žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu užsiima 17 ūkių (R30);

Remiantis anketinės VVG teritorijos gyventojų apklausos rezultatais (žr. Priedas Nr. 8), net 71,2 proc. apklaustųjų nurodė, kad svarbiausia sritis, kuriai reikia teikti paramą – darbo vietų kūrimas, tačiau daugiau nei pusė, 56,2 proc., respondentų nesiimtų smulkaus verslo, jei jo pradžia būtų suteikta ES parama ir tik 41,8 proc., - imtųsi.

46 proc. apklaustųjų mano, kad svarbu teikti paramą projektams, skirtiems naujovių skatinimui ir diegimui kaimo vietovėse. Taip pat, anot respondentų, svarbu skirti paramą projektams, kurie skirti vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui (44,5 proc.) bei sudarantiems palankesnes sąlygas pradėti veiklą ūkininkavimo sektoriuje, visų pirma, kartų kaitos žemės ūkio sektoriuje palengvinimui (33,2 proc.) ir taip skatinti darbo vietų kūrimą.

Atsižvelgiant į tai, kad 48,4 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.)(35,2 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių krypčių teikiant ES paramą, jų buvo paklausta, ar pirktų šias paslaugas, jeigu jos būtų pradėtos teikti jų gyvenamojoje vietovėje. Net 78,7 proc. jų nurodė, kad pirktų ir tik 15,9 proc., kad nepirktų. Respondentų buvo pasiteirauta ar jie arba jų šeimos nariai prisidėtų savanorišku darbu, jei kaimo bendruomenė arba kita kuri nors nevyriausybinė organizacija organizuotų vietos gyventojams trūkstamas paslaugas. 77,3 proc. atsakė, kad „Taip“, o 20,5 proc. – „Ne“.

Siekiant išsiaiškinti respondentų nuomonę apie bendruomeninį verslą, jų buvo paklausta ar jie būtų linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus. 35,2 proc. atsakė, kad „Taip, būtų įdomu“, 34,1 proc. rinkosi atsakymą

„Nežinau“, 15,2 proc. respondentų tokių projektų neplanuoja, o 12,6 proc. respondentų jau šiuo momentu svarsto apie tokių projektų galimybę.

Respondentų taip pat buvo paprašyta nurodyti, kaip mano, kokios ekonominės veiklos galėtų imtis jų kaimo bendruomenė, jei tokios veiklos pradžia būtų skirta Europos Sąjungos parama. Daugiau nei pusė, 55,5 proc., respondentų mano, kad tai galėtų būti ūkininkų produkcijos realizavimas, kiek daugiau nei trečdalis, 37,2 proc., apklaustųjų nuomone tai turėtų būti kulinarinio paveldo produktų gamyba ir pardavimas, o 31,1 proc. respondentų nuomone tai galėtų būti amatininkų gaminių bei suvenyrų gamyba ir realizavimas.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų - didėjantis kaimo gyventojų verslumas, auganti ekonomika ir mažėjantis nedarbas.

2.5.	VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai
-------------	---

Skuodo rajono savivaldybės administracijos 2015 m. duomenimis, savivaldybės teritorijoje veikia 71 nevyriausybinė organizacija, iš jų net 34 veikia rajone, o jas vienija 2 271 narys. Iš 34 NVO 26 yra kaimo bendruomenės (žr. 2.5.1. lentelė)⁴³.

2.5.1. lentelė. Skuodo rajono NVO skaičius ir narių skaičius 2015 m., vnt.

Eil. Nr.	Nevyriausybės organizacijos pavadinimas	Narių skaičius
1.	Aleksandrijos kaimo bendruomenė	102
2.	Apuolės bendruomenės centras	55
3.	Gėsalų bendruomenė	59
4.	Barstyčių seniūnijos kaimų bendruomenė	61
5.	Ylakių seniūnijos kaimų bendruomenė	50
6.	Nausėdų kaimo bendruomenė	60
7.	Vižančių kaimo bendruomenė	100
8.	Lenkimų seniūnijos bendruomenė	20
9.	Mosėdžio seniūnijos kaimų bendruomenė	25
10.	Šauklių ir Šatraminių kaimų bendruomenė	60
11.	Šatraminių kaimo bendruomenė	68
12.	Notėnų kaimo bendruomenė	50
13.	Šliktinės kaimo bendruomenė	45
14.	Luknės kaimo bendruomenė	180
15.	D. Rūšupių kaimo bendruomenė	54
16.	Rukų kaimo bendruomenė	64
17.	Narvydžių kaimo bendruomenė	60
18.	Daukšių kaimo bendruomenė	140
19.	Puodkalių kaimo bendruomenė	82
20.	Šačių kaimo bendruomenė	113
21.	Kulų kaimo bendruomenė	150
22.	Mosėdžio miestelio bendruomenė	100
23.	Užduobės kaimo bendruomenė	76
24.	Pašilės kaimo bendruomenė	30
25.	Asociacija „Krakių žiburiai“	115
26.	Skuodo krašto bendruomenė	87
27.	Skuodo rajono Mosėdžio gimnazijos valančiukų kuopa	90

⁴³ Skuodo rajono savivaldybėje veikiančių nevyriausybinių organizacijų sąrašas pateiktas savivaldybės interneto svetainėje, adresu: <http://www.skuodas.lt/go.php/Skuodo%20rajonas%20kaimo%20bendruomen%C4%97s293>. Paskutinis duomenų atnaujinimas: 2015-10-07 11:27:47

28.	Mosėdžio gamtininkų bendrija	54
29.	Mosėdžio moterų asociacija „Ognele“	21
30.	Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Skuodo medžiotojų skyrius	-
31.	Skuodo rajono medžiotojų klubas „Šilas“	17
32.	Skuodo rajono Aleksandrijos medžiotojų klubas	26
33.	Skuodo rajono Ylakių medžiotojų klubas	30
34.	Skuodo rajono Mosėdžio medžiotojų klubas	27
Iš viso:		2 271

Skuodo vietos veiklos grupės duomenimis, iš viso per 2011 – 2014 m. laikotarpį Skuodo rajono bendruomenės ir kitos nevyriausybinės organizacijos įgyvendino 58 projektus. Iš jų net 49 buvo įgyvendinti pasinaudojant Skuodo vietos veiklos grupės 2007-2013 m. strategijos parama, 9 projektai (bendra vertė 36 347,60Eur) buvo įgyvendinti pasinaudojant Žemės ūkio ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kaimo tinklo ir kt. paramos lėšomis.

Skuodo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus 2015 m. duomenimis, Skuodo rajone veikia 10 švietimo įstaigų (žr. 2.5.2. lentelė): 2 gimnazijos, 1 mokykla-daugiafunkcinis centras, 5 pagrindinės mokyklos ir 2 vaikų lopšeliai darželiai. 2015-2016 m. m. planuojama, kad jose mokysis 1 327 mokiniai, tai 11,5 proc. mažiau nei 2013-2014 m.m. Beveik visoms rajono švietimo įstaigoms reikalinga vidaus renovacija, o dvi perspektyvoje planuojama uždaryti dėl per mažo mokinių skaičiaus⁴⁴.

2.5.2. lentelė. Skuodo vietos veiklos grupės teritorijoje švietimo įstaigos ir jų mokinių skaičius, vnt.

Švietimo įstaigos pavadinimas	2013-2014 m. m.	2014-2015 m. m.	2015-2016 m. m.	Pastato būklė
Skuodo rajono Ylakių gimnazija	428	411	398	Pastatas renovuotas, reikalinga vidaus renovacija
Skuodo rajono Mosėdžio gimnazija	409	411	372	Pastatas renovuotas, reikalinga vidaus renovacija
Skuodo rajono Barstyčių pagrindinė mokykla	184	161	124	Pastatas renovuotas, reikalinga vidaus renovacija
Skuodo rajono Lenkimų Simono Daukanto mokykla-daugiafunkcinis centras	90	63	67	Pastatas renovuotas, reikalinga vidaus renovacija
Skuodo rajono Lenkimų Simono Daukanto mokyklos-daugiafunkcio centro Daukšių pagrindinio ugdymo skyrius	45	40	43	Perspektyvoje mokykla uždarys dėl mažo mokinių skaičiaus
Skuodo rajono Šačių pagrindinė mokykla	73	57	63	Pastatas renovuotas, reikalinga vidaus renovacija
Skuodo rajono Aleksandrijos pagrindinė mokykla	94	88	89	Pastatas renovuotas, reikalinga vidaus renovacija
Skuodo rajono Notėnų pagrindinė mokykla	59	52	41	Perspektyvoje mokykla uždarys dėl mažo mokinių skaičiaus

⁴⁴ Skuodo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus raštu pateikti duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

Skuodo rajono Ylakių vaikų lopšelis-darželis	67	68	66	Atlikta vidaus renovacija
Skuodo rajono Mosėdžio vaikų lopšelis-darželis	51	65	64	Reikalinga išorės renovacija
Iš viso:	1 500	1 416	1 327	

Skuodo rajone veikia 4 įstaigos (žr. 2.5.3. lentelė), susijusios su socialiniu paslaugų teikimu. Socialinės paslaugos teikiamos vaikams, likusiems be tėvų globos bei seniems ir žmonėms su fizine negalia. Skuodo rajone nėra teikiama ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa asmenims su proto negalia, taip pat trumpalaikė slauga ar priežiūra⁴⁵.

2.5.3. lentelė. Skuodo rajone veikiančios įstaigos, susijusios su socialinių paslaugų teikimu, vnt.

Organizacija	Veiklos pobūdis
Barstyčių vaikų globos namai	Teikiamos stacionarios socialinės paslaugos likusiems be tėvų globos vaikams
VšĮ Mosėdžio parapijos vaikų globos namai	Teikiamos stacionarios socialinės paslaugos likusiems be tėvų globos vaikams
VšĮ Ylakių globos namai	Teikiamos stacionarios socialinės paslaugos seniems ir žmonėms su fizine negalia
VšĮ Skuodo globos namai	Teikiamos stacionarios socialinės paslaugos seniems ir žmonėms su fizine negalia

2015 m. duomenimis, Skuodo veikia Barstyčių, Ylakių, Lenkimų, Mosėdžio, Notėnų ir Šačių kultūros centro skyriai. Taip pat 18 Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos filialų (Aleksandrijos, Barstyčių, Daukšių, D. Rūšupių, Gėsalų, Ylakių, Lenkimų, Luknių, Kaukolikų, Mosėdžio, Nausėdų, Notėnų, Pašilės, Rukų, Šačių, Šauklių, Šliktinės ir Vižančių). Rajone veikia Respublikinis Vaclovo Into akmenų muziejus (Mosėdžio sen.)⁴⁶. Kultūros centro skyrių ir viešosios bibliotekos filialų skaičius per pastaruosius metus nekito.

Skuodo vietos veiklos grupės turima informacija, 2015 m. už visuomenės sveikatos gerinimą atsakingos institucijos rajone yra šios: Ylakių ir Barstyčių ambulatorijos bei Aleksandrijos, Lenkimų, Luknių, Kaukolikų, D. Rūšupių, Gėsalų, Šačių, Šliktinės, Vižančių, Pašilės, Daukšių, Notėnų ir Nausėdų medicinos punktai. Jų skaičius per pastaruosius metus nekito.

Visuomenės saugumą Skuodo rajono teritorijoje užtikrina 5 Skuodo rajono policijos komisariato apylinkių inspektoriai⁴⁷. Jų skaičius per pastaruosius metus nekito. Taip pat veikia Skuodo rajono priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba.

2014 metais Skuodo rajono kultūros centruose ir jų filialuose veikia 23 įvairūs meno mėgėjų kolektyvai: mišrus choras „Apuolė“, vaikų choras „Apuoliukas“, senjorų vokalinis ansamblis, liaudiškos muzikos kapela „Bartuva“, folklorinis ansamblis „Vereta“, vokaliniai ansambliai „Vaivorykštė“ ir „Svaja“, Žemaičių teatras (suaugusių ir vaikų grupės). Kultūros centro skyriuose veikė šie kolektyvai: Mosėdyje – folkloro kolektyvas ir vokalinis ansamblis „Volungėlės“, tautinių šokių grupė, Lenkimuose – kaimo kapela „Armonikieriai“, Šatėse – vokalinis ansamblis, jaunimo teatras ir kapela „Gaspadorius“, Notėnuose – suaugusių ir vaikų teatro kolektyvai, Aleksandrijoje – lėlių teatro kolektyvas. Barstyčiuose – vokalinis duetas, folklorinis ansamblis „Barsūtė“ ir šiuolaikinių šokių kolektyvas, Ylakiuose – folklorinis ansamblis. Ylakiuose veikė audimo būrelis.

⁴⁵ Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2015 metų planas, <https://www.skuodas.lt/go.php/Skyriai25330296>

⁴⁶ Skuodo rajono savivaldybės administracijos duomenys, <http://www.skuodas.lt/go.php/lit/Skuodo-rajono-savivaldybes-ir-bendradarbiaujanciu-imoniu-sarasas-ir-kontaktai/278>

⁴⁷ Skuodo rajono policijos komisariatas, http://klaipeda.policija.lt/lt/skuodo-rajono-policijos-komisariatas/naujienos-ivykiai_253.html;

Minėtuose kolektyvuose dalyvauja 300 saviveiklininkų. Visi šie išvardintieji kolektyvai aktyviai dalyvauja koncertinėje veikloje ne vien tik Skuodo rajone, bet ir kaimyniniuose rajonuose bei užsienyje. Per 2014 metus kolektyvai surengė per 200 pasirodymų⁴⁸. Patikimų statistinių duomenų apie pastarųjų metų pokytį nėra, o pateikiant 2014 m. duomenis nurodyti visi rajone veikiančios įvairių žanrų meno mėgėjų kolektyvai.

Skuodo regionas dar yra vadinamas senąja kuršių žeme. Kuršiai – senovės baltų gentis, gyvenusi Lietuvos šiaurės vakaruose ir Latvijos pietvakariuose. Skuodo rajone siekiama atgaivinti senąsias šios genties tradicijas ir tokiu būdu formuoti išskirtinį rajono patrauklumą. Skuodo rajonas yra vienas turtingiausių kultūros paveldo objektais visoje Klaipėdos apskrityje. Skuodo rajone gausu ir respublikinės, ir vietinės reikšmės gamtos, istorijos, archeologijos paminklų. Išskirtinis rajono bruožas – akmenys. Skuodo rajonas didžiuojasi didžiausiu akmeniu Lietuvoje, Mosėdžio akmenų muziejumi ir kitais kultūriniais turizmo objektais. Skuodo rajone esančios bažnyčios: Skuodo Švč. Trejybės bažnyčia, Šačių Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Mosėdžio Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčia, Lenkimų Šv. Onos bažnyčia, Ylakių Švč. Mergelės Marijos bažnyčia. Skuodo rajone esantys piliakalniai: Apuolės piliakalnis, Kalvių piliakalnis, vadinamas Pilale, Kivylių piliakalnis, Jedžiotų piliakalnis, Mosėdžio piliakalnis, Puodkalių piliakalnis. Mitologinėms vietovėms Skuodo rajone priskiriami akmenys, kalvos ir alkakalniai. Skuodo rajone gausu akmenų, formuojančių savitą rajono kraštovaizdį. Skuodo rajone esančios mitologinės vietos: Akmuo „Pikčiaus kūlis“, akmuo „Stabo kūlis“, akmuo su „Laumės pėda“, dubenėtasis akmuo Puodkalių kaime, Šauklių kaimo akmuo, Šilalės kūlis ir dubenėtasis akmuo, Pūkštės kalnas, Mikytų alkakalnis, Alkos kalnas (Alkakalnis), Mockaičių alkakalnis, vadinamas Gaidkalniu, Alkos kalnas, Laumės akmuo. Skuodo rajone esantys muziejai: Respublikinis V. Into akmenų muziejus, įsikūręs Mosėdyje, Skuodo muziejus, S. Daukanto gimtinė (klėtelė), Žemdirbystės padargų, mašinų ir lauko akmenų ekspozicija (Truikinių k.). Urbanistiniai paminklai: Lyksūdės vandens malūnas, Centrinė Skuodo miesto dalis, Senoji Ylakių miestelio dalis. Žymių žmonių gimimo ir gyvenimo vietos: J. Tumo Vaižganto namas Mosėdyje ir V. Into sodyba Mosėdyje⁴⁹.

Skuodo rajonas negali pasigirti gausiu dvarų paveldu. Rajone išlikę 3 buvusių dvaro sodybų fragmentai. Greta senosios Skuodo miesto turgaus aikštės, šalia rusų cerkvės, išlikę buvusios Skuodo dvaro sodybos fragmentai: rūmų vietoje pastatytas naujas pastatas ir jame įkurtas Skuodo muziejus, išlikusiame kumetyno pastate veikia rajono laikraščio redakcija, taip pat išlikęs cerkvės pastatas. Skuodo dvaro šeiminingais laikomi Chodkevičiai ir Sapiegos, tačiau dvaro sodybos pastatai ir jų istorija iki šiol nebuvo išsamiau tyrinėti. Buvusi Skuodo dvaro sodyba įsikūrusi patrauklioje miesto vietoje – šalia yra parkas ir tvenkinys. Šarkės (Daujotų) buvusios dvaro sodybos (Šarkės k., Aleksandrijos sen.) vietoje išlikęs tik tvartas. Rūmai sudegę ir jų vietoje stovi gyvenamas namas. Ši dvaro sodyba nėra patraukli ir visiškai nepritaikyta viešam turistų lankymui. Juodkaičių buvusios dvaro sodybos (Juodkaičių k., Ylakių sen.) vietoje išlikę tik pastatų (gyvenamo namo, klėties ir tvarto) liekanos⁵⁰.

Skuodo rajone vyksta senųjų amatų – juodosios keramikos edukacinė programa (Šauklių k.), Ylakių amatų centre vyksta audimo ir juostų pynimo bei duonelės kelio edukacinės programos. Rajone puoselėjami šie tradiciniai amatai: kalvystė (rajone yra 3 kalviai), keramika (1 keramikė), pynimas (1 pynėja), rankdarbiai, audimas, mezgimas, 2 dailininkės, 2 skulptoriai ir dekoratorė, taip pat 6 tautodailininkai⁵¹. Patikimų statistinių duomenų apie pastarųjų metų pokytį nėra. Sertifikuotų tautinio paveldo produktų mūsų rajone nėra.

⁴⁸ Skuodo rajono savivaldybės tarybos patvirtinta Skuodo rajono Kultūros centro direktoriaus 2014 metų veiklos ataskaita, <http://www.skuodas.lt/index.php?26430640>

⁴⁹ Skuodo rajono turizmo plėtros 2010-2013 m. programa, <http://www.skuodas.lt/index.php?26430640>

⁵⁰ Skuodo rajono turizmo plėtros 2010-2013 m. programa, <http://www.skuodas.lt/index.php?26430640>

⁵¹ Skuodo krašto bendruomenių informacija, [http://www.skuodokrastas.lt/index.php?categ=2](http://www.skuodokrastas.lt/index.php?kateg=2)

Skuodo rajone rengiami šie tradiciniai renginiai: Senųjų amatų, archajinės muzikos ir karybos festivalis „Apuolė“ - tai vienas didžiausių gyvosios istorijos renginių pabaltijyje sutraukiantis šimtus dalyvių ir keliasdešimt kart tiek daugiau lankytojų. Jau tradiciniu tapusiame festivalyje vyksta kuršių – vikingų kariuomenių susirėmimai, kovų turnyrai, senoviniai žaidimai bei rungtys, lankininkų rungtynės, koncertuoja įvairios archajinio folkloro grupės. Barstyčiuose rugpjūčio 15 d. Žolinė švenčiame, kaip svarbiausia vasaros pabaigos šventė ir vadinasi - „Žid Žaliou vasaras žolinā“. Šventės organizatoriai teigia, jog ši šventė – etninės kultūros vertybė, kurią būtina pažinti ir puoselėti, tai - kiekvieno lietuvių šventa pareiga. Besiruošiant šventei, siekiama įtraukti kuo daugiau bendruomenės narių, kad šie pajustų kaimo bendruomeniškumą. Prieš ir per šventę, ruošiamas ir eksponuojamas puokščių paroda „Žolynų spalvos“, o geriausių puokščių autoriai - apdovanojami. Nemažai dėmesio skiriama bažnytinėms apeigoms - iš surinktų žolynų, varpų pinami vainikai ir nešami į bažnyčią pašventinti, o jau pašventinti vainikai, žolynai, padedant folkloro ansambliai „Bartītė“, nešami prie paminklų tremtiniais, liaudies kovotojams ir į kapines ant nusipelnusių Barstyčių žmonių kapų. Šventė tęsiasi aikštėje prie bažnyčios, čia prekiaujama liaudies meno dirbiniais: iš molio, vilnos, medžio. Besidomintiems šventės dalyviams, žolininkės pasakoja apie žolynų gydomąsias savybes ir jų galias. Skanaujama, pagal senovinį kulinarinį paveldą, atitinkantį Žolinės tradicijas, vietoje pagamintais ir atsineštais patiekalais. Geriausieji kulinariai - apdovanojami. Taip pat, šventės metu, pagerbiami žmonės, kurie puoselėja senuosius amatus ir užsiėmimus: bitininkai, sūrininkai grybų rinkėjai, žolininkai. Šventėje nemažai ir pagonišku elementu: aukojamos aukos ugniai - duona, gira, grūdai, žolynai. Kasmet Mosėdyje, svečių namuose „Kaštonas“ vyksta Duonos kepimo šventė, kurios metu vyksta edukacinis užsiėmimas - duonos kepimas. Vasaros pabaigoje, rugpjūčio mėnesį, pačiame vyšnių nokimo įkaršty - Krakių kaime (Mosėdžio sen.) vyksta labai savita ir originali - Vyšnių šventė. Šventės dalyviai kviečiami laikytis aprangos kodo - vyšnių spalvos. Šventės svečiai vaišinami bendruomenės paruošta vyšnių trauktine, šalta vyšnių sriuba ir kitais, patiekalais su vyšniomis ir iš vyšnių. Renginio metu apdovanojami gražiausių Krakių kaimo sodybų savininkai, vyksta kaliausiu paroda, įvairios, neretai ir netradicinės, sporto varžybos. Rugsėjo mėnesį, bulviakasių įkarštyje, Narvydžių kaime vyksta, jau tradiciniu tapusi - Cepelinų šventė. Šventė vyksta kiemelyje prie bendruomenės namų, o jos metu vaišinamasi vietos šeiminių pagamintais ir išvirtais cepeliniais. Orkestrų šventė, skirta kompozitoriui kraštiečiui Broniui Jonušiui atminti vyksta Ylakių miestelyje nuo 1994 metų. Kiekvieną vasarą koncertuoja Valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“. Kas penkeri metai kartu su „Trimitu“ šioje šventėje dalyvauja Skuodo, Mažeikių, Vilniaus Broniaus Jonušo meno mokyklų orkestrai. Gyvųjų amatų ir folkloro šventė „Bieg opelė vingordama“ kviečia visus, norinčius iš arti susipažinti su dar egzistuojančiais amatais. Šventės metu demonstruojami tokie gyvieji amatai, kaip: audimas, drožimas, pynimas iš šiaudelių, keramika ir kt. Šventė visada vyksta birželio mėnesį. Dažniausiai Mosėdyje, V. Into respublikinio akmenų muziejaus slėnyje. Folkloro šventė „Pri dediuojė kūli“, švenčiama kasmet gegužės paskutinį savaitgalį. Į šventę kviečiami įvairūs folkloro kolektyvai iš visos Lietuvos. Kolektyvai atvažiuoja su savo paruoštomis programomis į kurias įtraukiami visi dalyviai ir žiūrovai. Šventės metu susipažįstama ir ragaujama žemaitiško kulinarinio paveldo. Šventės dalyviai kviečiami šokti kolektyvų pamokytus šokius ir iki užkimimo traukti liaudies dainas. Žiemos sporto šventė kartu su Vainodės nuovada (Latvijos Respublika) Ylakiuose organizuojama nuo 2010 m. Vienais metais, šventę organizuoja Ylakių seniūnija, padedama Vainodės nuovados, kitąmet - atvirkščiai. Svarbiausia šventės dalis - poledinės žūklės individualios ir komandinės varžybos. Rengiamos eketės gręžimo, slidinėjimo varžybos, įvairūs netradiciniai žaidimai. Kiekvienais metais, gegužės mėnesį, Skuodo rajono Truikinių kaime (Aleksandrijos sen.) Virginijaus ir Laimutės Mitkų Žemdirbio muziejuje vyksta senųjų amatų pristatymo šventė. Visi norintys, gali iš arčiau susipažinti su tokiais senaisiais amatais, kaip: kalvystė, grūdų malimas girmomis, skiedrų drožimas, virvių sukimas, audimas ir tt.

Skuodo rajone taip pat vyksta šie atlydai: Šv. Antano atlydai Barstyčiuose. Oficiali šventės diena birželio 13 d., tačiau Barstyčiuose atlydai vyksta artimiausią tai dienai sekmadienį. Šv. Aloyzo atlydų šventė (Erslos k. Šačių sen.) minima artimiausią birželio 21-ajai sekmadienį. Oninių šventė Lenkimuose – artimiausią liepos 26-ajai sekmadienį. Šv. Roko Išpažinėjo atlydai Ylakiuose. Sekmadienį artimiausią rugpjūčio 16 d. Obuoliniai atlydai. Pačiame obuolių nokimo įkaršty - rugpjūčio pabaigoje, Notėnuose minimi Švč. Mergelės Marijos Visatos Karalienės atlydai⁵².

APIBENDRINIMAS:

✚ Savivaldybės teritorijoje veikia 71 nevyriausybinė organizacija, iš jų net 34 veikia rajone, o jas vienija 2 271 narys (R31);

✚ Per 2011 – 2014 m. laikotarpį Skuodo rajono bendruomenės ir kitos nevyriausybinės organizacijos įgyvendino 58 projektus (R32);

✚ Skuodo vietos veiklos grupės teritorijoje veikia 10 švietimo įstaigų, planuojama, kad jose 2015-2016 m. m. mokysis 1 327 mokiniai (R33);

✚ Beveik visoms rajono švietimo įstaigoms reikalinga vidaus renovacija, o dvi perspektyvoje planuojama uždaryti dėl per mažo mokinių skaičiaus (R34);

✚ Skuodo rajone nėra teikiama ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa asmenims su proto negalia, taip pat trumpalaikė slauga ar priežiūra (R35);

✚ Skuodo rajone veikia 6 kultūros centro skyriai. Taip pat 18 Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos filialų ir Respublikinis Vaclovo Into akmenų muziejus (R36);

✚ Už visuomenės sveikatos gerinimą atsakingos 2 ambulatorijos bei 13 medicinos punktų (R37);

✚ Skuodo rajono kultūros centruose ir jų filialuose veikia 23 meno mėgėjų kolektyvai, o jų veikloje dalyvauja 300 saviveiklininkų (R38);

✚ Skuodo rajonas yra vienas turtingiausių kultūros paveldo objektais visoje Klaipėdos apskrityje. Išskirtinis rajono bruožas – akmenys. Skuodo rajonas didžiuojasi didžiausiu akmeniu Lietuvoje, Mosėdžio akmenų muziejumi ir kitais kultūriniais turizmo objektais (R39);

✚ Rajone puoselėjami tradiciniai amatai (R40);

✚ Skuodo rajone organizuojama daug tradicinių-teminių renginių (R41);

Gyventojų poreikių tyrimas (žr. Priedą Nr. 8), parodė, kad kaimo žmonėms šalia ekonominių problemų sprendimo taip pat aktuali socialinė, kultūrinė aplinka. 48,5 proc. kaip pirmos svarbos kaimo plėtros sritį įvardino sveikatinimo priemonių aktyvinimo kryptis (dviračiai, aktyvus sportas, sveika mityba), 38,6 proc. svarbios bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos, o 24,7 proc. savanorystę skatinančios veiklos. Tai sietina su bendruomenės narių nepakankamo aktyvumo problemos sprendimo aktualumu. Šią problemą 27,3 proc. apklaustų kaimo gyventojų vertino kaip vieną iš svarbiausių.

Dar viena ne mažiau opi rajono problema – bloga rajono infrastruktūra, kurią įvardijo 27,1 proc. respondentų, to pasekoje net 43,6 proc. jų mano, kad viešosios infrastruktūros (viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.) plėtra turėtų būti prioritetas skiriant ES paramą. Respondentai taip pat kaip opiausias problemas išskyrė socialines (nesveiki įpročiai, socialinė atskirtis) – 16,5 proc. ir jaunų šeimų (10,8 proc.) problemas, bei kaimo mokyklų, med. punktų, pašto, bibliotekų uždarymą – 7,7 proc.

Atsižvelgiant į tai, kad būtina pradėti teikti įvairias paslaugas rajone, buvo siekiama išsiaiškinti problemas, kurios gali trukdyti bendruomenei organizuoti savo verslą ir/arba teikti savo nariams būtinausias paslaugas. Daugiau negu pusė respondentų, 59 proc., kaip pagrindinę problemą išskyrė tai, jog bendruomenė neturi kapitalo ūkinei veiklai vykdyti. 45,1 proc.

⁵² Skuodo kultūros ir turizmo skyriaus informacija, <http://skouds.lt/index.php/lt/tradiciniai-renginiai>

respondentų mano, kad bendruomenėje daugelis nenori rizikuoti ir vengia atsakomybės, o 28,6 proc., respondentų nurodo, kad bendruomenei trūksta žinių ir paslaugų organizavimo patirties. 28 proc. kaip problemą nurodo tai, jog bendruomeninė organizacija yra per silpna organizaciniu požiūriu, kad galėtų sėkmingai imtis ūkinės veiklos, taip pat 24 proc. apklaustųjų mano, kad trūksta gerų idėjų.

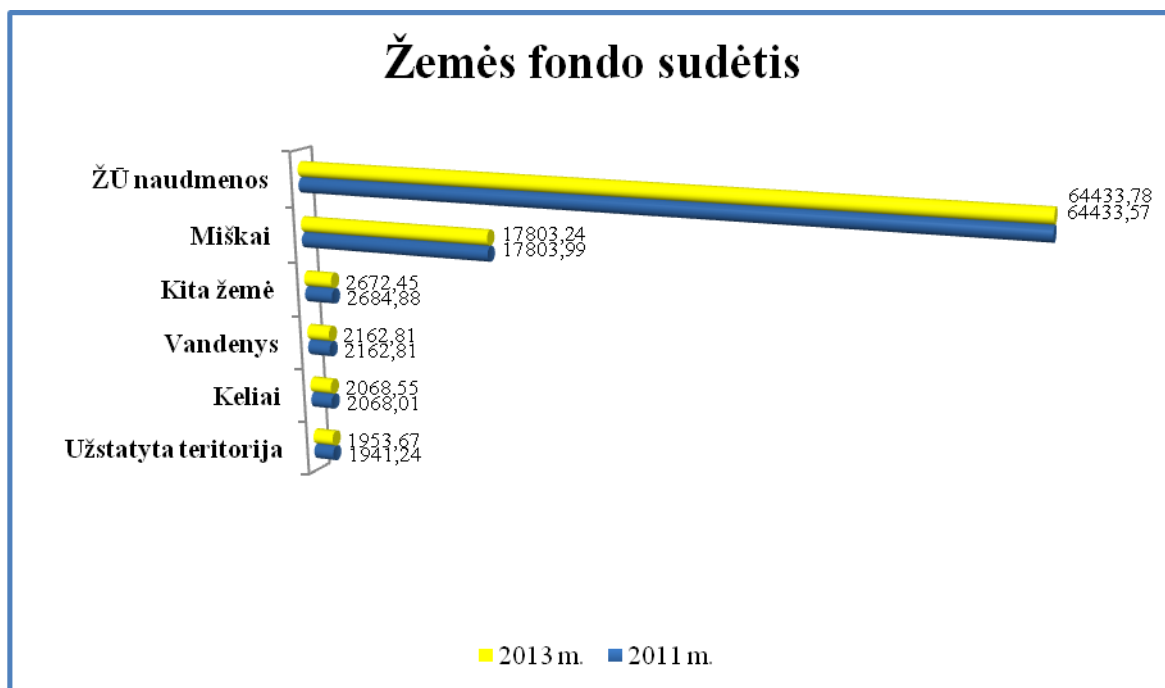
Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, jog Skuodo rajonas – išsaugojęs savitumą ir tautiškas tradicijas, puoselėjantis garbių šio krašto žmonių kurtas ir propaguotas vertybes: išsaugotas natūralus kraštovaizdis, nuolat tvarkoma ir gražinama gyvenamoji aplinka, puoselėjama žemaičių kalba, tradicijos, papročiai ir šventės.

2.6. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Pagal Nacionalinės žemės tarnybos pateikiamus, viešai prieinamus, duomenis Skuodo r. sav. įskaitant miestą bendras plotas – 91 094,50 ha. 2013 metais daugiau nei pusę jo, t.y. 70,7 proc., bendro ploto sudarė žemės ūkio naudmenos ir tai ženkliai viršijo Klaipėdos apskrities (53,9 proc.) ir Šalies (53 proc.) rodiklį. Miškai sudarė 19,5 proc. ir tai ženkliai mažiau nei apskrityje (26,3 proc.) ir Šalyje (32,6 proc.). Keliai rajone sudaro 2,3 proc., užstatyta teritorija – 2,1 proc., vandenys – 2,4 proc., o kita žemė – 2,9 proc. (žr. 22 pav.)⁵³.

Lyginant 2011 m. ir 2013 m. nežymiai padidėjo žemės ūkio naudmenų, kelių ir užstatytos teritorijos plotai, o miškų ir kitos žemės – sumažėjo.

2013 m. žemės ūkio naudmenas didžia dalimi sudarė ariama žemė – 93,1 proc., pievos ir natūralios ganyklos – 6 proc., o sodai tik 0,9 proc.⁵⁴.

22 pav. Skuodo r. sav. žemės fondo sudėtis 2011 ir 2013 m., ha

Žemės ūkio naudmenų kokybę nusako žemės ūkio naudmenų našumo balas. Lietuvoje jis siekia 39,1 balo, o Skuodo rajone – 36,2 balo, tuo tarpu mažo našumo žemės ūkio naudmenų kokybė yra laikoma iki 32 našumo balų, atsižvelgiant į tai, Skuodo rajonas nėra priskiriamas prie

⁵³ VĮ Valstybės žemės fondas žemės informacinės sistemos viešai prieinami duomenys, www.vzf.lt

⁵⁴ VĮ Valstybės žemės fondas žemės informacinės sistemos viešai prieinami duomenys, www.vzf.lt

nepalankių ūkininkauti rajonų. Skuodo rajone mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms priskirtos tik Barstyčių ir Notėnų seniūnijos⁵⁵.

Seniūnijų pateiktais anketiniais duomenimis Skuodo rajone ekologiškai ūkininkaujama 2 128,93 ha plote⁵⁶. Lyginant pagal 2013 m. žemės fondo sudėtį tai sudaro apie 3 proc. viso žemės ūkio naudmenų ploto. Šių duomenų pokyčio pateikti neturime galimybės, nes seniūnijos nerenka atskirų duomenų apie ūkių specializacijas.

Skuodo rajonas yra šiaurės–vakarų Lietuvos Respublikos dalyje prie pasienio su Latvijos Respublika. Nutoles nuo didžiųjų miestų ir populiariausių turistinių maršrutų, rajonas išsaugojo savo unikalumą ir savitą charakterį: gamtinė aplinka ir kraštovaizdis, saugojantys savyje ledynų judėjimo pėdsakus, geologiniai ir archeologiniai paminklai – senkapiai, piliakalniai, buvusios senosios gyvenvietės.

Skuodo rajono teritorijoje yra 6 natūralūs ežerai, kurių bendras plotas – 49 ha (tik 0,05 proc. visos rajono teritorijos). Didžiausias Kalčių ežeras (43 ha). Rajono teritorijoje teka 17 upių. Ilgiausia iš jų – Bartuva (103 km), kuri Skuode yra patvenkta, todėl miesto pietvakariuose telkšo Bartuvos tvenkinys. Mažesnės – Luoba, Erla, Eiškūnas, Šata ir kt. Rajono vandenyse veisiasi įvairių rūšių žuvis, vėžiai, vandens paukščiai, ūdros, kanadinės audinės, bebrai⁵⁷.

Į Skuodo rajono ežerus įtekančios ir ištekančios upės yra nedidelės. Rajono vandenis praturtina įvairaus dydžio tvenkiniai, kurių yra 46 (bendras plotas 452,3 ha). Daugelis jų yra maži, vietinės reikšmės. Didžiausi rajono vandens telkiniai – Skuodo, Barstyčių, Kernų ir Mosėdžio.

Skuodo rajono miškingumas yra mažiausias visoje Klaipėdos apskrityje – 19,8 proc. Miškai Skuodo rajone daugiausia išsidėstę vakarinėje, šiaurinėje ir pietinėje dalyse. Dauguma rajono miškų mišraus pobūdžio: auga eglės, pušys, beržai, drebulės, alksniai, juodalksniai, lazdynai, liepos, klevai, uosiai, ąžuolai ir kiti medžiai. Tankiausiai miškai telkiasi rajono pietvakariuose ir tęsiasi Žemaitijos regioninio parko link. Tai patraukli rekreacinė zona⁵⁸.

Nemaža dalis rajono teritorijos yra saugomose teritorijose – valstybiniuose parkuose ir draustiniuose, kuriuose gamtiniai turizmo ištekliai yra patys patraukliausi, tačiau jų naudojimas yra reglamentuotas, t. y. teritoriškai diferencijuotas ir tikslingai orientuotas į kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės (viešai prieinamų duomenų apie Skuodo rajono biologinę įvairovę nėra) išsaugojimą. Skuodo rajono gamtos, kraštovaizdžio ir kultūros paveldo vertybėms saugoti įsteigtos septynios saugomos teritorijos, kuriose ribojama ūkinė veikla. Iš viso rajone yra 45 saugomos teritorijos. Iš jų 13 draustinių, 18 gamtos paveldo objektų, 1 nacionalinis parkas, 1 regioninis parkas, 1 biosferos poligonas, 8 buveinių apsaugai svarbios teritorijos ir 3 paukščių apsaugai svarbios teritorijos⁵⁹.

Dalis rajono teritorijos priklauso Žemaitijos nacionaliniam parkui bei Salantų regioniniam parkui. Parkų teritorijos yra zonuojamos: parko ribose yra įvairių funkcinių bei tvarkymo zonų, ganėtinai besiskiriančių savo gamtinėmis vertybėmis, rekreaciniais resursais, nevienodas jų reglamentas bei panaudojimo turizmui galimybės. Žemaitijos nacionalinis parkas įsteigtas siekiant išsaugoti Žemaitijos aukštumų kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes. Parke saugomi nacionalinės svarbos kraštovaizdžio kompleksai bei kultūrinis paveldas, reprezentuojantis Žemaitijos etnokultūrinės srities gamtos ir kultūros savitumus. Plėtojant parko veiklą siekiama užtikrinti subalansuotą gamtos išteklių naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams. Skuodo rajono

⁵⁵ LR Žemės ūkio ministro įsakymas „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“, <http://www.infolex.lt/ta/48393>

⁵⁶ Skuodo rajono seniūnijų pateikti anketiniai duomenys saugomi Skuodo vietos veiklos grupės būstinėje, adresu Mokyklos g. 6, D. Rūšupių k., Skuodo r. sav.

⁵⁷ Skuodo rajono turizmo plėtros 2010-2013 m. programa, <http://www.skuodas.lt/index.php?26430640>

⁵⁸ Skuodo rajono turizmo plėtros 2010-2013 m. programa, <http://www.skuodas.lt/index.php?26430640>

⁵⁹ Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenys: <http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt&jsessionid=5E56D71010CFCFB7EB7B744A95A664E1>

teritorijai priklauso 2 000 ha. Žemaitijos nacionalinio parko dalis. Salantų regioninis parkas įsteigtas siekiant išsaugoti Erlos-Salanto-Minijos slėnio ir jo apylinkių kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes. Skuodo rajono teritorijai priklauso 3 500 ha⁶⁰.

Pagrindiniai, rajono išskirtinumą formuojantys, kultūriniai objektai yra akmenys ir piliakalniai. Natūrali gamta ir akmenys yra neatsiejama rajono kraštovaizdžio dalis. Svečius stebina po visą rajoną išsibarstę įvairių dydžių ir formų rieduliai. Skuodo rajono piliakalniai yra unikalūs senosios baltų genties – kuršių – kultūros palikimas. Šie gamtos ir kultūros paveldo objektai yra savotiška vizitinė Skuodo rajono kortelė.

2014 m. duomenimis UAB „Skuodo vandenys“ eksploatuoja 26 vandenvietes, kuriose yra 42 gręžiniai. Geriamojo vandens kokybę kontroliuoja atestuota UAB „Palangos vandenys“ geriamojo vandens tyrimų laboratorija. Savo laboratorijos UAB „Skuodo vandenys“ neturi. Laboratorijoje yra tiriami mikrobiologiniai, cheminiai bei indikatoriniai rodikliai. Jie tiriami pagal Lietuvos higienos normą HN24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Atliktų tyrimų duomenimis 2013 metais nė vienoje įmonei priklausančioje vandenvietėje nebuvo viršyti mikrobiologinės taršos rodikliai, t.y. nerasta nei žarninių ląstelių (Ecoli), nei žarniniu esterokoku. Iš tiriamų cheminių rodiklių viršijami tik fluoridai. Jų nerasta, tik Skuodo miesto ir Mosėdžio vandenvietėje nes ten yra geriamojo vandens gerinimo įrenginiai. Fluoridų viršijimas geriamajame vandenyje yra pastebimas visoje Klaipėdos apskrityje. Iš indikatorių rodiklių viršijami amonis ir vandens drumstumas⁶¹. UAB „Skuodo vandenys“ duomenų apie ankstesniais metais atliktus vandens kokybės tyrimus neteikia.

Perspektyvi teritorija vėjo energetikai plėtoti yra Skuodo rajono Lenkimų seniūnijoje. 2015 m. duomenimis Skuodo rajone yra pastatyta 13 saulės ir 14 vėjo elektrinių⁶². Skuodo rajone taip pat veikia 3 mažos hidroelektrinės⁶³. Patikimų statistinių duomenų apie pastarųjų metų pokytį nėra.

APIBENDRINIMAS:

- ✚ Daugiau nei pusę, t.y. 70,7 proc., bendro ploto sudaro žemės ūkio naudmenos (R42);
- ✚ Žemės ūkio naudmenų našumo balas Skuodo rajone – 36,2 balo (R43);
- ✚ Skuodo rajone ekologiškai ūkininkaujama 2 128,93 ha plote, tai sudaro apie 3 proc. viso žemės ūkio naudmenų ploto (R44);
- ✚ Skuodo rajono teritorijoje yra 6 natūralūs ežerai, teka 17 upių, rajono vandenis taip pat praturtina įvairaus dydžio tvenkiniai, kurių yra 46 (R45);
- ✚ Skuodo rajono miškingumas yra mažiausias visoje Klaipėdos apskrityje – 19,8 proc. (R46);
- ✚ Nemaža dalis rajono teritorijos yra saugomose teritorijose – valstybiniuose parkuose ir draustiniuose, dalis rajono teritorijos priklauso Žemaitijos nacionaliniam parkui bei Salantų regioniniam parkui (R47);
- ✚ Pagrindiniai, rajono išskirtinumą formuojantys, kultūriniai objektai yra akmenys ir piliakalniai. Skuodo rajono piliakalniai yra unikalūs senosios baltų genties – kuršių – kultūros palikimas. Šie gamtos ir kultūros paveldo objektai yra savotiška vizitinė Skuodo rajono kortelė (R48);
- ✚ Skuodo rajono Lenkimų seniūnija – perspektyvi teritorija vėjo energetikai plėtoti (R49).

Rajono gyventojams taip pat svarbios jų gyvenamosios vietovės aplinkosauginės ir ekologinės problemos, 25,1 proc. respondentų nurodė, kad turėtų būti remiamas atsinaujinančiųjų

⁶⁰ Skuodo rajono turizmo plėtros 2010-2013 m. programa, <http://www.skuodas.lt/index.php?26430640>

⁶¹ Geriamojo vandens kokybės 2014 m. tyrimų rezultatai, <http://www.skuodovandenys.lt/index.php/vandens-kokybe>

⁶² Valstybinės įmonės Energetikos agentūra duomenys, <http://www.avei.lt/lt/component/energy/?task=map>

⁶³ J. Abromas, D. Baravykaitė „Alternatyvios energetikos objektai vakarų Lietuvoje, jų poveikis vizualinei aplinkai, ir poveikio optimizavimo galimybės“, http://www.mla.vgtu.lt/index.php/mla/article/viewFile/mla.2011.054/pdf_1

energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais. Beveik ketvirtadalis, 24,7 proc., respondentų nurodė, kad pagrindinės paramos sritys turėtų būti susijusios su didelės gamtinės vertės ūkininkavimu ir kraštovaizdžiu būkle. 21,1 proc. apklaustųjų mano, kad taip pat turėtų būti remiama turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra. Ne ką mažiau svarbu remti ir biologinės įvairovės atkūrimą, išsaugojimą ir didinimą – 17 proc. (žr. Priedą Nr. 8).

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų - išsaugotas natūralus kraštovaizdis, nuolat tvarkoma ir gražinama gyvenamoji aplinka, puoselėjama žemaičių kalba, tradicijos, papročiai ir šventės.

3. VVG teritorijos SSGG		
3.1.	Stiprybės	Stiprybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.1.1.	Daugiau nei pusę rajono gyventojų sudaro darbingo amžiaus asmenys	R7
3.1.2.	Dauguma Skuodo r. sav. gyventojų gyvena rajone, gyvenamosiose vietovėse, kurių gyventojų skaičius nuo 200 iki 1000 gyventojų	R3, R4
3.1.3.	Kaimo gyvenamosios vietovės pakankamai gerai išsidėsčiusios miestų ir rajone esančių miestelių atžvilgiu	R2
3.1.4.	Sąlyginai mažas rizikos šeimų skaičius	R14
3.1.5.	Didelė dalis rajono žmonių dirba savarankiškai.	R24
3.1.6.	Ūkių skaičiaus augimas	R26, R43
3.1.7.	Rajone aktyvi kultūrinė veikla,	R38, R41
3.1.8.	Aktyvios kaimo bendruomenės	R31
3.1.9.	Aktyvi kultūros įstaigų veikla	R36, R38
3.1.10.	Didžiąją teritorijos dalį bendro žemės ploto užima plotai naudojami žemės ūkiui plėtoti	R42
3.1.11.	Rajono teritorijoje gerai išplėtotą švietimo ir ugdymo sistema	R33
3.1.12.	Didelė bendruomenių patirtis dalyvaujant projektinėje veikloje	R18, R32
3.1.13.	Rajone gausu ežerų, tvenkinių ir upių, Skuodo rajono teritorija yra turtinga unikalių gamtos išteklių. Dalis nacionalinio ir regioninio parko patenka į VVG teritoriją	R45, R47
3.1.14.	Rajonas vienas turtingiausių kultūros paveldo objektais visoje Klaipėdos apskrityje	R39, R48
3.1.15.	Gerai išplėtotą sveikatos priežiūros rinka	R37
3.1.16.	Rajone aktyviai puoselėjami amatai	R40
3.1.17.	Palankios sąlygos vėjo energetikos plėtrai	R49
3.2.	Silpnybės	Silpnybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.2.1.	Gyventojų skaičius mažėjimas	R5, R6
3.2.2.	Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas	R10
3.2.3.	Didelis nedarbo lygis	R16, R17
3.2.4.	silpnai vystomos alternatyvios žemės ūkiui veiklos	R15

3.2.5.	Menkai išplėtotos paslaugos ir inovacijų stoka	R19, R20, R21, R23, R35,
3.2.6.	Rajone nėra bendruomeninio ir socialinio verslo	R23
3.2.7.	Beveik pusę gyventojų yra ekonomiškai neaktyvūs	R11, R13
3.2.8.	Jaunų ūkininkų trūkumas	R28
3.2.9.	Menkai išplėtotą teritorijos turizmo infrastruktūrą	R19, R22
3.2.10.	Prasta švietimo infrastruktūra	R34
3.2.11.	Vyrauja smulkūs, nespecializuoti ūkiai, trūksta kooperacijos	R27, R29
3.2.12.	Mažas rajono miškingumas	R46
3.2.13.	Menkai išvystytas ekologinis ūkininkavimas	R30, R44
3.2.14.	Prastai išvystyta kelių infrastruktūra	R25
3.2.15.	Didelis bedarbių skaičius	R12
3.3.	Galimybės	
3.3.1.	Naujų darbo vietų kūrimas, didėjantis žmonių užimtumas dėl VPS įgyvendinimo.	
3.3.2.	Didėjantis turistų skaičius dėl tradicinių rajono kultūros renginių aktyvesnio viešinimo.	
3.3.3.	Turizmo, rekreacijos ir poilsio infrastruktūros plėtra dėl pakankamai išnaudojamų turimų unikalių kultūros ir gamtos paveldo objektų.	
3.3.4.	Socialinių paslaugų tinklo plėtra dėl poreikio būtinybės ir pasiūlos stokos.	
3.3.5.	Žemės ūkio produktų ir realizavimo, ekologinio ūkininkavimo plėtra dėl mažai išnaudotos rinkos.	
3.3.6.	Galimybės naudoti atsinaujinančios energijos šaltinius dėl palankių sąlygų.	
3.4.	Grėsmės	
3.4.1.	Padidėsiantis socialinės paramos poreikis dėl didelio globojamų ir slaugomų žmonių skaičiaus bei dėl senstančių gyventojų.	
3.4.2.	Padidėsiantis nedarbo lygis dėl gyventojų senėjimo ir mažėjančio darbingo amžiaus asmenų.	
3.4.3.	Jaunimo, darbingo amžiaus žmonių trūkumas dėl migracijos iš rajono.	
3.4.4.	Padidėsiantis šeimos narių grįžimo į darbo rinką ribojimas dėl nepakankamo slaugos įstaigų skaičiaus.	

4. VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka

Eil. Nr.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas (prioritetine tvarka)	Poreikių pagrindžiantys VVG teritorijos SSGG teiginiai(Nr.)	Sąsaja su KPP 2014–2020 m. nustatytais nacionaliniais kaimo plėtros poreikiais	Poreikio tenkinimas / netenkinimas iš VPS lėšų
4.1.	Nedarbo mažinimas ir naujų verslo subjektų kaimo vietovėse kūrimas ir plėtojimas	3.1.1., 3.2.3., 3.2.5., 3.2.7., 3.2.15, 3.3.1.,	1. sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8) 2. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 3. remti darbo vietų, ypač reikalaujančių kvalifikuotos darbo jėgos, išlaikymą ir kūrimą kaimo vietovėse, ypač ne žemės ūkyje (nacionalinio poreikio Nr. 10)	Tenkinamas
4.2.	Paslaugų kaimo gyventojams plėtra <i>(švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo: vejų pjovimas, vaismedžių genėjimas, šiukšlių išvežimas ir pan., vaikų priežiūra, buitinių paslaugų: kirpykla, skalbykla, siuvykla, batų taisykla ir pan.)</i>	3.2.4., 3.2.5., 3.2.6., 3.3.1., 3.3.4.	1. sudaryti galimybes NVO projektais skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8) 3. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 4. remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19)	Tenkinamas
4.3.	Naujovių skatinimas ir diegimas kaimo vietovėse	3.1.1., 3.1.6., 3.1.12., 3.2.5., 3.2.6., 3.2.11, 3.2.13.	1. vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21) 2. skatinti vietinės maisto produktų rinkos vystymąsi, stiprinant ryšius tarp vartotojų ir gamintojų bei diegiant inovacijas (nacionalinio poreikio Nr. 11) 3. skatinti biomasės, ypač atliekinės, panaudojimą energijos gamybai (nacionalinio poreikio Nr. 14)	Tenkinamas
4.4.	Sveikos gyvensenos bei aktyviam poilsiui ir laisvalaikiui palankios aplinkos plėtojimas	3.1.8., 3.1.13., 3.1.14., 3.2.9., 3.3.3.	1. sudaryti galimybes NVO projektais skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8) 3. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9)	Tenkinamas

4.5.	Tinkamų sąlygų vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui sudarymas	3.1.6., 3.1.10., 3.1.12., 3.2.11., 3.2.13., 3.3.5.	1. sudaryti galimybes NVO projektams skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. skatinti vietinės maisto produktų rinkos vystymąsi, stiprinant ryšius tarp vartotojų ir gamintojų bei diegiant inovacijas (nacionalinio poreikio Nr. 11)	Tenkinamas
4.6.	Viešosios infrastruktūros plėtra (viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.)	3.2.9., 3.2.10.	1. semti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19)	Tenkinamas
4.7.	Bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų ir veiklų kūrimas, jų veiklos materialinių sąlygų gerinimas, kaimo lyderių ugdymas	3.1.7., 3.1.8., 3.1.9., 3.1.12., 3.2.2., 3.3.2.	1. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 2. vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21)	Tenkinamas
4.8.	Socialinės pagalbos paslaugų kaime kūrimas ir plėtojimas, jų prieinamumo gerinimas (socialinės rizikos šeimoms, vienišiams ir senyviems žmonėms ir pan.)	3.1.8., 3.1.15., 3.2.4., 3.2.5., 3.2.6., 3.3.4., 3.4.1.	1. sudaryti galimybes NVO projektams skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 3. remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19)	Tenkinamas
4.9.	Savanorystę skatinančių veiklų, ypač jaunimo tarpe, plėtra	3.1.7., 3.1.8., 3.1.12., 3.1.14., 3.2.2., 3.2.4., 3.2.6.	1. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 2. vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21)	Tenkinamas
4.10.	Turizmo infrastruktūros ir paslaugų vystymas	3.1.3., 3.1.13., 3.1.14., 3.1.16, 3.2.5., 3.2.9., 3.2.12., 3.3.2., 3.3.3.	1. sudaryti galimybes NVO projektams skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. panaudoti rekreaciniu požiūriu vertingas teritorijas, kultūros paveldo objektus, didinti miškų rekreacinį potencialą (nacionalinio poreikio Nr. 16)	Tenkinamas
4.11.	Biologinės įvairovės atkūrimas ir saugojimas	3.1.10., 3.1.13., 3.1.14., 3.2.12., 3.2.13, 3.3.3.	1. panaudoti rekreaciniu požiūriu vertingas teritorijas, kultūros paveldo objektus, didinti miškų rekreacinį potencialą (nacionalinio poreikio Nr. 16)	Tenkinamas

II DALIS. KOKIE MŪŠŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?

5. VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys			
5.1.	VPS prioritetai, priemonės ir jų veiklos sritys (jei veiklos sritys numatytos):	Sąsaja su VVG teritorijos poreikiais	
5.1.1.	I prioritetas: Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas		
		Kodai:	Eil. nr.
5.1.1.1.	Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra (kai socialinio verslo iniciatorius – NVO)	LEADER-19.2.-SAVA-1	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.8. Eil. nr. 4.9.
5.1.1.2.	Priemonė: Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas	LEADER-19.2.-SAVA-5	
5.1.1.2.1.	- <i>veiklos sritis</i> : parama alternatyvių žemės ūkio veiklų vykdymui	LEADER-19.2.-SAVA-5.1.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.10.
5.1.1.2.2.	- <i>veiklos sritis</i> : parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui	LEADER-19.2.-SAVA-5.2.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.3. Eil. nr. 4.5.
5.1.1.3.	Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas	LEADER-19.2.-SAVA-6	
5.1.1.3.1.	- <i>veiklos sritis</i> : parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse	LEADER-19.2.-SAVA-6.1.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.10.
5.1.1.3.2.	- <i>veiklos sritis</i> : parama maisto tiekimo grandinės organizavimui ir žemės ūkio produktų perdirbimui	LEADER-19.2.-SAVA-6.2.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.3. Eil. nr. 4.5.
5.1.1.3.3.	- <i>veiklos sritis</i> : NVO ir privataus verslo bendradarbiavimas	LEADER-19.2.-SAVA-6.3.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.3. Eil. nr. 4.8.
5.1.2.	II prioritetas: Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas		
		Kodai:	Eil. nr.
5.1.2.1.	Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse	LEADER-19.2-7	
5.1.2.1.1.	- <i>veiklos sritis</i> : Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą	LEADER-19.2.-7.2.	Eil. nr. 4.6. Eil. nr. 4.8.
5.1.2.2.	Priemonė: Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas	LEADER-19.2.-SAVA-7	
5.1.2.2.1.	- <i>veiklos sritis</i> : Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas	LEADER-19.2.-SAVA-7.1.	Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.7.
5.1.2.2.2.	- <i>veiklos sritis</i> : Laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose	LEADER-19.2.-SAVA-7.2.	Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.7. Eil. nr. 4.10.

			Eil. nr. 4.11.
5.1.2.3.	Priemonė: Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas	LEADER-19.2.-SAVA-8	
5.1.2.3.1.	- <i>veiklos sritis</i> : parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui	LEADER-19.2.-SAVA-8.1.	Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.7. Eil. nr. 4.9.
5.1.2.3.2.	- <i>veiklos sritis</i> : parama jaunimo ir jaunų žmonių verslumo iniciatyvų kūrimuisi	LEADER-19.2.-SAVA-8.2.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.9.
5.1.2.4.	Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas; (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis)	LEADER-19.2.-SAVA-3	Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.3. Eil. nr. 4.7. Eil. nr. 4.8. Eil. nr. 4.9.

6. VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis									
VPS turinys	ESIF teminiai tikslai								
	1	10	3	3	5-6	4	8	9	2
	EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys								
	1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C
I VPS prioritetas: Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas									
Priemonė: Sumanus kaimas							X (3A*)		
Priemonė: Ekonominio gyvybingumo skatinimas									
- veiklos sritis: parama alternatyvių žemės ūkio veiklų vykdymui							X		
- veiklos sritis: parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui				X					
Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas									
- veiklos sritis: parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse								X	
II VPS prioritetas: Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas									
Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse									
- veiklos sritis: Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą								X	
Priemonė: Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas									
- veiklos sritis: Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas								X	
- veiklos sritis: Laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose					X				
Priemonė: Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas									
- veiklos sritis: parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui								X	
- veiklos sritis: parama jaunimo ir jaunų žmonių verslumo iniciatyvų kūrimuisi								X	

* Jeigu bus pateiktas projektas žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai

7. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS

Strateginio dokumento pavadinimas	VPS sąsajos pagrindimas	
7.1. VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	<p>Skuodo rajono savivaldybė pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonę „Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai/trumpalaikiai) strateginiai plėtros planai“ įgyvendino projektą Nr. VP1-4.2-VRM-02-R-33-004 „Skuodo rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2014-2020 metams parengimas“, kurio metu buvo parengtas ir 2013 m. gegužės 30 d. tarybos sprendimu Nr. T9-140 patvirtintas „Skuodo rajono savivaldybės strateginis plėtros 2014-2020 metų planas“. Pateikiame Skuodo vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategijos sąsajas su Skuodo rajono savivaldybės strateginiu plėtros 2014-2020 metų planu prioritetų ir priemonių lygmeniu:</p>	
	<p align="center">SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIS PLĖTROS 2014-2020 METŲ PLANAS</p>	<p align="center">SKUODO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2016-2023 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA</p>
	<p>I Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros vystymo prioritetas</p>	<p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-7 priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“.</p>
	<p><i>Priemonė 1.1.3.1.</i> Kompleksinis seniūnijų (Aleksandrijos, Barstyčių, Ylakių, Lenkimų, Mosėdžio, Notėnų, Šačių, Skuodo) atnaujinimas ir plėtra</p>	<p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA-7 priemonė „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“</p>
	<p><i>Priemonė 1.1.3.3.</i> Administracinių pastatų renovacija seniūnijose Aleksandrijos, Barstyčių, Ylakių, Lenkimų, Mosėdžio, Notėnų, Šačių, Skuodo)</p>	<p>I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“;</p>
	<p><i>Priemonė 1.1.3.4.</i> Žemės ūkio ir kaimo bendruomenių aktyvumo skatinimas, rėmimo programos įgyvendinimas</p>	<p>I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-1 priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“;</p>
	<p><i>Priemonė 1.2.2.1.</i> Privataus ir viešojo sektoriaus partnerystės projektų įgyvendinimas</p>	<p>I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-5 priemonė „Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas“;</p>
	<p><i>Priemonė 1.2.2.2.</i> Parama kaimo gyventojų verslo, ekonominio aktyvumo iniciatyvoms, vietovių konkurencingumo stiprinimas</p>	
	<p><i>Priemonė 1.2.2.3.</i> Jaunimo verslumo ir iniciatyvumo skatinimas, sąlygų jaunimo verslo pradžia sudarymas.</p>	
	<p><i>Priemonė 1.2.2.4.</i> Parama rajono SVV įmonėms</p>	

			II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA.8 priemonė „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“;
		II Veiklos visuomenės ugdymo, sveikatos ir socialinio vystymo prioritetas	I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-1 priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“;
		<i>Priemonė 2.1.3.1.</i> Projektų, vienijančių kultūrą, sportą, turizmą įgyvendinimas	
		<i>Priemonė 2.1.3.2.</i> Projektų, siejančių istorinius objektus ir kraštovaizdį įgyvendinimas	I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“;
		<i>Priemonė 2.1.3.3.</i> Sporto aikštynų ir vaikų žaidimo aikštelių įkūrimas	
		<i>Priemonė 2.1.3.6.</i> Bendruomenių, jaunimo iniciatyvų rėmimas ir skatinimas pagal Skuodo rajono VVG, jaunimo įgyvendinimo strategijas	II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA.8 priemonė „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“;
		<i>Priemonė 2.1.3.11.</i> Remti naujas socialines ir kultūrinės (įskaitant kolektyvinės kūrybos) veiklas bei socialinę atskirtį patiriančių ar kitų specifinių gyventojų grupių įtraukimą į kultūros kūrimą	
		<i>Priemonė 2.1.3.12.</i> Organizuoti kalendorines šventes, išlaikant regiono papročius ir tradicijas, etninę kultūrą	
		<i>Priemonė 2.1.3.14.</i> Skatinti savanorystę ir bendruomenių vienijimąsi, dalyvavimu kultūriniame gyvenime grindžiamą jaunimo veiklą	II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA-7 priemonė „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“
		<i>Priemonė 2.1.3.15.</i> Jaunimo bendruomeninių ir pilietinių ir kultūros vertybių puoselėjimo skatinimas	
		<i>Priemonė 2.1.3.17.</i> Kaupti ir saugoti kuršių ir vakarinių žemaičių kultūros paveldą, formuoti Skuodo žemės identitetą, aktyvinti rajono įvaizdžio formavimą, išnaudoti istorinę praeitį.	
		<i>Priemonė 2.1.5.3.</i> Kaimo bendruomenių iniciatyvų socialinei saviraiškai didinti įgyvendinimas	
		<i>Priemonė 2.1.6.2.</i> Piliakalnių, lankytinų vietų restauravimas ir pritaikymas vietiniam ir atvykstamajam turizmui	
		<i>Priemonė 2.3.1.2.</i> Nevyriausybinių, jaunimo organizacijų, teikiančių socialines paslaugas, veiklos skatinimas ir rėmimas	
		<i>Priemonė 2.3.4.2.</i> Nestacionarių socialinių paslaugų plėtra	

7.2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	<p>Skuodo rajonas priklauso Klaipėdos regionui, todėl aprašomos Skuodo rajono vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategijos sąsajos su Klaipėdos regiono 2014-2020 metų plėtros planu, kuris buvo patvirtintas 2015 m. spalio 16 d. Klaipėdos regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/3S-21 „Dėl Klaipėdos regiono 2014-2020 metų plėtros plano patvirtinimo“.</p>								
		<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="573 376 1328 451">KLAIPĖDOS REGIONO 2014-2020 METŲ PLĖTROS PLANAS</th> <th data-bbox="1339 376 2089 451">SKUODO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2016-2023 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="573 451 1328 600"> <p>1.1 Tikslas – sumažinti regiono savivaldybių išsivystymo disproporcijas, užtikrinti tolygią ir tvarią regiono plėtra. Uždavinys: 1.1.2. Kompleksiškai vystyti ir plėtoti kaimo vietoves.</p> </td> <td data-bbox="1339 451 2089 600"> <p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-7 priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse.“</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 600 1328 898"> <p>1.2 Tikslas - Pagerinti sąlygas regiono ekonominiam augimui ir integralumui. Uždaviniai: 1.2.1. Pagerinti regiono savivaldybių bei bendrą regiono viešąją ekonominę infrastruktūrą ir paslaugas; 1.2.3. Pagerinti kultūros ir paveldo objektų būklę, juos pritaikyti kultūrinėms ir socialinėms reikmėms.</p> </td> <td data-bbox="1339 600 2089 898"> <p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA-7 priemonė „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“ I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“;</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 898 1328 1345"> <p>2.2 Tikslas – pagerinti viešųjų paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą visuomenei. Uždaviniai: 2.2.3. Modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir didinti prieinamumą, pagerinti paslaugų kokybę.</p> </td> <td data-bbox="1339 898 2089 1345"> <p>I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-1 priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“; I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“; II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA.8 priemonė „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“;</p> </td> </tr> </tbody> </table>	KLAIPĖDOS REGIONO 2014-2020 METŲ PLĖTROS PLANAS	SKUODO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2016-2023 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA	<p>1.1 Tikslas – sumažinti regiono savivaldybių išsivystymo disproporcijas, užtikrinti tolygią ir tvarią regiono plėtra. Uždavinys: 1.1.2. Kompleksiškai vystyti ir plėtoti kaimo vietoves.</p>	<p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-7 priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse.“</p>	<p>1.2 Tikslas - Pagerinti sąlygas regiono ekonominiam augimui ir integralumui. Uždaviniai: 1.2.1. Pagerinti regiono savivaldybių bei bendrą regiono viešąją ekonominę infrastruktūrą ir paslaugas; 1.2.3. Pagerinti kultūros ir paveldo objektų būklę, juos pritaikyti kultūrinėms ir socialinėms reikmėms.</p>	<p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA-7 priemonė „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“ I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“;</p>	<p>2.2 Tikslas – pagerinti viešųjų paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą visuomenei. Uždaviniai: 2.2.3. Modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir didinti prieinamumą, pagerinti paslaugų kokybę.</p>	<p>I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-1 priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“; I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“; II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA.8 priemonė „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“;</p>
KLAIPĖDOS REGIONO 2014-2020 METŲ PLĖTROS PLANAS	SKUODO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2016-2023 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA									
<p>1.1 Tikslas – sumažinti regiono savivaldybių išsivystymo disproporcijas, užtikrinti tolygią ir tvarią regiono plėtra. Uždavinys: 1.1.2. Kompleksiškai vystyti ir plėtoti kaimo vietoves.</p>	<p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-7 priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse.“</p>									
<p>1.2 Tikslas - Pagerinti sąlygas regiono ekonominiam augimui ir integralumui. Uždaviniai: 1.2.1. Pagerinti regiono savivaldybių bei bendrą regiono viešąją ekonominę infrastruktūrą ir paslaugas; 1.2.3. Pagerinti kultūros ir paveldo objektų būklę, juos pritaikyti kultūrinėms ir socialinėms reikmėms.</p>	<p>II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA-7 priemonė „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“ I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“;</p>									
<p>2.2 Tikslas – pagerinti viešųjų paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą visuomenei. Uždaviniai: 2.2.3. Modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir didinti prieinamumą, pagerinti paslaugų kokybę.</p>	<p>I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-1 priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“; I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonė „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“; II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-SAVA.8 priemonė „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“;</p>									
		<p>Skuodo rajono vietos veiklos grupės 2016-2023 m. vietos plėtros strategija buvo išsiųsta derinti Klaipėdos regiono plėtros tarybai raštu (2015-12-18 raštas Nr.SR-160), 2016-01-13 gautas suderinimo raštas Nr.51/3D-1 „Dėl pritarimo Skuodo vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategijai.“</p>								
7.3.	Europos Sąjungos	Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetais bei priemonėmis taip pat siekiama stiprinti tvarų žemės ūkį ir								

	Baltijos jūros regiono strategija (ESBIRS)	užtikrinti tolygų kaimo plėtros procesą. Skuodo rajono vietos plėtros strategijoje numatyti prioritetai, priemonės bei jų įgyvendinimo būdai visiškai atitinka 1-ąją veiksmų plano prioritetinę sritį, kadangi pagrindinis vietos plėtros strategijos tikslas - skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse, taip užtikrinant tvarią kaimo plėtrą. Vietos projektai, kurie bus įgyvendinami pagal VPS I prioriteto „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“ LEADER-19.2.-SAVA-1 priemonę „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, LEADER-19.2.-SAVA-5 priemonę „Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas“, LEADER-19.2.-SAVA-6 priemonę „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“, II prioriteto „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ LEADER-19.2-7 priemonę „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ ir LEADER-19.2-SAVA.8 priemonę „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklą rėmimas“ atitinka 1-ąją veiksmų plano prioritetinę sritį ir prisidės prie aukščiau minėtų tikslų įgyvendinimo.
7.4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	Skuodo rajono vietos veiklos grupės teritorijoje nėra patvirtintos žuvininkystės Skuodo rajono vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos, skirtos 2014-2020 m. finansavimo laikotarpiui.

III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?

8. LEADERmetodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

LEADERmetodo principai

8.1.	<p>Teritorinis principas– vienas iš svarbiausių LEADER metodo visumą apimančių principų – į vietovę orientuota vietos plėtros strategija. Remiantis į vietovę orientuotu principu tikslinė kaimo plėtros politikos įgyvendinimo vietovė yra nedidelė, vienalytė, socialiai nesusiskaidžiusi teritorija, dažnai siejama bendrų tradicijų, vietos ypatumų, kurioje vyrauja siejantis bendrumo jausmas ar bendri poreikiai ir lūkesčiai. Įgyvendinant šį principą galima lengviau nustatyti vietos pranašumus ir trūkumus, pavojus ir galimybes, vidinį potencialą ir didžiausias tvariojo vystymosi kliūtis.</p> <p>Norint tinkamai įgyvendinti teritorinį principą, labai svarbu atlikti išsamią Skuodo rajono kaimo vietovių analizę, išanalizuoti turimus teritorijos išteklius: gyventojus, veiklas, kraštovaizdį, paveldą ir tradicijas, žinias, įgūdžius ir pan. Atliekant teritorijos analizę nustatytų elementų ir esminių ypatybių tyrimas turėtų suteikti galimybę apibrėžti galimas vietos plėtros kryptis. Teritorijos analizavimas skatina vietos subjektus susikurti trumpalaikių veiksmų planą ir ilgalaikę vietovės įvaizdžio viziją, tačiau svarbu, kad pasirinktas būdas sulauktų visuomenės pritarimo.</p>
8.1.1.	<p><i>principo laikymasis rengiant VPS:</i></p> <p>Rengiant Skuodo vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategiją buvo laikomasi teritorinio principo ir atliekama teritorijos išteklių analizė:</p> <ul style="list-style-type: none">✚ siekiant atskleisti Skuodo rajono kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo bei turizmo sektoriaus, taip pat rajono kaimiškųjų teritorijų socialinės, ekonominės, kultūrinės bei švietimo padėties ypatumus rajono seniūnijų ir savivaldybės skyrių darbuotojų buvo paprašyta pateikti informaciją apie rajono išskirtinius bruožus, identitetą, saugomas teritorijas, kultūros paveldo objektus bei socialinę, ekonominę, kultūros ir švietimo situaciją. Taip pat buvo prašoma įvertinti turimą infrastruktūrą, bei įvardinti galimybes ją pritaikyti gyventojų poreikiams.✚ siekiant ištirti rajono kaimo vietovių gyventojų poreikius, jų gebėjimus įgyvendinti veiksmus, susijusius su Skuodo rajono plėtra, buvo organizuojami susitikimai visose rajono seniūnijose, kuriuose dalyvavo rajono kaimo vietovių bendruomenės, nevyriausybinėmis organizacijomis, jaunimo ir vietos verslo atstovai. Susitikimų metu buvo atliekama smulkesnių teritorinių vienetų poreikių analizė, taip pat aptariamose projektų idėjos, galinčios integruoti smulkiųjų teritorinių vienetų projektus į bendrąjį rajono kaimo vietovių plėtros vaizdinį.✚ įgyvendinant teritorinį principą ir siekiant kuo išsamiu ištirti viso rajono plėtros poreikius, taip pat visoms Skuodo rajono kaimo vietovių bendruomenėms, nevyriausybinėms organizacijoms bei seniūnijoms buvo išdalintos situacijos ir poreikių analizės anketos. Gauti apklausos duomenys (žr. Priedas Nr. 8) padėjo išsiaiškinti Skuodo rajono gyventojų poreikius ir opiausias problemas bei rajono socialinę-ekonominę situaciją.✚ išanalizavimus visus gautus duomenis buvo suformuoti Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos plėtros poreikiai bei Skuodo vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategijos priemonės ir veiklos sritys.
8.1.2.	<p><i>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi teritorinio principo. Teritorinio principo įgyvendinimą užtikrins Skuodo vietos veiklos grupės darbuotojai (viešųjų ryšių specialistas ir projektų vadovas) bei valdybos nariai.</p> <p>Siekiant užtikrinti vietos išteklių tinkamą panaudojimą, interesų grupių</p>

	<p>bendradarbiavimą, integruotą Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos plėtra, jos išskirtinumo panaudojimą bei didesnės pridėtinės vertės kūrimą buvo numatytos šios priemonės ir veiklos sritys:</p> <ul style="list-style-type: none"> „NVO ir privataus verslo bendradarbiavimas“; „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“; „Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas“; „Laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose“. <p>Taip pat planuojama, kad bus vykdomos šios veiklos, susijusios su teritorinio principo laikymusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ kiekvienos Skuodo rajono kaimiškos seniūnijos teritorijoje bus organizuojamas vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių plano projekto pristatymas ir išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams. Planuojamų renginių skaida sudarys sąlygas užtikrinti žinomumą apie vietos plėtros strategiją ir numatomus įgyvendinimo veiksmus bei užtikrins galimybes visiems galimiems kaimo plėtros dalyviams aktyviai prisidėti prie šios strategijos tikslų įgyvendinimo. Tokiu būdu, siekiama užtikrinti vietos plėtros strategijos tolygų lėšų naudojimą, bei racionalumą ir priartėti prie vietos gyventojų poreikių ir galimybių juos įgyvendinti. ✚ kiekvienos rajono seniūnijos teritorijoje planuojami informaciniai – idėjų generavimo mokymai vietos bendruomenėms, kitoms nevyriausybinėms organizacijoms, rajono gyventojams, ūkininkams, vietos verslininkams bei vyresnių klasių rajono pagrindinių mokyklų moksleiviams, gimnazistams, Kaimo verslo amatų ir paslaugų mokyklos studentams, kurių metu bus įvertintas vietos projektų idėjų potencialas ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės. Jų metu daugiausiai dėmesio bus skiriama skirtingų sektorių partnerystei bei pasikeitimui skirtinga patirtimi, siekiant paskatinti bendras projektų idėjas ir bendradarbiavimą tarp skirtingų sektorių ateityje. ✚ Kiekvienos rajono seniūnijos teritorijoje vyks konsultaciniai renginiai (taip pat ir individualios konsultacijos) potencialiems vietos projektų vykdytojams dėl vietos išteklių, rajono išskirtinumo ir specifinių pranašumų tinkamo panaudojimo, užtikrinant vietos interesų grupių veikimą kartu, jų bendradarbiavimą, teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimą ir integruotą VVG teritorijos plėtrą. ✚ rajono nevyriausybių ir kitų organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas – bus organizuojama VVG teritorijoje veikiančioms organizacijoms, įmonėms ir vietos gyventojams. Apklausa, apimanti visą Skuodo vietos veiklos grupės teritoriją, leis iširti, kokių žinių ir kompetencijų trūksta, kad galimi projektų vykdytojai jaustųsi tvirti, o jų inicijuoti vietos projektai būtų įgyvendinami sklandžiai bei teiktų didesnę naudą ir kurtų pridėtinę vertę rajonui.
8.2.	<p>„Iš apačios į viršų“ principas. Principas „iš apačios į viršų“ yra Leader įgyvendinimo pagrindas. Aktyvus vietos veikėjų bendradarbiavimas ir įsitraukimas į vietos plėtros procesus – principo „iš apačios į viršų“ esmė. Taikant šį principą, suteikiama galimybė vietos organizacijoms ir gyventojams dalyvauti formuojant ir įgyvendinant vietos politiką, inicijuoti permainas kaimo vietovėse ir aktyviai jas įgyvendinti. Šis principas skatina įtraukti į problemų nustatymo ir sprendimo procesus bendruomenės narius, kurie gali pasiūlyti sprendimo būdus, pagrįstus vietos problemų bei išteklių suvokimo samprata. Šiuo principu paremta vietos plėtros strategija geriau atspindi realią kaimo situaciją, vietos gyventojų poreikius ir lūkesčius, nes dėl ribotų išteklių išskiriami vietos plėtros prioritetai, o strategija tampa labiau priimtina ir suprantama kaimo gyventojams.</p>
8.2.1.	<p><i>principo laikymasis rengiant VPS:</i> Rengiant vietos plėtros strategiją buvo atliekamos Skuodo vietos veiklos</p>

grupė teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizės, nustatyti teritorijos gyventojų poreikiai ir prioritetai, taip pat parinktos priemonės ir veiklos sritys, bei suplanuoti įgyvendinimo etapai ir finansiniai ištekliai. Šiam tikslui pasiekti buvo naudojami įvairūs darbo metodai, kurie detalai aprašyti VPS 2.2. skyriuje.

Įgyvendinant principą „iš apačios į viršų“ konsultaciniai–informaciniai renginiai, susirinkimai, susitikimai, individualūs pokalbiai, kuriuose dalyvavo visų kaimo bendruomenių, mokyklų, kultūros centrų, seniūnijų, jaunimo ir kitų organizacijų atstovai bei vietos verslininkai. Informaciniuose renginiuose „Jaunimo dalyvavimas kaimo plėtros procesuose“ (2 renginiai), „Jaunimo dalyvavimas kaimo plėtros procese“, „Jaunimo įtrauktis į socialinę ir ekonominę veiklą, jaunimo iniciatyvų skatinimas“ (1 renginys), „Jaunimo poreikių ir situacijos analizė“ aktyviai dalyvavęs rajono kaimo jaunimo atstovai išsakė nuomonę dėl esamos situacijos ir ateities lūkesčius šiomis temomis. Atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG sudarėme sąlygas kiekvienam kaimo gyventojui dalyvauti susitikimuose ir konsultacijose, jiems patogiu laiku ir patogioje vietoje. Bendruomenių pirmininkams išsakius nuomonę tuo klausimu, buvo parinktos tinkamos susitikimui vietos bendruomenių namuose ar seniūnijų centruose bei tam tinkamas laikas. Sudarytas susitikimų grafikas paskelbtas seniūnijose. Gyventojai į susitikimus kviečiami per bendruomenes, seniūnus, vietos spaudoje informuojant apie jau įvykusius susitikimus. Per visą VPS regimo laiką nuolat bendradarbiaujant su trijų sektorių - pilietinės visuomenės verslo ir vietos valdžios atstovais suorganizuoti susitikimai „Skuodo VVG teritorijos situacijos ir poreikių nustatymas“, „Vietos verslo kūrimo ir plėtros galimybės“, „Socialinės, ekonominės situacijos rezultatai“, „Vietos poreikiai-strategijos prioritetai ir priemonės“ informacinis renginys pristatantis prioritetų ir priemonių, finansinio ir strategijos įgyvendinimo plano projektą suderinimui su verslo, pilietinės visuomenės ir vietos valdžios atstovais.

Konsultaciniai –informaciniai renginiai buvo organizuojami reguliariai, visose seniūnijose, kad būtų gauti patikimi, įvairiapusiški ir pačių bendruomenių išgryninti duomenys bei idėjos. Renginių metu taip pat buvo informuojama apie naujojo strateginio laikotarpio kryptis ir prioritetus Europos Sąjungos, Nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Vietos gyventojai buvo kviečiami aktyviai išsakyti savo lūkesčius, identifikuoti viso rajono ir atstovaujamos teritorijos poreikius bei įvardinti krašto stiprybes ir silpnybes.

Atsižvelgiant į -konsultacinių –informacinių renginių metu gautą informaciją, bei siekiant į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukti kuo daugiau rajono gyventojų, administracijos darbuotojai parengė situacijos ir poreikių analizės anketą. Atliekant gyventojų anketinę apklausą buvo siekiama išsiaiškinti rajono gyventojų poreikius ir opiausias problemas, rajono socialinę-ekonominę situaciją. Bendruomenių, kitų įstaigų ir organizacijų, verslo bei jaunimo atstovams buvo išdalinta 580 anketų, iš kurių 546 grįžo užpildytos. Seniūnai geranoriškai padėjo išpaltinant ir surenkant anketas

Susisteminius ir apibendrinus susitikimuose surinkta informacija ir gautų anketų duomenis buvo identifikuotos pagrindinės Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos problemos ir poreikiai kurie buvo pristatyti VVG valdybos narių susirinkime bei susitikime su bendruomenėmis. Šio renginių metu, įgyvendinant principą „Iš apačios į viršų“, bei siekiant į galutinį poreikiams tenkinti siūlomų projektinių idėjų sąrašą įtraukti kuo daugiau potencialių projektų idėjų taip pat buvo renkami bendruomenių ir kitų organizacijų bei verslo atstovų projektiniai pasiūlymai, sisteminamos jų išsakytos idėjos. Siekiant, kad Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizė būtų kuo tikslesnė ir išsamesnė Skuodo vietos veiklos grupės administracija inicijavo seniūnijų bei savivaldybės skyrių anketines apklausas, kurių metu buvo gauti realūs statistiniai duomenys apie rajono kaimiškas vietas. Susisteminius visą

	<p>gautą informaciją buvo sudarytos rezultatų suvestinės ir gauta informacija pateikta VVG valdybos posėdžiuose. Galutinai surinkus informaciją, buvo <u>sudarytas poreikių sąrašas, pagal kurį nustatyti ir pasirinkti prioritetai, priemonės, veiklos sritys.</u> Visa ši informacija pristatyta informaciniame susirinkime su bendruomenėmis 2015-09-07 pastaboms ir pasiūlymams teikti. Šiame susirinkime dalyvavo ne tik bendruomenių atstovai, bet ir kitų NVO nariai, pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai. Pristačius VPS prioritetus ir priemones, buvo planuojamai preliminarūs VPS įgyvendinimo etapai. Atsižvelgiant į gautas pastabas ir pasiūlymus, buvo sudarytas VPS veiksmų planas, kuris vėliau šiek tiek pakoreguotas pagal eksperto pastabas.</p> <p>Rengiant VPS rajone buvo išplatintos anketos poreikių nustatymui. Anketos buvo išplatintos kaimo bendruomenėms, kitų rajone veikiančių NVO nariams, pilietinės visuomenės, verslo atstovams. Gavus užpildytas anketas ir jas išanalizavus, buvo sudarytas VPS finansinis planas, kuris buvo pristatytas informaciniame renginyje 2015-09-07.</p> <p>VVG valdybą įvertinusi visas aplinkybes, kurios gali lemti VPS įgyvendinimą ir finansavimo lėšų dydį sudarė <u>VPS įgyvendinimo bei finansinį planą.</u>, kuris buvo pristatytas bendruomenių narių susitikime svarstymui ir pastabų teikimui. Atsižvelgus į bendruomenių pastabas ir pasiūlymus parengtas galutinis VPS įgyvendinimo ir finansinis planas patvirtintas 2015m. rugsėjo 17 d. VVG narių susirinkime.</p>
8.2.2.	<p><i>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Taikydama principą „iš apačios į viršų“ Skuodo vietos veiklos grupė, per visą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laiką laikysis šio principo, aktyviai bendradarbiaus su rajono bendruomeninėmis ir kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis bei pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovais.</p> <p>VVG administracijos darbuotojai <u>rengdami kvietimų dokumentacijos projektą</u> nuolat informuos VVG valdybos narius, parengtas projektas bus pateiktas valdybai (kuriai atstovauja visų sektorių atstovai) pastaboms ir pasiūlymams teikti, po dokumentacijos projekto suderinimo <u>kvietimo dokumentacija tvirtinama valdybos posėdyje ir paviešinama VVG interneto svetainėje www.skuodovvg.lt.</u> Kvietimas teikti vietos projektų paraiškas parengiamas ir galutinai suderinus su valdybos nariais teikiamas tvirtinimui valdybos posėdyje valdybos posėdyje, apie kurį pranešama iš valdybos nariams anksto. Parengtos vietos projektų vertinimo ataskaitos teikiamos valdybos nariams pastaboms, pasiūlymams pateikti. Suderinus su valdybos nariais parengiama galutinė vertinimo ataskaita, kuri pateikiama valdybos nariams susipažinti ir <u>kviečiamas valdybos projektų atrankos posėdis. Vertintojui pateikus vertinimo ataskaitą svarstymui, kiekvienas valdybos narys turi teisę išsakyti nuomonę ar užduoti klausimus. Kad į klausimus būtų atsakyta išsamiai, į atrankos posėdžius kviečiami vietos projektų pareiškėjai.</u> Po visų svarstymų, sprendimas dėl vietos projekto finansavimo, priimamas balsuojant, posėdžio darbas protokoluojamas. <u>Sprendimai priimti valdybos posėdžio metu viešinami internetinėje svetainėje www.skuodovvg.lt projektus.</u> Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas, tvirtinant vietos projektus, <u>pristatant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną</u> bei Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvinimą bus taikomi aktyvaus bendradarbiavimo, informavimo ir konsultavimo ir mokymo priemonės. Skuodo vietos veiklos grupės administracija ir valdyba bus atsakingos už pagalbos ir konsultacijų teikimą vietos projektų pareiškėjams įgyvendinant suplanuotus projektus.</p> <p>Skuodo vietos veiklos grupės administracijos darbuotojai rengiant kvietimų teikti vietos projektų dokumentaciją bendradarbiaus su valdyba, kuri apsvaistys ir tvirtins šiuos kvietimus bei vietos projektus. Šie dokumentai bei projektų paraiškų reikalavimai bus pristatomi per Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos <u>aktyvinimo veiklas.</u></p> <p>Vykdamas VVG aktyvinimo veiklas įgyvendinant vietos plėtros strategiją, kaip viena iš teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklų, yra numatyti mokymai pagal poreikius, kurie</p>

	<p>užtikrintų, kad laikotarpis, skirtas teikti projektų paraiškas, buvo efektyvus ir pakankamas tam procesui pasiruošti, projektai būtų vykdomi sklandžiai, taip pat aktyvinimo metubus atliekami ir kiti veiksmai susiję su informavimu ir konsultavimu bei būtų vykdomas VPS stebėsenos ir pristatomų įgyvendinimo rezultatų viešinimas. Planuojama į mokymus kviesti rajono bendruomenines ir kitas nevyriausybinės organizacijas bei pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus, naudojant įvairius būdus.</p> <p>Apie galimybes dalyvauti aktyvinimo veikloje, Skuodo rajono gyventojai bus informuojami vietos spaudos leidiniuose, Skuodo vietos veiklos grupės bei rajono savivaldybės internetinėse svetainėse, socialiniuose tinkluose. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatai etapais bus pristatomi konferencijose, organizuojamuose mokymuose bei aptariamai per įvairius susitikimus.</p>
8.3.	<p>Partnerystės principas. Vietos veiklos grupės yra originalus ir svarbus „Leader“ metodo elementas. Jų užduotis yra nustatyti ir įgyvendinti vietinę plėtros strategiją, priimti sprendimus dėl savų finansinių išteklių skirstymo ir tuos išteklius valdyti. VVG gali veiksmingai skatinti tvarų vystymąsi, nes jos:</p> <ul style="list-style-type: none"> + sutelkia ir sujungia esamus valstybinio, privačiojo, pilietinio ir savanoriško sektorių žmogiškuosius ir finansinius išteklius; + suburia vietinius subjektus į kolektyvinius projektus ir daugiasektorinę veiklą, kad būtų pasinaudota bendradarbiavimu, bendrąja nuosavybe ir pasiekta kritinė masė, reikalinga vietovės ekonominiam konkurencingumui pagerinti; + pagerina įvairių kaimo subjektų, neretai turinčių nedaug bendro darbo patirties, dialogą ir bendradarbiavimą, sumažindama galimų konfliktų tikimybę ir konsultacijomis bei diskusijomis palengvindamos derybas dėl sprendimų; + dėl skirtingų partnerių sąveikos palengvina prisitaikymo ir pokyčių žemės ūkio sektoriuje procesus (pvz., aukštos kokybės produktai, maisto grandinės), aplinkos klausimų įtraukimą, kaimo ekonomikos diversifikavimą ir gyvenimo kokybės gerinimą.
8.3.1.	<p><i>principo laikymasis rengiant VPS:</i></p> <p>Skuodo vietos veiklos grupė rengdama vietos plėtros strategiją bei priimdama sprendimus dėl jos priemonių, veiklos sričių ir finansinio plano didelį dėmesį skyrė partnerystės principo laikymuisi.</p> <p>Skuodo vietos veiklos grupė veikia partnerystės, grindžiamos trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, principu, todėl ji atitinka visus partnerystės principo ypatumus. Skuodo vietos veiklos grupė užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią naujų narių priėmimo tvarką – atvira naujiems nariams. Skuodo vietos veiklos grupei šiuo metu priklauso 46 nariai, atstovaujantys visus tris sektorius (pilietinės visuomenės – 31 narys, verslo – 12, vietos valdžios – 3). Skuodo vietos veiklos grupės valdyba susideda iš 11 narių, kurie taip pat atstovauja visus tris sektorius (pilietinės visuomenės – 5 nariai, verslo – 3 ir vietos valdžios – 3), renkamų visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę rinkimų procedūrą, nepažeidžiant partnerystės principo.</p> <p>Siekiant užtikrinti partnerystės principo laikymąsi, rengiant VPS, aprašant jos priemones, veiklos sritis bei sudarant finansinį planą reguliariai buvo organizuojami susitikimai su Skuodo vietos veiklos grupės valdyba, gauti rezultatai taip pat aptariamai visuotiniuose susirinkimuose.</p>
8.3.2.	<p><i>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Įgyvendinant vietos plėtros strategiją bus laikomasi tokios pat Skuodo vietos veiklos grupės ir sprendimo priėmimo organų struktūros. Siekiant užtikrinti lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią Skuodo vietos veiklos grupės veiklą, kaip numatyta įstatuose, kas 3 metai vyks būtina valdybos narių rotacija.</p> <p>Taip pat, siekiant sumažinti konfliktų tikimybę ir palengvinti sprendimų priėmimą, dėl projektų finansavimo Skuodo vietos veiklos grupės administracija ir valdybos nariai,</p>

	<p>vykdantys funkcijas numatytas tiesioginiuose pareiginiuose nuostatuose ar Skuodo vietos veiklos grupės steigimo dokumentuose, organizuos susitikimus su potencialiais projektų teikėjais ir vykdytojais, vietos verslininkais ir ūkininkais. Susitikimų metu bus aptariamose projektų idėjos, ieškoma bendrų plėtros kryptių ir galimybių pasinaudoti jau turimais ištekliais, bei infrastruktūra.</p> <p>Dar vienas svarbus šių susitikimų uždavinys – įgyvendinant partnerystės principą, kartu įgyvendinti ir teritorinį, t.y. siekti, kad vietos plėtros strategijos lėšos bendru sutarimu būtų paskirstytos tolygiai ir tikslingai visoje Skuodo vietos veiklos grupės teritorijoje.</p>
8.4.	<p>Inovacijų principas. Siekiant inicijuoti naujoves bei struktūrinius pokyčius kaimo teritorijoje, reikia pereiti nuo buvimo veikėjūriū būvimopartneriu. VVG privalo atlikti svarbų vaidmenį skatindama taikyti novatoriškus kaimo vietovių plėtros metodus. Kadangi novatoriškumas yra vienas iš pagrindinių LEADER metodo principų. Toks novatoriškumas skatinamas suteikiant VVG plačią veiksmų laisvę ir lankstumo atsargą priimant sprendimus dėl veiklos, kurią VVG remia. Naujovių diegimą reikia suprasti plačiąja prasme. Tai gali būti naujo produkto, proceso pristatymas, naujos organizacijos ar rinkos sukūrimas.</p>
8.4.1.	<p><i>principo laikymasis rengiant VPS:</i></p> <p>Rengiant vietos plėtros strategiją Skuodo vietos veiklos grupė sudarė tik „Leader“ programą įgyvendinančioms asociacijoms būdingą, inovatyvią, valdymo struktūrą, pagrįstą trijų sektorių partneryste: vietos valdžios, vietos verslo ir pilietines visuomenės, bei į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukė įvairių socialinių grupių partnerius, kartu įgyvendindama principą „iš apačios į viršų“. Naujovėms kaimo vietovėse diegti gali prireikti perkelti ir pritaikyti kitur sukurtas naujoves, modernizuoti tradicinių formų žinias arba rasti naujus ilgalaikių kaimo problemų sprendimus, kai tinkamo ar ilgalaikio tų problemų sprendimo nebuvo rasta kitokiomis strateginio poveikio priemonėmis.</p> <p>Skuodo vietos veiklos grupė vadovaudamasi šia nuostata ir siekdama inovatyviai įgyvendinti viena iš EŽŪFKP prioritetų „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“ organizavo inovatyvius mokymus, susijusius su bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumo, socialinio verslo bei bendradarbiavimo skatinimu, taip pat buvo organizuojamos diskusijos, orientuotos į verslumo skatinimą, projektinių idėjų, susijusių su pajamų generavimu, išgryninimą, su kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų, jaunimo ir verslo atstovais, seniūnais, valdybos nariais bei administracijos darbuotojais. Mokymai buvo inovatyvūs, jie vyko diskusijos forma, jų metu buvo vykdomas „Smegenų šturmas“ – kurio tikslas buvo išsiaiškinti kaip apjungti skirtingų vietovių išteklius, turimą potencialą, galimas plėtros kryptis ir projektines idėjas. Mokymų dalyviai pateikė projektų idėjas ir pasirošė pagrįsti kaip, koku būdu bus pasiekti projekto tikslai. Turėjo numatyti priemones ir veiksmus jiems pasiekti, reikiamas lėšas ir finansavimo šaltinius, įrodyti, kaip sukurti rezultatai padės išspręsti iškeltą problemą. Pagrįsti kaip projektas prisidės prie teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimo, ar bus užtikrintas vietos išteklių, rajono išskirtinumo ir specifinių pranašumų tinkamas panaudojimas, ar užtikrins vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu. Idėjų pristatymo metu, kiti mokymų dalyviai teikė pastabas ir pasiūlymus kaip dar plačiau galima tobulinti projektinę idėją, kad būtų užtikrinti visi keliami reikalavimai. Taip inovatyviai „užaugintos“ projektinės idėjos taps inovatyviais projektais. Vietos plėtros strategijoje numatytos šios inovatyvios priemonės: „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ ir „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“ bei veiklos sritys „Parama jaunimo verslumo iniciatyvų kūrimuisi“, „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui“.</p>

8.4.2.	<p><i>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metu (<u>vietos projektų atrankos, įgyvendinimo ir projektų rezultatų sklaidos metu</u>) inovacijų diegimas bus skatinamas bendradarbiaujant, gilinant suinteresuotų šalių žinias pačios inovacijos ir jos supratimo plačiaja prasme srityje. Planuojama organizuoti bendrus mokymus, užsiėmimus su Skuodo rajone veikiančiu verslu, pelno nesiekiančiomis organizacijomis, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui. Tikslinės grupės bus skatinamos bendradarbiauti ir panaudojant skirtingą patirtį ir praktiką kuriant inovacijas.</p> <p>Siekiant, kad inovacijos būtų taikomos vietos projektuose, prieš skelbiant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas bus organizuojami mokymai, diskusijos ir darbo grupės šia tema. Mokymu metu bus teikiama informacija apie inovacijų svarbą, diegimą, jų formas ir kt. Inovacijų diegimas – vis spartėjantis procesas ir gali ne tik suteikti konkurencinį pranašumą, bet ir pagerinti darbo sąlygas darbuotojams, padidinti jų darbo našumą ir efektyvumą, stiprinti organizacijos įvaizdį. Nauji produktai, paslaugos, procesai ir verslai reikalauja gebėjimo priimti ir taikyti naujas idėjas ir technologijas</p> <p>Vietos projektų atrankos metu bus vertinama, ar projekte bus kuriamos ar diegiamos inovacijos (valdyme, produkte, technologijoje ir kt.), bus vertinama, kokią naudą jos duoda projekto rezultatams, kaip projekto vykdytojas inovacijas pristatys visuomenei.</p> <p>Tam tikrose priemonėse (žr. 9 lentelę „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“) numatyta, jog pirmumas bus taikomas tiems projektams, kurie įgyvendina inovacijas šalies ir (arba) teritorijos mastu.</p> <p>Įgyvendinanat inovatyvius vietos projektus, bus konsultuojama visais iškilusiais klausimais pagal VVG administracijos kompetencijas, pagal poreikį bus ieškoma papildoma pagalba inovacijų srityje. Inovatyvūs projektai bus viešinami Skuodo vietos veiklos grupės internetinėje svetainėje, taip pat socialiniuose tinkluose, spaudoje, taip siekiant kuo platesniam žmonių ratui paskleisti informaciją apie rajone atsirandančias naujoves ir jų naudą visuomenei.</p>
8.5.	<p>Integruoto požiūrio principas siekia spręsti ne atskirų sektorių problemas, o parengti skirtingų sektorių plėtrą apimančią vietos plėtros strategiją. Vietos veiklos grupių rengiamos vietos plėtros strategijos turi daugiasektorinį pobūdį, kurio esmė priklauso nuo gebėjimo sujungti ekonomikos, socialinio, kultūros ir aplinkos sektorių veiklas. Bendradarbiaujant šiems sektoriams, galima rasti tinkamus sprendimus ir kurti naują pridėtinę bendros veiklos vertę.</p>
8.5.1.	<p><i>principo laikymasis rengiant VPS:</i></p> <p>Rengiant vietos plėtros strategiją buvo organizuoti -konsultaciniai renginiai, kuriuose aktyviai dalyvavo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų, jaunimo ir verslo atstovai, seniūnai, VVG valdybos nariai bei savivaldybės administracijos darbuotojai. Siekiant gauti kuo patikimesnę informaciją apie rajono socialinį, ekonominį, aplinkosauginį sektorius buvo parengtos apklausos formos, kurias pildė seniūnai, Skuodo rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos, Kultūros ir turizmo, Vietinio ūkio ir investicijų, Švietimo ir Žemės ūkio skyrių darbuotojai, rajono gyventojai, tokiu būdu surinkta informacija leido susidaryti kuo tikslenį rajono plėtros scenarijų, numatant kuriomis rajono stiprybėmis būtina remtis ir kaip galima likviduoti ar kompensuoti rajono silpnybes. Remiantis gauta informacija ir siekiant užtikrinti vietos plėtros strategijos daugiasektoriškumą buvo suformuotos priemonės ir veiklos sritys, kurios skirtos įvairių interesų grupių projektams remti (žr. 9 lentelę „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“).</p> <p>Siekiant, kad vietos plėtros strategijoje numatyta veikla ir projektai būtų susieti į visumą buvo atliktas prioritetų ir priemonių palyginimas su Skuodo rajono savivaldybės strateginės plėtros 2014-2020 metų planu pasirinkti prioritetai ir priemonės pristatytos</p>

	<p>rajonų valdžios atstovams, aptartos su vietos verslininkais bei pilietinės visuomenės atstovais. Atsižvelgiant į visus suderinimus bei visas aplinkybes, kurios gali lemti Skuodo VVG VPS finansavimo dydį, bei atskirų sektorių nustatytus poreikius, lėšos išdėstytos pagal kvietimus, o kvietimai išdėstyti laike nuo 2016 m.-2022 m. Šia vietos plėtros strategija siekiama, kad projektai išlaikytų atskirų socialinio, ekonominio ir aplinkosauginio sektorių identifikuotų problemų bendrus sprendimus, projektų veiklos papildytų viena kita, o sukurta infrastruktūra leistų plėsti ir vykdyti veiklas, kurios padės spręsti tam tikros vietovės ekonomines problemas, tokias kaip darbo vietų kūrimas.</p>
8.5.2.	<p><i>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metu bus vykdoma nuolatinė stebėseną, už kurią bus atsakinga Skuodo vietos veiklos grupės administracija ir valdybos nariai (žr. 13 lentelę „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną“).</p> <p>Siekdami integruotai (tarpusavyje susietai ir nuosekliai) spręsti atskirų socialinių, ekonominių ir aplinkosaugos sektorių problemas buvo sudarytas VPS įgyvendinimo veiksmų planas, suplanuoti kvietimai pagal atskiras VPS priemones, atsižvelgiant atskirus sektorius leis nuosekliai ir susietai spręsti sektorių problemas (žr. VPS 10 dalį). Atsižvelgus į visas aplinkybes, kurios gali lemti Skuodo VVG VPS įgyvendinimo finansavimo dydį, bei atskirų sektorių nustatytus poreikius, lėšos skirtos kvietimams pagal priemones paskirstytos per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį.</p> <p>Siekiant tikslingai panaudoti vietos plėtros strategijos lėšas bei užtikrinti tinkamą visu sektorių dalyvavimą VPS įgyvendinime per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį atliekant Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvinimą, kvietimai bus skelbiami pagal atskiras vietos plėtros strategijos priemones, priemonių įgyvendinimui skirtas lėšas išskaidant kelių skirtingų kvietimų metu (žr. 10 lentelę „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“). Numatytas VPS įgyvendinimo veiksmų planas sudarys sąlygas tinkamai pasiruošti ir dalyvauti atskiriems sektoriams visuose kvietimuose, lėšų išdėstymas per VI kvietimus leis išvengti galimų klaidų, skirstant lėšas ir leis ankstesniuose kvietimuose nepanaudotas lėšas perkelti į vėlesnius kvietimus, taip užtikrinsime efektyvų paramos lėšų naudojimą.</p>
8.6.	<p>Tinklaveikos ir bendradarbiavimo principas. Darbas tinkle – tai „Leader“ grupių, kaimo vietovių administravimo institucijų ir organizacijų, dalyvaujančių ES kaimo plėtroje, neatsižvelgiant į tai, ar jos yra tiesioginės „Leader“ naudos gavėjos, keitimasis rezultatais, patirtimi ir žiniomis. Darbas tinkle – tai dalijimasis gerąja patirtimi, naujovių platinimas ir patirties, įgytos vykdant vietinę kaimo plėtrą, taikymas. Darbas tinkle susieja žmones, projektus ir kaimo vietoves ir padeda įveikti kai kurių kaimo regionų izoliuotumą. Susiedamas „Leader“ grupės jis gali paskatinti imtis bendradarbiavimo projektų.</p>
8.6.1.	<p><i>principo laikymasis rengiant VPS:</i></p> <p><i>Dalyvaujant VVG tinkle:</i> Skuodo vietos veiklos grupė nuo 2008 m. yra VVG tinklo narė ir aktyviai dalyvauja tinklo organizuojamuose susirinkimuose, mokymuose, konferencijose (dalyvis).</p> <p><i>Bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos VVG:</i> Skuodo vietos veiklos grupė buvo projekto partnerė 2013-2015 m. įgyvendinant teritorinį projektą „Ekonomikos ir vietos turizmo skatinimas Kretingos, Plungės ir Skuodo rajonuose sukuriant dviračių maršrutą“ kartu su Plungės rajono savivaldybės ir Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija (partneris).</p> <p>Skuodo vietos veiklos grupė inicijavo bendradarbiavimo sutarčių pasirašymą su Plungės ir Šilalės VVG.</p> <p>Inicijavo susitikimus su Joniškio, Pakruojo, Kretingos, Kauno, Raseinių, Šilutės, Druskininkų, Lazdijų VVG.</p> <p><i>Bendradarbiaujant su kitomis užsienio VVG ar kitomis su vietos plėtros skatinimo</i></p>

	<p><i>veikla susijusiomis organizacijomis:</i> Skuodo vietos veiklos grupė 2012 m. inicijavo bendradarbiavimo sutarties su „Liepojos rajono partnerystė“ (Latvijos Respublika) pasirašymą. Skuodo vietos veiklos grupės bendradarbiauja su „Liepojos rajono partnerystė“ (Latvijos Respublika), o 2012-2013 m. įgyvendinant tarptautinį projektą „Bendradarbiavimas ir sportas jaunimo laisvalaikiui“ Skuodo vietos veiklos grupė buvo projekto partneris.</p> <p>2012 m. Skuodo VVG inicijavo bendradarbiavimo sutarčių pasirašymą su šiomis Latvijos VVG: Dauguvos krašto, Salaspilio, Dobeles, Šiaurės Kurzemes vietos veiklos grupėmis.</p>
8.6.2.	<p><i>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</i></p> <p><i>Dalyvaujant VVG tinkle:</i> Skuodo vietos veiklos grupė planuoja ir toliau aktyviai dalyvauti tinklo veikloje bei organizuojamuose susirinkimuose, mokymuose ir konferencijose. Teiksime tinklui pasiūlymus dėl tinklo darbo gerinimo, inicijuosime tinklo narių dalyvavimą susitikimuose, konferencijose, kuriose bus pristatomi VPS įgyvendinimo eiga ir rezultatai, inicijuosime tinklo narių dalyvavimą lankant vietos projektus bei inicijuosime renginius gerosios patirties sklaidai.</p> <p><i>Bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos VVG:</i> inicijuosime ir skatinsime skirtingų Lietuvos VVG ir bendruomenių susitikimus bei gerosios patirties sklaidą jaunimo ir socialinės įtraukties bei užimtumo klausimais, taip pat planuojame inicijuoti konferencijų socialinių inovacijų idėjoms iškelti ir priemonių planui, idėjoms įgyvendinti, sudaryti..</p> <p>Inicijuosime susitikimą-konferenciją su Kretingos, Telšių, Plungės, Klaipėdos r., Mažeikių r. vietos veiklos grupių teritorijose veikiančių NVO bendradarbiavimo patirčiai pristatyti Skuodo VVG teritorijos gyventojams.</p> <p>Inicijuosime susitikimą su Kretingos, Klaipėdos ir Plungės rajonų kaimuose veikiančiais verslininkais. Inicijuosime bendradarbiavimo sutarčių pasirašymą su Šiaurės vakarų Lietuvos, Joniškio r. Telšių, Klaipėdos r., Jurbarko VVG ir kt. ir inicijuosime teritorinius projektus kurie skatins jaunų žmonių dalyvavimą kaimo plėtros procesuose, sportinius, kultūrinius ir švietėjiškus mainus, gamtinio bei kultūros paveldo išsaugojimą.</p> <p>Inicijuosime susitikimus su Klaipėdos, Skuodo miestų VVG ir siekdami pasirašyti bendradarbiavimo sutartis, kurių tikslas bendradarbiaujant skatinti maisto produktų gamintojus kaime ir miesto vartotojus jungtis į partnerystės grupes, kaimiško maisto produktų gamintojų ir vartotojų tinklus, organizuosime mugės miestų gyventojams, kuriose pristatysim gaminamus produktus ir kaime teikiamų paslaugas bei jų prieinamumą.</p> <p>Inicijuosime atvirų durų dienas bendruomenių namuose, supažindinsime su čia vykdoma veikla: Amatų centre Ylakiuose, Apuolės bendruomenės centre pakviesim į audimo pamokas, pristatysime edukacinę programą Mosėdyje,</p> <p><i>Bendradarbiaujant su kitomis užsienio VVG ar kitomis su vietos plėtros skatinimo veikla susijusiomis organizacijomis:</i> ieškosime partnerių tarptautiniam bendradarbiavimui jaunimo užimtumo ir socialinių inovacijų srityje, inicijuosime tokio pobūdžio bendrus, tarptautinius projektus, perimsim gerą patirtį ir stengsimės ją pritaikyti savo rajone: inicijuosime susitikimus su Latvijos Respublikos Liepojos partnerystės grupe naujų projektų jaunimo bendradarbiavimo ir jaunimo verslumo skatinimo, sporto, kultūros ir švietėjiškų mainų srityse rengimo galimybės aptarti.</p> <p>inicijuosime partnerių tarptautiniam bendradarbiavimui jaunimo užimtumo ir socialinių inovacijų srityse paiešką Estijos, Švedijos Lenkijos VVG ir inicijuosime tokio pobūdžio bendrus tarptautinius projektus;</p> <p>inicijuosime gerosios patirties pamokas Skuodo VVG teritorijoje ir inicijuosime išvykimą pasisemti gerosios patirties į Latviją, Švediją, Lenkiją, Estiją.</p> <p>Inicijuosime jaunų žmonių nuo 14 m. iki 29 m. mainų tarptautines pažintines-darbo</p>

	<p>vasaros stovyklas.</p> <p>Atsižvelgiant į finansines galimybes stengsimės ir toliau dalyvauti Lietuvos Leader centro, PREPARE bei ELARD organizuojamuose renginiuose, gerosios patirties sklaidos konferencijose.</p>
8.7.	Vietos finansavimo ir valdymo principas:
8.7.1.	<p><i>principo laikymasis rengiant VPS:</i></p> <p>Skuodo vietos veiklos grupės strategijos rengimo ir įgyvendinimo eigoje didelis dėmesys buvo skiriamas gerai veiklos struktūrai, sėkmingai derinant valdymo, finansavimo ir administravimo priemones.</p> <p>Skuodo vietos veiklos grupė, remdamasi partnerystės principu ir tam, kad būtų įtraukti visi suinteresuoti rajono gyventojai ypatingą dėmesį skyrė vietos gyventojų, kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinų organizacijų, verslo ir viešojo sektoriaus įtraukimui į vietos plėtros strategijos rengimą.</p> <p>Vienas iš Skuodo vietos veiklos grupės tikslų, organizuojant informacinius-konsultacinius renginius –paskatinti smulkaus vietos verslo ir bendruomenių bendradarbiavimą vykdant ekonomines veiklas, kad būtų užtikrintas bendradarbiavimas visais lygiais, į konsultacinius renginius bei kitus organizuotus susitikimus susipažinti su vietos plėtros strategijos finansavimo galimybėmis buvo kviečiami visi suinteresuoti asmenys. Susitikimų metu, diskusijos forma, buvo vykdomas „Smegenų šturmas“ – kurio tikslas buvo išsiaiškinti skirtingų vietovių išteklius, turimą potencialą, galimas plėtros kryptis ir ugdomas pasitikėjimas galimų pareiškėjų projektinėmis idėjomis. Susitikimų metu taip pat buvo skatinamas ir stiprinamas bendradarbiavimas tarp skirtingų vietos plėtros veikėjų, generuojamos galimos bendros projektų idėjos, kurios prisidėtų prie Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos plėtros.</p> <p>Daugelio susitikimo metu, dalyviai buvo kviečiami pristatyti projektines idėjas, jų tikslus ir reikiamą finansavimo sumą. Diskusijų metu, projekto iniciatorius atsakinėdavo į oponentų klausimus, taip išgryninant idėją, jos būtinumą, naudą ir tikrąjį lėšų poreikį. Taip pat susitikimų dalyviai diskutavo apie kitas finansavimo galimybes, kuriomis jie gali pasinaudoti nacionaliniu lygiu. Projektų iniciatoriai ir bendruomenių atstovai pristatydami projektines idėjas, kurios diskusijų metu buvo įvardintos kaip netenkinamos, buvo skatinami pasitikėti savo idėja, buvo siūloma ją išsigryninti, patobulinti, šiek tiek kitokia linkme pakreipti, kad idėja galėtų pavirsti į naudingą visuomenei projektą. Visos projektinės idėjos buvo išdiskutuotos, aptartos, įvardintos visos stiprybės ir silpnybės.</p> <p>Susitikimų metu diskutuojant apie verslo projektus, buvo bandoma atrasti kuo daugiau bendradarbiavimo galimybių. Verslo projektų iniciatoriai reiškė didelį norą bendradarbiauti su vietos gyventojais, bendruomenėmis. Buvo kalbama apie gyventojams kuriamas tiesiogines darbo vietas ir apie galimybę gyventojų auginamą produkciją supirkti perdirbimui ar realizavimui didesniais kiekiais į didmiesčius. Bendruomenės taip pat parodė didelį susidomėjimą dėl bendradarbiavimo su vietos verslo atstovais, buvo ieškoma įvairių bendradarbiavimo galimybių ir formų.</p> <p>Organizuojat susitikimus su vietos gyventojais, valdžia ir verslo subjektais, buvo siekiama, kad kiekviename susitikime dalyvautų visų sektorių atstovai. Susitikimuose buvo ne tik aptarinėjamos kiekvieno sektoriaus projektinės idėjos, bet buvo sudarytos ir darbo grupės, kuriose buvo bent po vieną atstavą iš skirtingo sektoriaus. Kiekviena grupės turėjo pateikti po bendrą projektinę idėją, kurioje atsispindėtų visų sektorių dalyvavimo galimybės. Tokiu būdu buvo siekiama, kad kiekvienas dalyvis susipažintų su kitų sektorių atstovų galimybėmis, lūkesčiais, ir taip buvo stiprinamas pažinimas ir ryšys.</p> <p>Naujojo 2014-2020 periodo finansavimo galimybės buvo plačiai viešinamos visame rajone, informacija apie organizuojamus renginius buvo platinama bendruomenių pirmininkų, seniūnų, verslininkų, jaunimo organizacijų lygmeniu. Viešinimo būdas „iš</p>

	<p>lūpų į lūpas“ pasiteisino, kadangi į konsultacinius renginius atvykdavo įvairių iniciatyvių žmonių, turinčių naujų idėjų. Pasitelkiant principą „iš apačios į viršų“ į susitikimus visuomet buvo kviečiama po 2-4 žmonės iš kiekvienos bendruomenės, neišskirti bendruomenių ar kitų organizacijų lyderių iš kitų narių, todėl poreikiai ir idėjos buvo generuojami remiantis ne vieno žmogaus nuomone.</p>
8.7.2.	<p><i>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metu bus vykdoma viena iš teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklų tam, kad vietos projektų rezultatai būtų žinomi visos Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojams ir teiktų jiems naudą.</p> <p>Šiame procese ketinama ypač aktyviai bendradarbiauti su vietine spauda, reguliariai atnaujinti Skuodo vietos veiklos grupės internetinį tinklalapį www.skuodovvg.lt.</p> <p>Siekdama, kad vietos projektai geriausiai atitiktų vietos plėtros strategijos tikslus ir prioritetus kvietimų teikti vietos projektų paraiškas metu Skuodo vietos veiklos grupė sudarys vienodas sąlygas visiems vietos projektų paraiškų teikėjams. Viešai skelbiamuose priemonių aprašymuose bus detalizuoti tinkami projektų teikėjai, finansavimo galimybės ir atrankos kriterijai projektų vertinimui.</p> <p>Užtikrinant bendruomenių ir kitų organizacijų lyderių ir naudos gavėjų bendradarbiavimą Skuodo vietos veiklos grupė pelno nesiekiančiose projektuose (projektus, kuriuos teikia NVO, VšĮ, savivaldybė biudžetinės įstaigos) kaip vienus iš svarbiausių atrankos kriterijų numatė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>projekto tikslinės grupės, potencialių naudos gavėjų, įtraukimas į projekto rengimą (apklausos, tyrimai, analizės, susirinkimai ir pan.);</i> ✚ <i>didesnis projekto naudos gavėjų skaičius, t.y. sukurtomis paslaugomis besinaudojančių asmenų skaičius;</i> ✚ <i>projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitais subjektais dalyvaujančiais projekto veiklose ir besinaudojančiais projekto rezultatai;</i> ✚ <i>rengiant projektą buvo iširta rinka ir (arba) atlikta panašias paslaugas ar gaminius į rinką tiekiančių konkurentų analizė ir (arba) pasirašytos sutartys su galimais prekių ar paslaugų pirkėjais.</i> <p>Siekiant vietos plėtros strategijos įgyvendinimą suderinti su aktualiais vietos gyventojų, organizacijų, verslininkų poreikiais, prieš kvietimus teikti vietos projektų paraiškas planuojama organizuoti mokymus, rinkti projektines idėjas ir taip tinkamai suplanuoti skelbiamų kvietimų priemones bei biudžetą. Taip pat užtikrinti, kad būtų pasiekti visi VPS užsibrėžti tiksliai ir įgyvendinti uždaviniai.</p>
Horizontalieji principai ir prioritetai:	
8.8.	Jaunimas:
8.8.1.	<p><i>VVG veiksmas, susijęs su principo laikymusi rengiant VPS:</i></p> <p>Remiantis LR Finansų Ministerijos 2014 m. kovo 10 d. publikuotomis metodinėmis gairėmis institucijoms, pareiškėjams ir projektų vykdytojams „Lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas ES struktūrinės paramos investicijose“ jaunimas ir jauni žmonės įvardijamas kaip tikslinė grupė, patirianti diskriminaciją. Todėl Skuodo vietos veiklos grupėnutarėvietos plėtros strategijos rengimo metu ypatingą dėmesį skirti šios tikslinės grupės įtraukimui į bendrus strategijos kūrimo veiksmus.</p> <p>2014 m. lapkričio mėn. trys Skuodo VVG narės dalyvavo programos „LEADER“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro mokymuose „Darbo su jaunimu gebėjimų ugdymas“ ir įgijo žinių, kaip jaunimą įtraukti įVVG veiklą, strategijos rengimą.</p> <p>Individualių pokalbių su jaunimu nuo 14 m. iki 29 m. ir su jaunais žmonėmis nuo 30 iki 40 metų metu supažindinome juos su VVG veikla ir perspektyva įsitraukti į VVG veiklą, bei galimybėmis dalyvauti rinkimuose į valdybą. Kad sustiprinti jaunimo ir jaunų žmonių įsitraukimą į strategijos rengimą, VVG valdybos nutarimu kreiptasi į Skuodo</p>

rajonu savivaldybės merą su prašymu į VVG deleguoti asmenį, turinti patirties darbe su jaunimu ar dirbanti su jaunimu asmenį, kuris tinkamai galėtų atstovauti jaunus žmones. Jaunimo nuo 14 m. iki 29 m. amžiaus iš P. Žadeikio gimnazijos, Mosėdžio gimnazijos (11-12 klasių moksleiviais) bei Kaimo verslo ir amatų mokyklos III kurso studentų inicijuotose pokalbiuose apie 2014-2020m. laikotarpio finansines galimybes jauniems žmonėms kurti verslą, taip pat išsamiai buvo paaiškinta, kaip svarbu jaunimui įsitraukti į kaimo plėtros procesus. Aktyviai į strategijos rengimą, jaunimo reikalų koordinavimą bei ryšių su jaunimu palaikymą įsitraukė mero deleguotas Skuodo Atviro jaunimo centro direktorius ir darbuotojai. Skuodo vietos veiklos grupės jaunimo įtraukimui į strategijos rengimą 2015 metų vasario 25 d., kovo 4 ir 12 dienomis organizavo konsultacinius renginius temomis: „Jaunimo dalyvavimas kaimo plėtros procesuose“ ir „Jaunimo dalyvavimas kaimo plėtros procesuose, jaunimo įtraukimas į socialinę ir ekonominę veiklą, jaunimo iniciatyvų skatinimas“, kurių metu buvo diskutuojama apie įvairias kaimiškujų vietovių jaunimo problemas ir galimus jų sprendimo būdus, bei aptariamoms galimos jaunimo projektų idėjos. Renginiuose buvo kviečiami dalyvauti 14-40 metų jauni žmonės. Susitikimų metu buvo prašoma aktyviai išsakyti savo lūkesčius, identifikuoti rajono ir savo atstovaujamos teritorijos poreikius bei įvardinti krašto stiprybes, silpnybes, galimybes, grėsmes ir taip prisidėti prie teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizės. Diskusijų metu dalyviai buvo suskirstomi į grupes pagal amžių nuo 14 iki 29 ir nuo 30 iki 40 metų. taip siekiant kuo tiksliau išsiaiškinti kiekvienos grupės problemas, išgirsti pageidavimus ir lūkesčius ateinančiam periodui, jas išanalizuoti, palyginti. Taip pat buvo siekiama, kad kiekviena grupė išgirstų kitos amžiaus grupės norus, padėtų vieni kitiems išgryninti idėjas, kad būtų pasiektas maksimalus naudos rezultatas. Išklausius jaunų žmonių poreikius ir nuomones, atitinkamai buvo suformuluoti ir kai kurie SSGG analizės teiginiai.

Renginiuose buvo pakviestas dalyvauti visas rajono jaunimas nuo 14 iki 29 m. ir jauni žmonės nuo 30 iki 40 metų amžiaus. Renginių metu dalyviai buvo kviečiami aktyviai išsakyti savo lūkesčius, identifikuoti viso rajono ir atstovaujamos teritorijos poreikius bei įvardinti krašto stiprybes ir silpnybes ir taip prisidėti prie teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizės ir SSGG rengimo. Jaunimas taip pat aktyviai dalyvavo kaimo gyventojų anketinėje apklausoje. Pagal anketų rezultatų apibendrinimą matyti, kad apklausoje dalyvavo jaunimas nuo 18 iki 29 metų (62 respondentai) ir asmenys nuo 30 iki 45 metų (173 respondentų). Iš viso amžiaus grupė nuo 18 iki 45 metų sudaro 43,1 proc. visų apklausoje dalyvavusių Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų. Rengiant strategiją buvo kviečiama pristatyti projektines idėjas, kurios jaunimo ir jaunų žmonių manymu, padėtų gerinti dabartinę jaunimo situaciją ir padėtų spręsti problemas. Projektinių idėjų pasiūlymuose reikėjo trumpai apibūdinti/nurodyti problemą, numatyti priemones ir sprendimo būdą, siektiną tikslą, numatomą rezultatą, ir nurodyti reikiamas lėšas ir finansavimo šaltinį.

Apibendrinus gautus projektinių idėjų pasiūlymus bei anketų duomenis buvo atsižvelgta į gautus rezultatus ir nustatyti poreikiai, ir jiems suteikti prioritetai. Jaunimo ir jaunų žmonių iškeltoms problemoms spręsti numatyta atskira vietos plėtros strategijos priemonė (dvi veiklos sritis) ir skirta išskirtinai jaunimo poreikių tenkinimui. Atsižvelgus į visas aplinkybes, kurios gali lemti Skuodo VVG VPS įgyvendinimo finansavimo dydį, bei kitų plėtros dalyvių poreikius buvo suplanuotos lėšos priemonei įgyvendinti ir paskirstytos numatytoms priemonėms ir veiklos sritims.

Jaunimas ir jauni žmonės problemas spręsti ir poreikius tenkinti turės galimybę ir vienodomis sąlygomis su kitais kaimo plėtros dalyviais dalyvaudamas kitose VPS numatytose priemonėse.

8.8.2. *VVG veiksmi, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:*

1. Organizuojant VVG valdymo organo darbą. Skuodo vietos veiklos grupės valdyboje išrinkti 5 asmenys iki 40 metų amžiaus (nuo 14 iki 29 m. – 2 asmenys ir nuo 30 iki 40 m. – 3), t.y. 45,46 proc. visų valdybos narių. Sieksime į VVG veiklą įtraukti kuo daugiau jaunų žmonių, kad užtikrintumėm jaunų žmonių išrinkimą į valdybą. Šį skaičių sieksime išlaikyti visą VPS įgyvendinimo laikotarpį.

2. Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas. Vietos plėtros strategijos II prioriteto „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“ priemonė „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“ skirta jaunimo iniciatyvoms įgyvendinti. Priemonė turi dvi veiklos sritis: „Parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui“ ir „Parama jaunimo verslumo iniciatyvų kūrimuisi“.

Veiklos sritis „Parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimas“ skirta skatinti veiklas, skirtas asmenims iki 40 metų (čia ir toliau asmenys iki 40 m. suprantama kaip asmenų grupės, kurių asmenų amžiaus nuo 14 iki 29 m. ir nuo 30 iki 40 m.), t.y. projektų pareiškėjais gali būti jaunimo organizacijos, kurių narių amžiaus vidurkis neviršija 40 metų arba organizacijos arba viešosios įstaigos dirbančios su jaunimu iki 40 metų.

Veiklos sritis „Parama jaunimo verslumo iniciatyvų kūrimuisi“ taip pat skirta jauniems asmenims iki 40 metų t.y. tinkami pareiškėjai pagal šią veiklos sritį gali būti fiziniai asmenys ne jaunesni nei 18 ir ne vyresni nei 40 metų amžiaus.

3. Atrenkant vietos projektus. Tam tikrose vietos plėtros strategijos priemonėse jaunimo įtrauktį numatėme kaip vieną iš projektų atrankos kriterijų:

Priemonės „Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas“ veiklos sritis „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui“ atrankos kriterijus „*paraišką teikia ūkininkas (fizinis asmuo) jaunesnis kaip 40 metų arba privatus juridinis asmuo, kurio darbuotojų amžiaus vidurkis yra mažesnis kaip 40 metų*“.

Priemonės „Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“ veiklos sritis „Parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse“ atrankos kriterijus „*ne mažiau kaip 50 proc. darbo vietų sukurta asmenims iki 40 metų ir (arba) socialiai pažeidžiamos grupės (bedarbiai, vyresnio amžiaus žmonės, neįgalieji ir pan.) atstovams*“.

Priemonės „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“ veiklos sritis „Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas“ atrankos kriterijus „*didesnis, socialiai pažeidžiamos grupės arba jaunimo atstovų iki 40 metų įtraukimas į projekto veiklą ir (arba) projekto rezultatų vykdymą*“

4. Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną; Pristatant rezultatus jauniems žmonėms nuo 14 iki 29 m. amžiaus įtrauksim juos į rezultatų pristatymo procesą: sudarysim galimybę teikti pasiūlymus dėl formų ir priemonių VPS įgyvendinimo rezultatų pristatymui pasirinkimo, pakviesim juos filmuoti, fotografuoti, maketuoti rengiant skrajutes ar kt. informacinę medžiagą, informaciją viešinsim socialiniuose tinkluose ir internetinėse svetainėse: www.skuodas.lt, www.skuodovvg.lt

Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus jauniems žmonėms nuo 30 iki 40 m. amžiaus sudarysim galimybę teikti pasiūlymus dėl formų ir priemonių VPS įgyvendinimo rezultatų pristatymui pasirinkimo, filmuoti, fotografuoti, maketuoti rengiant skrajutes ar kt. informacinę medžiagą, informaciją viešinti socialiniuose tinkluose ir internetinėse svetainėse: www.skuodas.lt, www.skuodovvg.lt.

Skuodo vietos veiklos grupės nariuose yra jaunų žmonių iki 29 metų, kurie tiesiogiai dalyvauja VPS įgyvendinimo stebėsenoje, nes kasmet vyksta ataskaitiniai susirinkimai,

	<p>kuriuose yra pristatomi veiklos rezultatai. Šiandieninis jaunimas daug informacijos gauna iš internetinės erdvės, todėl visas veiklas, naujienas jie gali sužinoti ir Skuodo VVG internetinėje svetainėje, kurioje viešinama visa informacija apie VPS įgyvendinimą. Skuodo VVG valdybos narių tarpe taip pat yra jaunimo iki 29 metų, kurie ne tik yra atsakingi už VPS įgyvendinimo stebėseną, bet ir patys tiesiogiai dalyvauja VPS įgyvendinime.</p> <p>ir vykdam VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo skatinimo veiklas. Vykdam veiklas, susijusias su vietos gyventojų nuo 14 iki 29 m. aktyvinimu į planuojamus organizuoti informacinius- konsultacinius, informacinius renginius vykdam veiklas, susijusias su vietos gyventojų nuo 14 metų iki 29 metų aktyvumo skatinimu (informacinius, konsultacinius renginius, susitikimus) organizuosime Mosėdžio ir Ylakių, Skuodo P. Žadeikio gimnazijų besimokantiems 3-4 klasių gimnazistams, Kaimo verslo amatų ir paslaugų mokyklos III kurso studentams bei Barstyčių, Aleksandrijos, Šačių ir Notėnų pagrindinės mokyklos, Lenkimų S. Daukanto pagrindinės mokyklos-daugiafunkcio centro moksleiviams, Lietuvos ūkininkų sąjungos Skuodo skyriaus ūkininkams, Skuodo atviro jaunimo centro nariams, rajono bendruomenėse veikiančioms neformalioms jaunimo grupėms, Skuodo rajono verslininkų asociacijos nariams skatindami juos dalyvauti projektuose.</p> <p>Vykdydami apklausas nustatysime jų poreikius. Sudarysime teminių priemonių planą ir sudarysime galimybę dalyvauti gerosios patirties pamokose (sėkmingų projektų lankymas) ne tik Skuodo VVG teritorijoje, bet ir kitose šalies VVG-ių teritorijose. Užtikrinsime, kad informacija apie šiuos renginius būtų vieša (informacinis pranešimas rajono laikraštyje, VVG ir savivaldybės internetinėse svetainėse, el. paštu, socialiniuose tinkluose) ir prieinama visiems kaimo rajono gyventojams.</p> <p>Vykdam veiklas, susijusias su vietos gyventojų nuo 30 metų iki 40 metų aktyvumo skatinimu organizuosime informacinius, konsultacinius renginius, susitikimus ir užtikrinsime, kad informacija apie minėtus renginius bus vieša ir viems priinama (informacinis pranešimas rajono laikraštyje, VVG ir savivaldybės internetinėse svetainėse, el. paštu, socialiniuose tinkluose).</p> <p>Vykdydami apklausas nustatysime jų poreikius. Sudarysime teminių priemonių planą ir sudarysime galimybę dalyvauti gerosios patirties pamokose (sėkmingų projektų lankymas) ne tik Skuodo VVG teritorijoje, bet ir kitose šalies VVG-ių teritorijose.</p>
8.9.	Kultūra:
8.9.1.	<p><i>VVG veiksmi, susiję su prioriteto laikymusi rengiant VPS:</i></p> <p>Skuodo rajono savivaldybės Švietimo, kultūros ir turizmo skyrius, seniūnai bei bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Skuodo rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategiją, analizuojant kultūros situaciją rajone ir numatant kultūros plėtros priemones. Kultūros tema buvo diskutuojama vykusių renginių metu, buvo aptariama, kaip plėtoti partnerystę tarp kultūros centrų filialų ir bendruomenių, kaip organizuoti bendras veiklas, kadangi tiek kultūros centrų filialų, tiek bendruomenių veiklose dalyvauja tie patys žmonės. Buvo aptarta bendrų projektų galimybė.</p> <p>Atliekant rajono situacijos analizę taip pat buvo nagrinėjama kultūros situacija rajone: veikiantys kolektyvai, tradicinės šventės, veikiančios nevyriausybinės organizacijos ir kultūros įstaigos, taip pat kultūros ir istorijos vertybės bei tradiciniai ir netradiciniai amatai. Išanalizavus gautą informaciją buvo apibrėžti teiginiai, nusakantys rajono stiprybes ir silpnybes. O kaip vieną iš remiamų sričių anketinėje apklausoje dalyvavę asmenys nurodė bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų rėmimą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, Skuodo vietos veiklos grupė savo vietos plėtros strategijoje numatė priemonės „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų švietėjiškų veiklų rėmimas“ veiklos sritį „Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio</p>

	skatinimas“, kurios tikslas - plėtoti žmogiškuosius išteklius, didinti socialinį, kultūrinį ir visuomeninį Skuodo rajono gyventojų potencialą. Šiai veiklos sričiai planuojama skirti iki 2 proc. VPS lėšų.
8.9.2.	<p><i>VVG veiksmas, susijęs su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Vykdamas veiklas, susijusias su vietos gyventojų aktyvumu į planuojamus organizuoti informacinius, konsultacinius renginius įtrauksime ir rajono kultūros centro filialų, bibliotekų darbuotojus, rajono menininkus bei kitus su kultūra susijusius asmenis. Jie taip pat bus įtraukti ir į apklausas dėl mokymų poreikio, o atsižvelgiant į išsakytą poreikį organizuosime mokymus temomis, susijusiomis su kultūros plėtra.</p> <p>Kultūros atstovaitaip pat bus kviečiami į visus Skuodo vietos veiklos grupės organizuojamus renginius ir konferencijas, sieksime, kad organizuojant gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones būtų įtraukti kultūros sritį atstovaujantys asmenys.</p> <p>Pagal vietos plėtros strategijos priemones „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų švietėjiškų veiklų rėmimas“ veiklos sritį „Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas“ numatytos remti veiklos, susijusios bendruomenių kultūrinės tapatybės, kūrybingumo, bendruomeniškumo ir pilietiškumo puoselėjimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. laisvalaikio, kultūros, sporto veiklos, kaimo tradicijų, mėgėjų meno puoselėjimo veiklų organizavimas; 2. tradicinių švenčių ir kitų renginių organizavimas; 3. įvairių gyventojų grupių (jaunimo, moterų, senjorų ir pan.) ir (arba) interesų grupių klubų ir centrų kūrimas ir (arba) veiklų vykdymas; 4. neformalaus švietimo veiklų vykdymas.
8.10.	Darnus vystymasis (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus). Bendruomeniniu lygmeniu darnus vystymasis suprantamas kaip ryšių tarp pelno nesiekiančių verslo, valdžios ir piliečių grupių kūrimas, siekiant sukurti bendrą ateities viziją. Tai reiškia darbo vietų kūrimo, atsakingai naudojant išteklius, bendras pastangas; galimybes visiems piliečiams gyventi sveikoje, švarioje ir saugioje bendruomenėje.
8.10.1.	<p><i>VVG veiksmas, susijęs su principo laikymusi rengiant VPS:</i></p> <p>Rengiant vietos plėtros strategiją vadovavomės atliktomis apklausomis bei Skuodo rajono savivaldybės parengtais strateginiais dokumentais, strategijos rengime aktyviai dalyvavo ir konsultacijas teikė savivaldybės administracijos deleguoti atstovai, VVG valdybos nariai: avivaldybės architektūros skyriaus vedėjas T. Bagočius ir administracijos direktoriaus pavaduotojas K. Viršilas, Lietuvos ūkininkų sąjungos Skuodo skyriaus. Poreikių išaiškinime bei prioritetų ir priemonių nustatyme aktyviai dalyvavo seniūnai, rajono meras, vietos verslo atstovai. Pasirinkti prioritetai ir priemonės buvo pristatyti Skuodo r. savivaldybės strateginio planavimo ir biudžeto sudarymo komitetui. Kadangi rajone aplinkos būklės tyrimai ar studijos nėra parengti, o siekdami laikytis darnaus vystymosi principo į vietos plėtros strategiją įtraukėme šias priemones ir veiklos sritis, kurios turės teigiamos įtakos darniam vystymuisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“; • „Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas“; • „Bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“; • „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“ veiklos sritis „Laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose“; • „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“ veiklos sritis „Parama jaunimo verslumo iniciatyvų kūrimuisi“.

	<p>Projektams keliamų reikalavimų formulavime bus siekiama, kad vykdomos veiklos neturėtų neigiamų pasekmių aplinkai. Jeigu projektas gali turėti įtakos aplinkos apsaugai tokiu atveju turėtų būti atliekamas projekto poveikio aplinkai vertinimas (jei pagal teisės aktus privalomas). Jeigu vietos projekto veiklos daro neigiamą poveikį aplinkai tokiu atveju būtina vietos projektuose numatyti priemonės, kuriomis bus vykdoma neigiamo poveikio aplinkai prevencija. Atsižvelgiant į darnaus vystymosi sampratą numatėme sekančias VPS priemones ir veiklos sritis, kurios yra <u>neutralios darniam vystymuisi</u>:</p> <p>„Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“;</p> <p>„Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“;</p> <p>„Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas: kai mokymai susiję su VPS priemonėmis“.</p> <p>Rengiant VPS priemones, buvo diskutuojama apie projektinės idėjos, kurios gali turėti tiesioginės neigiamos įtakos darniam vystymuisi. Diskusijų, susirinkimų metu, buvo nutarta, kad projektinės idėjos, kurios turi tiesioginę neigiamą įtaką darniam vystymuisi, negali būti remiamos VPS lėšomis. Dėl šios priežasties, VPS priemonių sąrašė nėra nei vienos priemonės, kuri turėtų tiesioginę neigiamą įtaką darniam vystymuisi.</p>
8.10.2.	<p><i>VVG veiksmi, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Visuose vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etapuose (kvietimų teikti vietos projektus, vietos projektų atrankos, įgyvendinimo bei rezultatų sklaidos ir gyventojų aktyvumo skatinimo metu) ypatingas dėmesys bus skiriamas tam, kad įgyvendinama Skuodo vietos veiklos grupės 2016-2023 m. vietos plėtros strategija neturėtų neigiamos įtakos teritorijos darniam vystymuisi ir jos aplinkos būklei.</p> <p>VPS rezultatų sklaidos ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo metu bus akcentuojama būtinybė laikytis darnaus vystymosi principo ne tik rengiant vietos projektus, juos įgyvendinant, bet ir užtikrinant jų priežiūrą. Projektų vykdytojams ir potencialiems pareiškėjams bus akcentuojama būtinybė, jog projektų veiklos padėtų spręsti socialines ir ekonomines problemas, prisidėtų prie nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimo ir saugotų aplinką ateities kartoms.</p> <p>Teikiant vietos projektų paraiškas vietos projektų pareiškėjų bus prašoma aprašyti vietos projekto atitiktį darnaus vystymosi principui ir atsakyti į šiuos klausimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ar projekto veiklose nenumatyti veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principų įgyvendinimui; ar projekto veiklose numatyti veiksmai ir priemonės, kuriomis bus vykdomaneigiamo poveikio aplinkai prevencija; ar projektas ir planuojamos vykdyti veiklos iš esmės neprieštarauja Europos Bendrijos bei Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos nuostatom; ar projekto veiklos nepažeidžia aplinkos apsaugos reikalavimų ir jose nėra numatytos investicijos, kurios galėtų turėti kokią nors įtaką aplinkosaugai; ar projekto veiklose planuojami veiksmai ir investicijos nedaro neigiamos įtakos sprendžiant socialines bei ekonomines problemas; ar projekto veiklomis siekiama aktyvinti projekto dalyvius ieškant galimų socialinių bei ekonominių problemų sprendimų konkrečiose kaimo vietovėse prisidedant prie nedarbo, skurdo arba socialinės atskirties mažinimo; ar projektas neprieštarauja darnaus vystymosi nuostatom regionų plėtros srityje, vadovaujantis Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575 (Žin., 2005, Nr. 66-2370). <p>Vietos projektų atrankos metu bus laikomasi darnaus vystymosi principo. Dabartinės sudėties valdyba neturi gebėjimų šioje srityje, todėl bus organizuojami kursai, kuriuose valdybos nariai įgytų reikiamos kompetencijos.</p>

	<p>Igyvendinant vietos projektus, Skuodo VVG administracija, valdybos nariai teiks konsultacijas aplinkos apsaugos klausimais pagal savo kompetencijas, esant būtinybei tarpininkaus ieškant reikiamos informacijos.</p> <p>Skuodo VVG administracijos darbuotojai viešins projektus, kurių rezultatai prisideda prie darnaus vystymo ar aplinkos būklės gerinimo. Visa informacija bus viešinama Skuodo VVG internetinėje, svetainėje, spaudoje, socialiniuose tinkluose, kad kuo platesnis žmonių ratas būtų supažindintas su teigiamais projektų rezultatais.</p> <p>VVG teritorijos aktyvumo skatinimo metu bus telkiami vietos gyventojai veikti kartu, kad kuo labiau būtų prisidedama prie darnaus vystymo ir aplinkos būklės gerinimo.</p>
8.11.	<p>Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas. Lygios galimybės yra viena iš EB horizontaliųjų sričių, todėl į ją privaloma atsižvelgti taip pat visais ES struktūrinės paramos etapais – užtikrinti moterų ir vyrų lygybę ir lyčių lygybės principo įgyvendinimą visose srityse ir nediskriminavimą dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos gaunant paramą ir (arba) naudojantis jos rezultatais.</p> <p>Naujuoju 2014-2020 m. programavimo laikotarpiu lyčių lygybės ir nediskriminavimo principai išlieka tarp svarbiausių ES struktūrinių ir investicinių fondų panaudojimo horizontaliųjų prioritetų. Horizontalumas reiškia, kad lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioritetą gali ir turi būti įgyvendinami visose srityse pagal ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją vykdomuose projektuose nuo švietimo iki turizmo⁶⁴.</p>
8.11.1.	<p><i>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</i></p> <p>Rengiant vietos plėtros strategiją Skuodo vietos veiklos grupė iniciavo tų grupių, kurios šiame procese turėjo galimybę būti silpniau išgirstos, įtraukimą. Kaimo gyventojų anketinėje apklausoje, -konsultaciniuose renginiuose buvo sudarytos galimybės dalyvauti, atvirai išsakyti savo ar atstovaujamos grupės nuomonę, poreikius, siūlymus ir pastabas visiems rajono gyventojams, nepriklausomai nuo tautybės, religinių įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties ar lytinės orientacijos.</p> <p>Vietos plėtros strategijos rengimo metu lyčių lygybės ir nediskriminavimo (išskyrus jaunų žmonių pozityviają diskriminaciją) horizontalųjį principą įgyvendinome strategijoje nustatytuose prioritetuose ir priemonėse, išlaikydami atvirumo ir lygiateisiškumo principus, užtikrinančius galimybę dalyvauti ir diskriminavimą patiriančių grupių atstovams.</p> <p>Formuojant Skuodo vietos veiklos grupės valdybą taip pat buvo užtikrinta lyčių lygybė: 45,46 proc. valdybos narių sudaro vyrai ir 54,54 proc. – moterys.</p>
8.11.2.	<p><i>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</i></p> <p>Igyvendinant šią vietos plėtros strategiją bus užtikrinamas moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo horizontaliojo principo laikymasis šiuose etapuose:</p> <p>Organizuojant vietos veiklos grupės administracijos darbą darbuotojai nebus diskriminuojami dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos -įsidarbinant bus užtikrinamas lyčių lygybės principas ir atsižvelgta tik į kvalifikacinių reikalavimų, pateiktų 13.2 dalyje atitikimą. Darbuotojams bus suteiktos vienodos darbo sąlygos ir užtikrintos vienodos galimybės gauti vienodą darbo užmokestį (už tokį pat darbą);</p> <p>Organizuojant vietos veiklos grupės valdymo organo darbą bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei valdymo organo narių nediskriminavimas dėl rasės arba etninės</p>

⁶⁴Lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas ES struktūrinės paramos investicijose. Metodinės gairės institucijoms, pareiškėjams ir projektų vykdytojams, LR Finansų ministerija, 2014

kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį bus laikomasi reikalavimo: abiejų lyčių santykis valdyboje 40:60, t.y. mažiausiai 40 proc. nesvarbu kurios lyties. Kiekvienam valdybos nariui užtikrintos vienodos sąlygos gauti visą reikalingą informaciją valdybos nario funkcijoms atlikti, remiantis demokratijos principais, kiekvienas valdybos narys turės vienodas galimybes pareikšti savo nuomonę ir dalyvauti priimančiais sprendimais, jokių apribojimų dėl lyties, tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos nebus taikoma;;

kviečiant teikti vietos projektų paraiškas bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei pareiškėjų nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, pareiškėjai, dalyvaujantys kvietime privalės atitikti pareiškėjams keliamus tinkamumo reikalavimus, bet jokie apribojimai dėl lyties, tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių pozityvąją diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeimyninės padėties, lytinės orientacijos nebus taikomi. Visiems bus užtikrinamas vienodas viešos informacijos prieinamumas, vienodos sąlygos konsultuotis paraiškos pildymo ir pateikimo klausimais. Numatysime reikalavimą pareiškėjams pagrįsti, kad užtikrins šio principo laikymąsi rengiant paraišką ir kaip bus užtikrintas šio principo laikymasis projekto įgyvendinimo metu, ar nebus niekaip apribotas sukurtų rezultatų, t.y. ar bus sudarytos vienodos galimybes naudotis projekto rezultatais visiems asmenims;

tvirtinant vietos projektus bus užtikrinamas pareiškėjų nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos – atsižvelgta tik į kvietimo dokumentacijoje numatytų reikalavimų atitikimą, jokie apribojimai dėl lyties, tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių pozityvąją diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeimyninės padėties, lytinės orientacijos nebus taikomi. Bus atsižvelgta, ar pareiškėjai laikėsi aukščiau paminėto horizontaliojo principo rengiant vietos projekto paraišką ir ar įsipareigoja užtikrinti principo laikymąsi projekto įgyvendinimo metu (sudarant projekto administravimo komandą, atliekant viešuosius pirkimus perkant su projekto įgyvendinimu susijusius darbus, prekes ir paslaugas) ir ar nebus niekaip apribotas, t.y. bus sudarytos vienodos galimybes naudotis projekto rezultatais visiems asmenims;

pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę dalyvauti pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus užtikrintas viešos informacijos prieinamumas bei sudarytos vienodos galimybės dalyvauti viešinimo, informaciniuose ir kt. renginiuose, pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus;

vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę jose dalyvauti,vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas bus užtikrinta galimybė vienodomis sąlygomis gauti visą su aktyvumo skatinimu susijusią informaciją apie renginius, mokymus, (laikas, vieta, darbotvarkės) ir juose dalyvauti, galimybė gauti konsultacijas, susijusias su vietos projektų rengimu ir administravimu netaikant jokių apribojimų dėl lyties, tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių pozityvąją diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeimyninės padėties, lytinės orientacijos.

Neįgaliesiems, vyresnio amžiaus ir kitiems, skirtingas funkcines galimybes turintiems žmonėms, bus užtikrinta galimybė, naudotis fizine infrastruktūra, transportu, ir kitomis

priemonėmis bei paslaugomis.

9. VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	
9.1. VPS priemonės, turinčios veiklos sritis	
9.1.1. VPS prioritetą Nr. I „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“	
9.1.1.1.	VPS priemonė „Sumanus kaimas“ (kodas LEADER-19.2.- SAVA-4)
9.1.1.1.1.	VPS priemonės tikslas: gerinti kaimo gyventojų gyvenimo, jų vykdomos veiklos, juos supančios aplinkos kokybę, didinti kaimo vietovių modernumą, taikant ekonomiškai, socialiai ir technologiškai pažangius sprendimus.
9.1.1.1.1.1.	<p>Priemonės apibūdinimas</p> <p>Skuodo rajonas - žemės ūkio ir smulkaus verslo kraštas, kuris kuria didelę pridėtinę vertę visam rajonui: kuriamos darbo vietos, didinamas kaimo vietovių gyvybingumas ir patrauklumas. Daugelis subjektų naudoja tradicinę techniką, įrangą, kuri neigiamai veikia aplinką, klimatą, oro taršą, gamtinių išteklių naudojimą. Sumanių kaimų projektais siekiama verslą, ūkininkus skatinti diegti aplinkos apsaugos ir klimato kaitos švelninimo priemones, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, pažangius sprendimus atliekų valdyje, bioekonomikos, žiedinės ekonomikos kūrimą ir plėtrą bei tausų gamtos išteklių vartojimą. Projektai turi teikti akivaizdžią ir pamatuojamą viešąją naudą konkrečiai teritorijai, o ne individualiam subjektui. Sumanių kaimų projektai leis modernizuoti verslą, ūkį, taikant inovatyvius ir skaitmeninius sprendimus, prisidės prie aplinkos taršos mažinimo.</p> <p>Remiama veikla: Remiami sumanūs, pajamas generuojantys verslo projektai ekonominei veiklai pradėti ir plėtoti. Parama teikiama paslaugų kūrimui ir plėtrai, produktų gamybai ir perdirbimui, diegiant inovatyvius sprendimus, užtikrinant energetinę nepriklausomybę per atsinaujinančių išteklių naudojimą ir gamybą, tausojant gamtos išteklių vartojimą.</p> <p>Remiamos investicijos: Infrastruktūros tvarkymo, įrengimo darbai, įranga, technika, priemonės, įvairios paslaugos, susijusios su paslaugų teikimu ir produktų gamyba, perdirbimu. Investicijos turi prisidėti prie aplinkos apsaugos ir klimato kaitos pokyčių švelninimo.</p> <p>Numatomi šie pokyčio matavimo rodikliai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas dėl diegiamų aplinkos apsaugos ir klimato kaitos švelninimo priemonių; 2. Sukurtų ir įdiegtų sumanių technologijų ir

		<p>techninių sprendimų, susijusių su aplinkos/klimato srities veikla skaičiaus didėjimas.</p> <p><i>Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendintas 1 vietos projektas ir bus sukurtos 2,7 darbo vietos (etatai).</i></p>
9.1.1.1.1.2	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.1.1.2.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.1.1.2.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.1.1.3.	Tinkami paramos gavėjai	Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruoti fiziniai ir juridiniai asmenys. Projekto partneriais gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys.
9.1.1.1.1.4.	Priemonės tikslinė grupė	Skuodo rajono gyventojai.
9.1.1.1.1.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamą veiklą.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pareiškėjas, paraiškos pateikimo metu yra pasirašęs partnerystės ir (arba) bendradarbiavimo sutartį. 2. Projektas turi kurti viešąją naudą; 3. projekte turi būti numatytos konkrečios veiklos, susijusios su geresnės aplinkos apsaugos užtikrinimu ir klimato kaitos pokyčių švelninimu. 4. projektas turi atitikti sumanių kaimų projektų įgyvendinimo gairėse- bei sumanaus kaimo plane keliamus reikalavimus; 5. inovacijų (technologinių, socialinių, ekonominių) diegimas ir taikymas.
9.1.1.1.1.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti tinkamiausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Didesnis viešosios naudos gavėjų skaičius:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. 100 ir daugiau asmenų; 1.2. 80-99 asmenys; 1.3. 50-79 asmenys; 1.4. Iki 50 asmenų. 2. <i>Projekto įgyvendinimo metu diegiamos inovacijos VVG teritorijoje:</i> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Visos VVG teritorijos mastu; 2.2. Seniūnijos mastu; 2.3. Kaimo mastu. 3. <i>Projektas teikiamas su daugiau partnerių:</i> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Su 2 partneriais; 3.2. Su 3 ir daugiau partnerių. 4. <i>Didesnis pareiškėjo ir (arba) partnerio įnašas:</i>

		projektui įgyvendinti prašoma mažesnės paramos lyginamosios dalies (proc), nei galima didžiausia įgyvendinimo taisyklėse nustatyta paramos lyginamoji dalis, už kiekvieną sumažintą procentinį punktą pareiškėjui suteikiamas 1 balas, bet projektui ne daugiau kaip 20 balų.
9.1.1.1.1.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 200 000,00 Eur (EURI lėšos).
9.1.1.1.1.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kai vietos projektas yra privataus verslo pobūdžio Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kai vietos projektas yra privataus socialinio verslo, atitinkančio Socialinio verslo vykdymo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 3D-720 „Dėl Socialinio verslo vykdymo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones gairių patvirtinimo“ (toliau – Socialinio verslo gairės), nuostatas, pobūdžio; Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra bendruomeninio, kaip tai apibrėžta Socialinio verslo gairėse, arba NVO socialinio verslo, atitinkančio Socialinio verslo gairių nuostatas, pobūdžio.
9.1.1.2. VPS priemonė „Ekonominio gyvybingumo skatinimas“ (kodas LEADER-19.2.-SAVA-5)		
9.1.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: Stiprinti ekonominių Skuodo rajono kaimiškųjų vietovių kapitalą, skatinti vietos verslo iniciatyvas.	
9.1.1.2.1.1.	1 veiklos sritis	Parama alternatyviųjų žemės ūkio veiklų vykdymui (kodas LEADER-19.2.-SAVA-5.1.)
9.1.1.2.1.1.1	Veiklos srities apibūdinimas	Priemonė skirta smulkių kaimo verslo įmonių ekonominio gyvybingumo skatinimui, bendruomeniniam ir kitų organizacijų verslumui vystyti, socialiniam verslui kurti ir plėtotikavimo vietovėse bei fizinių asmenų verslo kūrimui ir plėtrai Skuodo r. Priemone siekiama didinti smulkių verslų kaime konkurencingumą ir ekonominį gyvybingumą, mažinti atotrūkį nuo miesto ir kaimo, kurti naujas ir išlaikyti esamas darbo vietas kaimuose. Remiama veikla: parama smulkiam verslui, nesusijusiam su žemės

		<p>ūkio veikla, kaime pradėti ir plėtoti, apimančiam įvairius ne žemės ūkio verslus, produktų gamybą, apdorojimą, perdirbimą, jų pardavimą, įvairių paslaugų teikimą, įskaitant paslaugas žemės ūkiui.</p> <p>Veiklos sritis skirta darbo vietoms kurti. Planuojama 17,31 darbo vietų. <i>Planuojama, kad pagal šią veiklos sritį bus įgyvendinta 17 vietos projektų.</i></p>
9.1.1.2.1.1.2	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.2.1.1.2.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.2.1.1.2.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.2.1.1.3.	Tinkami paramos gavėjai	Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruoti fiziniai ir juridiniai asmenys.
9.1.1.2.1.1.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Priemonės tikslinė grupė: Skuodo r. (išskyrus Skuodo miestą) gyventojai; ✚ Socialiai pažeidžiamos grupės; ✚ Turistai ir Skuodo rajono svečiai.
9.1.1.2.1.1.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonės „<i>Ekonominio gyvybingumo skatinimas</i>“ veiklos sritį „<i>Parama alternatyviųjų žemės ūkio veiklų vykdymui</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamą veiklą.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <p>1. pareiškėjas yra registruotas ir veikiantis Skuodo rajone (išskyrus miestą): pareiškėjo buveinė, biuras, kuriame saugomi apskaitos ir kt. dokumentai, gamybinės patalpos, technikos, įrangos laikymo patalpos, sandėliai ir pan. turi būti kaimo vietovėje;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ vietos projektas kuria naujas darbo vietas; ✚ paraišką teikiantis asmuo, paraiškos teikimo momentu turi atitikti labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės reikalavimus, kaip tai apibrėžta LR Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatyme; ✚ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis) – taikoma juridiniams asmenims; ✚ pareiškėjas, paraiškos pateikimo metu yra pasirašęs partnerystės ir (arba) bendradarbiavimo sutartį su privačiu juridiniu asmeniu (taikoma NVO ir privataus verslo bendradarbiavimo projektams).
9.1.1.2.1.1.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <p>1. <i>didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius;</i></p>

		<p>2. projekto veiklomis (rezultatai) kuriamos inovacijos;</p> <p>3. Pareiškėjas – fizinis asmuo arba pareiškėjo – juridinio asmens – vadovas, esantis juo ne mažiau kaip 1 m. iki paraiškos pateikimo (paraiškos pateikimo dieną ne trumpiau kaip paskutinius vienerius metus nepertraukiamai), yra iki 40 metų (imtina) amžiaus.</p> <p>Inovacijos:</p> <p>1. naujų paslaugų, gamybos būdų, produktų ir pan. teritorijoje (iki naujosios strategijos neįgyvendintų mūsų rajone) kryptis;</p> <p>2. naujų aplinkosauginių ir technologinių sprendimų įgyvendinimo kryptis;</p> <p>3. socialinių inovacijų kryptis.</p>
9.1.1.2.1.1.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	<p>Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 47000,00Eur.</p> <p>Kai teikiamas socialinio verslo projektas – didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 132 000,00 Eur.</p>
9.1.1.2.1.1.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	<p>Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kai vietos projektas yra privataus verslo pobūdžio</p> <p>Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kai vietos projektas yra privataus socialinio verslo, atitinkančio Socialinio verslo vykdymo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 3D-720 „Dėl Socialinio verslo vykdymo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones gairių patvirtinimo“ (toliau – Socialinio verslo gairės), nuostatas, pobūdžio;</p> <p>Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra bendruomeninio, kaip tai apibrėžta Socialinio verslo gairėse, arba NVO socialinio verslo, atitinkančio Socialinio verslo gairių nuostatas, pobūdžio.</p>
9.1.1.2.1.2.	2 veiklos sritis	„Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui“ (kodas LEADER-19.2.-SAVA-5.2.)
9.1.1.2.1.2.1.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Priemonė skirta didinti žemės ūkio konkurencingumą, užtikrinti inovacijų diegimą ir gerinti žemės ūkio ir maisto produktų gamybą, didinti kaimo bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų konkurencingumą, skatinant bendradarbiavimą tarp skirtingų kaimo subjektų, maisto tiekimo grandinės organizavimą ir žemės ūkio produktų perdirbimą. Šia veiklos sritimi siekiama įgyvendinti projektus, kurie</p>

		<p>kuria pridėtinę vertę kaimo vietovėje, sprendžia užimtumo ir nedarbo problemas.</p> <p>Remiama veikla:</p> <p>parama žemės ūkio produktų (vaisių, uogų, daržovių, grybų ir augalininkystės ir gyvulininkystės produktų) perdirbimui ir (arba) inovacijų, naujų technologijų bei procesų diegimui, siekiant sukurti naujus ir (arba) aukštesnės pridėtinės vertės, geresnės kokybės produktus;</p> <p>žemės ūkio produktų (vaisių, uogų, daržovių, grybų ir augalininkystės ir gyvulininkystės produktų) rinkodara;</p> <p>žemės ūkio produktų (vaisių, uogų, daržovių, grybų ir augalininkystės ir gyvulininkystės produktų) rinkodara, susijusi su naujomis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir (arba) plėtra.</p> <p>kitų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede išvardytų produktų perdirbimas ir (arba) rinkodara.</p> <p><i>Žemės ūkio produktų perdirbimas</i> – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis.</p> <p><i>Žemės ūkio produktų rinkodara</i> – žemės ūkio produktų supirkimas, surinkimas, paruošimas realizacijai, sandėliavimas, etikečių klijavimas, apdirbimas, rūšiavimas, pakavimas ir pardavimas.</p> <p>Veiklos sritis skirta darbo vietoms kurti. Planuojamos 6,65 darbo vietos. <i>Planuojama, kad pagal šią veiklos sritį bus įgyvendinti 6 vietos projektai. Visi suplanuoti rodikliai pasiekti, lėšų likutis 0,00 Eur. Priemonė papildoma EURI lėšomis 82679,20 Eur, kuriomis planuojama finansuoti 1 vietos projektą ir sukurti ne mažiau kaip 1,65 darbo vietų (etatų).</i></p>
9.1.1.2.1.2.2	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.2.1.2.2.1.	<i>pelno</i>	x
9.1.1.2.1.2.2.2.	<i>ne pelno</i>	
9.1.1.2.1.2.3.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruoti ir (arba) veiklą vykdančys privatūs juridiniai ir fiziniai asmenys, Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruoti viešieji juridiniai asmenys</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ ūkininkas (fizinis asmuo, įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu); ✚ naujai įregistruoti arba veikiantys juridiniai asmenys; ✚ naujai įregistruoti, veiklos nevykdę arba veiklą vykdančys fiziniai asmenys.

9.1.1.2.1.2.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Priemonės tikslinė grupė: ✚ ūkininkai, jaunieji ūkininkai; ✚ juridiniai asmenys; ✚ fiziniai asmenys.
9.1.1.2.1.2.5.	Tinkamumo sąlygos	Vietos projektai teikiami pagal priemonės „ <i>Ekonominio gyvybingumo skatinimas</i> “ veiklos sritį „ <i>Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui</i> “ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamą veiklą. Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte. Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams: 2. pareiškėjas juridinis asmuo yra registruotas irveikiantis Skuodo rajone (išskyrus miestą): pareiškėjo buveinė, biuras, kuriame saugomi apskaitos ir kt. dokumentai, gamybinės patalpos, technikos, įrangos laikymo patalpos, sandėliai ir pan. turi būti kaimo vietovėje (išskyrus mobilies paslaugas); 3. projektas turi kurti naujas darbo vietas; ✚ jei paraišką teikia ūkininkas (fizinis asmuo) jo deklaruota gyvenamoji vieta turi būti Skuodo rajone (išskyrus miestą) ; ✚ jei paraišką teikia juridinis asmuo pareiškėjo steigimo dokumentuose numatytos veiklos (pagal EVRK kodus) atitinka projekte numatytą vykdyti veiklą (-as); ✚ paraiškos pateikimo metu pareiškėjas ūkininkas(fizinis asmuo) įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu); ✚ paraišką teikiantis asmuo, paraiškos teikimo metu turi atitikti labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės reikalavimus, kaip tai apibrėžta LR Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatyme.
9.1.1.2.1.2.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus: 1. <i>Pareiškėjas – fizinis asmuo arba pareiškėjo – juridinio asmens – vadovas, esantis juo ne mažiau kaip 1 m. iki paraiškos pateikimo (paraiškos pateikimo dieną ne trumpiau kaip paskutinius vienerius metus nepertraukiamai), yra iki 40 metų (imtina) amžiaus.</i> 2. <i>didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius;</i> 3. <i>projekto veiklomis (rezultatai) kuriamos inovacijos;</i> Inovacijos: 4. naujų paslaugų, gamybos būdų, produktų ir pan. teritorijoje (iki naujosios strategijos neįgyvendintų mūsų rajone) kryptis; 5. naujų aplinkosauginių ir technologinių sprendimų įgyvendinimo kryptis;

		6. socialinių inovacijų kryptis.
9.1.1.2.1.2.7.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 82679,20Eur (EURI).
9.1.1.2.1.2.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kai vietos projektas yra privataus verslo pobūdžio. Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra bendruomeninio verslo pobūdžio, kaip tai apibrėžta Socialinio verslo gairėse,.
9.1.1.2. VPS priemonė „Bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“ (kodas LEADER-19.2.-SAVA-6)		
9.1.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: skatinti kaimo nevyriausybinės organizacijas kurti ir plėsti ekonomiškai naudingas veiklas kaime, sudarant galimybes kurtis naujoms darbo vietoms kaimiškose vietovėse.	
9.1.1.2.1.1.	1 veiklos sritis	Parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse (kodas LEADER-19.2.-SAVA-6.1.)
9.1.1.2.1.1.1.	Veiklos srities apibūdinimas	Veiklos sritis orientuota į inovatyvius pokyčius visuomenėje, skirta socialinės atskirties mažinimui, sukuriant palankias sąlygas bendruomeniniam ir kitam pelno nesiekiančių organizacijų verslumui vystytis. Remiami viešieji, pajamas generuojantys bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumą ir darbo vietų kūrimą skatinantys vietos projektai. Remiamos veiklos: <ul style="list-style-type: none"> ✚ Paslaugų, teikiamų kaimo gyventojams kūrimas ir plėtra (<i>švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo: vejų pjovimas, vaismedžių genėjimas, šiukšlių išvežimas ir pan., vaikų priežiūra, buitinių paslaugų: kirpykla, skalbykla, siuvykla, batų taisykla ir pan.</i>); ✚ Veiklų ir paslaugų, susijusių su turiningo laisvalaikio ir aktyvaus poilsio, kūrimas ir plėtra; ✚ Turizmą skatinančių veiklų kūrimas ir plėtra, įskaitant edukacinių programų vykdymą, kulinarinio paveldo ir tradicijų puoselėjimą. <p>Veiklos sritis skirta darbo vietoms kurti ir verslumui skatinti. Planuojamos 2 darbo vietos. <i>Planuojama, kad pagal šią veiklos sritį bus įgyvendinti 2 vietos projektai.</i></p>
9.1.1.2.1.1.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.2.1.1.2.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.2.1.1.2.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.2.1.1.3.	Tinkami paramos gavėjai	Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruoti viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos

		<p>fondų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos viešosios įstaigos.
9.1.1.2.1.1.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ bedarbiai, ypač darbo neturintys jauni žmonės; ✚ socialiai pažeidžiamos grupės (vyresnio amžiaus žmonės, neįgalieji ir pan.); ✚ kaimo bendruomenių ir kitų organizacijų nariai; ✚ projekto vykdymo teritorijos gyventojai; ✚ turistai ir Skuodo rajono svečiai.
9.1.1.2.1.1.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „Bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“ veiklos sritį „Parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ vietos projektas kuria naujas darbo vietas; ✚ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis).
9.1.1.3.1.1.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius; 2. projekto rezultatai skirti ne tik 1 teritorijos, kurioje įgyvendinamas projektas, gyventojų poreikiams tenkinti t.y. projekto rezultatais naudosis ne tik to kaimo, kuriame įgyvendinamas projektas ir (arba) kuriame registruota organizacija ar įstaiga žmonės. Projekto veiklomis ir rezultatais naudosis kelių kaimų ir (arba) miestelių ir (arba) seniūnijų ir (arba) organizacijų žmonės.
9.1.1.3.1.1.7.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 44 477,06 Eur.
9.1.1.3.1.1.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	<p>Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų;</p> <p>Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra</p>

		bendruomeninio, kaip tai apibrėžta Socialinio verslo gairėse, arba NVO socialinio verslo, atitinkančio Socialinio verslo gairių nuostatas, pobūdžio.
9.1.2.	VPS prioritetas Nr. II „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“	
9.1.2.1.	VPS priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (kodas LEADER-19.2.-7)	
9.1.2.1.1.	VPS priemonės tikslas: gerinti gyvenimo kokybę Skuodo rajono kaimiškose vietovėse, kurti palankią aplinką socialinei ir ekonominei veiklai teritorijoje	
9.1.2.1.1.1.	1 veiklos sritis	Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą (kodas LEADER-19.2.-7.2.)
9.1.2.1.1.1.1.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Priemonė yra investicinio pobūdžio, skirta viešųjų erdvių ir pastatų, kuriuose vykdoma laisvalaikio, poilsio, sporto, kultūrinė, socialinė ir kt. veikla kaime, atnaujinimui ir įrengimui. Priemonė skirta gerinti gyvenamąją aplinką siekiant mažinti socialinę atskirtį ir ekonominę atotrūkį, skatinant vietos gyventojų aktyvumą ir iniciatyvų kūrimąsi Skuodo rajone.</p> <p>Remiamos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ investicijos į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą (objektų, kuriuose teikiamos paslaugos – prekyviečių, bendruomenės namų, mokyklų, darželių, aikščių ir kt. objektų – atnaujinimas ir tvarkymas); ✚ investicijos į kraštovaizdžio gerinimą. <p>Priemonė nekurianti darbo vietų. <i>Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 4 vietos projektai.</i></p>
	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.1.1.1.2.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.1.1.1.2.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.1.1.1.3.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone registruoti viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų bei biudžetinių įstaigų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos viešosios įstaigos; ✚ Skuodo rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos; ✚ Skuodo rajono savivaldybės administracija.
9.1.2.1.1.1.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Priemonės tikslinės grupės: ✚ Skuodo rajono seniūnijų gyventojai.
9.1.2.1.1.1.5.	Tinkamumo sąlygos	Vietos projektai teikiami pagal priemonę „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.

		<p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ projekto poreikis suderintas su rajono savivaldybe (projekto idėjai pritarė savivaldybės administracija ir (arba) savivaldybės taryba), kai to reikalauja atitinkami teisės aktai; ✚ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (ertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis)
9.1.2.1.1.1.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti tinkamiausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. didesnis naudos gavėjų, besinaudosiančių projekto rezultatais, skaičius; 2. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitais subjektais dalyvaujančiais projekto veiklose ir besinaudojančiais projekto rezultatais.
9.1.2.1.1.1.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 39 126,33 Eur.
9.1.2.1.1.1.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
<p>9.1.2.2. VPS priemonė „Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“ (kodas LEADER-19.2.-SAVA-7)</p>		
9.1.2.2.1.	VPS priemonės tikslas: Plėtoti žmoniškuosius išteklius, didinti socialinį, kultūrinį ir visuomeninį Skuodo rajono gyventojų potencialą.	
9.1.2.2.1.1.	1 veiklos sritis	Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas (kodas LEADER-19.2.-SAVA-7.1.)
9.1.2.2.1.1.1.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Priemonė yra skirta veikloms, skatinančioms vietos iniciatyvas bei partnerystę, taip pat stiprinančioms socialinį, kultūrinį kapitalą bei visuomeniškumo supratimą.</p> <p>Priemone remiami projektai, kurie nėra susiję su investicijomis į nekilnojamąjį turtą (pastatus), skirta kaimo gyventojų bendrų iniciatyvų rėmimui.</p> <p>Remiamos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Laisvalaikio, kultūros, sporto veiklos, kaimo tradicijų, mėgėjų meno puoselėjimo veiklų organizavimas; ✚ Tradicinių švenčių ir kitų renginių organizavimas; ✚ Įvairių gyventojų grupių (jaunimo, moterų, senjorų ir pan.) ir (arba) interesų grupių klubų ir centrų kūrimas ir (arba) veiklų vykdymas. <p>Priemonė nekurianti darbo vietų. Planuojama, kad</p>

		<i>pagal šią priemonę bus įgyvendinti 9 vietos projektai.</i>
9.1.2.2.1.1.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.2.1.1.2.1.	<i>pelno</i>	
9.1.2.2.1.1.2.2.	<i>ne pelno</i>	<i>x</i>
9.1.2.2.1.1.3.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone registruoti viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos viešosios įstaigos.
9.1.2.2.1.1.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Jauni asmenys iki 40 metų; ✚ kaimo bendruomenių ir kitų organizacijų nariai; ✚ projekto vykdymo teritorijos gyventojai.
9.1.2.2.1.1.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „<i>Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas</i>“ veiklos sritį „<i>Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis); ✚ projekto idėja aptarta su priemonės tiksline grupe.
9.1.2.2.1.1.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>projekto tikslinės grupės (naudos gavėjų) įtraukimas į projekto veiklas;</i> 2. <i>projektas įgyvendinamas partnerystėje su keliais subjektais.</i>
9.1.2.2.1.1.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 16095,00Eur.
9.1.2.2.1.1.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 95 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.2.2.1.2.	2 veiklos sritis	Laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose (kodas LEADER-19.2.-SAVA-7.2.)
9.1.2.2.1.2.1.	Veiklos srities apibūdinimas	Veiklos sritis yra skirta Skuodo rajono kaimiškųjų vietovių kraštovaizdžio, didelės gamtinės vertės vietovių

		<p>ir saugomų teritorijų kultūros, gamtos bei biologinės įvairovės išlaikymu, atkūrimu ir atnaujinimu, skatinant aktyvaus poilsio ir turizmo veiklas.</p> <p>Remiamos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ investicijos į kaimo kultūros ir gamtos paveldo objektus (istorinę, architektūrinę ir (arba) kitokią vertę turinčius saugomus objektus), skatinant aktyvaus poilsio ir turizmo veiklas; ✚ investicijos į kraštovaizdžio gerinimą (gamtos paveldo objektų, vietovių, parkų, skverų, želdynų, kitų kraštovaizdžio komponentų tvarkymas), skatinant aktyvaus poilsio ir turizmo veiklas. <p>Priemonė nekurianti darbo vietų. <i>Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 2 vietos projektai.</i></p>
9.1.2.2.1.2.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.2.1.2.2.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.2.1.2.2.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.2.1.2.3.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone registruoti viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų bei biudžetinių įstaigų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės organizacijos; ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos viešosios įstaigos; ✚ Skuodo rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos; ✚ Skuodo rajono savivaldybės administracija.
9.1.2.2.1.2.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Skuodo rajono savivaldybės turistai; ✚ Skuodo rajono gyventojai.
9.1.2.2.1.2.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „<i>Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas</i>“ veiklos sritį „<i>Laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis – išlyga taikoma pareiškėjui Skuodo rajono savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, kurių veiklos tikslai apima visą Skuodo rajoną plačiąja prasme). ✚ projektas susijęs su saugomų objektų tvarkymu

		ir (arba) įgyvendinamas saugomose teritorijose; projektas suderintas su Skuodo rajono savivaldybe ir (arba) su kitomis, už objekto (-ų) priežiūra atsakingomis įstaigomis ir institucijomis.
9.1.2.2.1.2.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausias vietas projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus : 1. projekto tikslinės grupės (naudos gavėjų) įtraukimas į projekto veiklas; 2. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitais subjektais dalyvaujančiais projekto veiklose ir besinaudojančiais projekto rezultatais.
9.1.2.2.1.2.7.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 19 552,20 Eur.
9.1.2.2.1.2.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.2.3. VPS priemonė „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenes veiklų rėmimas“ (kodas LEADER-19.2.-SAVA-8)		
9.1.2.3.1.	VPS priemonės tikslas: aktyvinti kaimo jaunimą ir jaunus žmones, mažinti emigraciją iš kaimo, integruojant jį į bendruomenių socialinį, kultūrinį ir ekonominį gyvenimą.	
9.1.2.3.1.1.	1 veiklos sritis	Parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui (kodas LEADER-19.2.-SAVA-8.1.)
9.1.2.3.1.1.1.	Veiklos srities apibūdinimas	Veiklos sritis yra skirta paskatinti kaimo jaunimą imtis bendrų iniciatyvų, skatinti jaunimo socialinę, kultūrinę, turiningo laisvalaikio, pažintinę, švietėjišką veiklą, taip mažinant žalingų įpročių paplitimą ir didinant jaunimo motyvaciją likti kaime. Veiklos sritimi bus įgyvendinamos veiklos, kurios padeda integruoti jaunimą į bendruomenės gyvenimą ir sukuria įvairiapusę jaunimo saviraišką užtikrinančias sąlygas. Naudojama sąvoka jaunimas – jaunimas iki 29 metų. Remiamos veiklos: jaunimui patrauklių laisvalaikio, kultūros veiklų organizavimas, naujoviškų, netradicinių užimtumo galimybių sudarymas; Sporto veiklos aktyvinimas, klubų kūrimas; Neformalaus švietimo veiklų organizavimas; Jaunimo erdvių kūrimas. Veiklos sritis nekurianti darbo vietų . Planuojama pagal šią veiklos sritį įgyvendinti 4 projektus.
9.1.2.3.1.1.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.3.1.1.2.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.3.1.1.2.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.3.1.1.3.	Tinkami paramos	Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone (išskyrus miestą)

	gavėjai	<p>registruoti viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų bei biudžetinių įstaigų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės organizacijos; ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos viešosios įstaigos; ✚ Skuodo rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos.
9.1.2.3.1.1.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Jaunimas iki 29 metų.
9.1.2.3.1.1.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas“ veiklos sritį „Parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ projekto idėja išvystyta ir aptarta jaunimo. ✚ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis – išlyga taikoma pareiškėjui Skuodo rajono savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, kurių veiklos tikslai apima visą Skuodo rajoną plačiaja prasme).
9.1.2.3.1.1.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projektą teikia jaunimo ir (arba) su jaunimu dirbanti organizacija (NVO arba VŠĮ); 2. projekto tikslinės grupės, potencialių naudos gavėjų, įtraukimas į projekto veiklas; 3. projekto veiklos ir rezultatai apima daugiau nei 1 kaimo ir (arba) organizacijos jaunimą.t.y. projekto rezultatais naudosis ne tik to kaimo, kuriame įgyvendinamas projektas ir (arba) kuriame registruota organizacija ar įstaiga žmonės. Projekto veiklomis ir rezultatais naudosis kelių kaimų ir (arba) miestelių ir (arba) seniūnijų ir (arba) organizacijų žmonės.
9.1.2.3.1.1.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 12 708,92 Eur.
9.1.2.3.1.1.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 95 proc. visų tinkamų

		finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.2.3.1.2.	2 veiklos sritis	Parama jaunimo ir jaunų žmonių verslumo iniciatyvų kūrimuisi (kodas LEADER-19.2.-SAVA-8.2.)
9.1.2.3.1.2.1.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Veiklos sritis skirta jaunimo ir jaunų žmonių ekonominei veiklai kaimo vietovėse vystyti, didinti galimybes dalyvauti darbo rinkoje jauniems, nedirbantiems asmenims, taip pat prisidėti prie demografinės padėties kaime stabilizavimo. Siekiama motyvuoti kaimo jaunimą ir jaunus žmones gyventi ir dirbti kaime, taip mažinti migraciją iš kaimo, gerinti kaimo gyvenamosios aplinkos kokybę.</p> <p>Naudojama sąvoka jaunimas– jaunimas iki 29 metų; jauni žmonės– jauni žmonės iki 40 metų.</p> <p>Remiama veikla:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Investicijos į jaunimo ir jaunų žmonių verslumo ir jų iniciatyvų skatinimą (derinant įvairias priemones motyvuoti kaimo jaunimą ir jaunus žmones, pradėti savo verslą bei gerinti savo verslumo įgūdžius), skirtas skatinti kaimo jaunimą ir jaunus žmones gyventi ir dirbti kaime, ir taip mažinti migraciją iš kaimo, gerinti kaimo gyvenamosios aplinkos kokybę; ✚ investicijos į žmogiškuosius išteklius; sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio veiklų vykdymą <p>Priemonė nekurianti darbo vietų. <i>Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 2 vietos projektai.</i></p>
9.1.2.3.1.2.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.3.1.2.2.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.3.1.2.2.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.3.1.2.3.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruoti viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Asociacijų, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ✚ Skuodo rajone (išskyrus miestą) registruotos viešosios įstaigos;
9.1.2.3.1.2.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Jauni asmenys iki 40 metų; ✚ Jaunimas iki 29 metų.
9.1.2.3.1.2.5.	Tinkamumo sąlygos	Vietos projektai teikiami pagal priemonės „ <i>Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas</i> “ veiklos sritį „ <i>Parama jaunimo ir jaunų žmonių verslumo iniciatyvų kūrimuisi</i> “ turi atitikti

		<p>numatyta priemonės tikslą ir remiamą veiklą. Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis); ✚ projekto idėja aptarta su priemonės tiksline grupe.
9.1.2.3.1.2.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekto tikslinės grupės, potencialių naudos gavėjų, įtraukimas į projekto veiklas; 2. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitais subjektais dalyvaujančiais projekto veiklose ir besinaudojančiais projekto rezultatais.
9.1.2.3.1.2.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 14664,15 Eur.
9.1.2.3.1.2.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 95 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.

10. VPS įgyvendinimo veiksmų planas		
	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir priemonėmis
10.1.	2015 m.	
10.1.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu:	VPS vertinimas
10.1.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	VPS vertinimas
10.2.	2016 m.	
10.2.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><i><u>I kvietimas teikti vietos projektų paraiškas (III-IV kv):</u></i> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; vietos projektų paraiškų rinkimas; gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdų administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><i><u>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</u></i></p>	<p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms vietos plėtros strategijos priemonėms:</p> <p><i><u>Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas; (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis), LEADER-19.2.-SAVA-3.</u></i></p> <p><i><u>Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse, LEADER-19.2-7.</u></i> <i>veiklos sritis: parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą, LEADER-19.2.-7.2.</i></p> <p><i><u>Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-6:</u></i> <i>veiklos sritis: parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse, LEADER-19.2.-SAVA-6.1.</i></p>
10.2.2.	<p>Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos</p>	1-4 veiklos susiję su I-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti vietos plėtros strategijos priemonėmis ir veiklos sritimis.

	<p>verslininkus bus surengti informaciniai seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės.</p> <p>3.Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p>	
10.3.	2017 m.	
10.3.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><u>2016 m. vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</u> projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); vietos projektų patikros vietoje.</p> <p><u>II kvietimas teikti vietos projektų paraiškas (III-IV kv):</u> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; vietos projektų paraiškų rinkimas; gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-</p>	<p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms vietos plėtros strategijos priemonėms:</p> <p><u>Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra, LEADER-19.2.-SAVA-1</u></p> <p><u>Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-5:</u> veiklos sritis: parama alternatyvių žemės ūkio veiklų vykdymui, LEADER-19.2.-SAVA-5.1. veiklos sritis: parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui, LEADER-19.2.-SAVA-5.2.</p> <p><u>Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-6:</u> veiklos sritis: parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai</p>

	<p>2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><u>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</u></p>	<p><i>kaimo vietovėse, LEADER-19.2.-SAVA-6.1.</i> <i>veiklos sritis: parama maisto tiekimo grandinės organizavimui ir žemės ūkio produktų perdirbimui, LEADER-19.2.-SAVA-6.2.</i></p> <p><u><i>Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-7:</i></u> <i>veiklos sritis: kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-7.1</i></p> <p><u><i>Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenes veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-8:</i></u> <i>veiklos sritis: parama jaunų žmonių verslumo iniciatyvų kūrimuisi, LEADER-19.2.-SAVA-8.2.</i></p> <p><i>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susijusi su I-ojo ir II-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p>
10.3.2.	<p>Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės.</p>	<p><i>1-3 veiklos susijusios su II-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti vietos plėtros strategijos priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p> <p><i>4-5-6 veiklos susijusios su visomis vietos plėtros strategijos priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo.</i></p>

	<p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję su viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu.</p> <p>5. Siekiant parengti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p>	
10.4.	2018 m.	
10.4.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><u>2016 m. ir 2017 m. vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</u> projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); vietos projektų patikros vietoje.</p> <p><u>III kvietimas teikti vietos projektų paraiškas (III-IV ktv):</u> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; vietos projektų paraiškų rinkimas;</p>	<p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms vietos plėtros strategijos priemonėms:</p> <p><u>Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-5:</u> veiklos sritis: parama alternatyvių žemės ūkio veiklų vykdymui, LEADER-19.2.-SAVA-5.1. veiklos sritis: parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui, LEADER-19.2.-SAVA-5.2.</p> <p><u>Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-6:</u></p>

	<p>gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><u>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</u></p>	<p><i>veiklos sritis: parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse, LEADER-19.2.-SAVA-6.1.</i></p> <p><i>veiklos sritis: parama maisto tiekimo grandinės organizavimui ir žemės ūkio produktų perdirbimui, LEADER-19.2.-SAVA-6.2.</i></p> <p><i>veiklos sritis: NVO ir privataus verslo bendradarbiavimas, LEADER-19.2.-SAVA-6.3.</i></p> <p><u><i>Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse, LEADER-19.2-7.</i></u></p> <p><i>veiklos sritis: parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą, LEADER-19.2.-7.2.</i></p> <p><u><i>Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-7:</i></u></p> <p><i>veiklos sritis: kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-7.1</i></p> <p><u><i>Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenes veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-8:</i></u></p> <p><i>veiklos sritis: parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui, LEADER-19.2.-SAVA-8.1.</i></p> <p><u><i>Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas; (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis), LEADER-19.2.-SAVA-3.</i></u></p> <p><i>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susijusi su I-ojo, II-ojo ir III-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p>
10.4.2.	Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	1-3 veiklos susijusios su III-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti vietos plėtros strategijos

	<p>1. Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės.</p> <p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję su viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu.</p> <p>5. Siekiant parengti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p>	<p><i>priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p> <p><i>4-5-6 veiklos susijusios su visomis vietos plėtros strategijos priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo.</i></p>
10.5.	2019 m.	
10.5.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><i>2016 m., 2017 m. ir 2018 m. vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir</i></p>	<p><i>2019 metais bus atliekamas tarpinis strategijų vertinimas. Ataskaita bus teikiama apie I-ojo, II-ojo ir III-ojo kvietimo vietos plėtros strategijos priemones ir veiklos sritis.</i></p>

	<p><u>administravimas:</u> projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); vietos projektų patikros vietoje.</p> <p><u>IV kvietimas teikti vietos projektų paraiškas (III-IV kv):</u> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; vietos projektų paraiškų rinkimas; gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><u>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</u></p>	<p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms vietos plėtros strategijos priemonėms:</p> <p><u>Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra, LEADER-19.2.-SAVA-1</u></p> <p><u>Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-6:</u> veiklos sritis: parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse, LEADER-19.2.-SAVA-6.1.</p> <p><u>Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-7:</u> veiklos sritis: kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-7.1</p> <p><u>Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-8:</u> veiklos sritis: parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui, LEADER-19.2.-SAVA-8.1.</p> <p><i>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susijusi su I-ojo, II-ojo, III-ojo ir IV-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p>
10.5.2.	<p>Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų</p>	<p><i>1-3 veiklos susijusios su IV-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti vietos plėtros strategijos priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p> <p><i>4-5-6 veiklos susijusios su visomis vietos plėtros strategijos</i></p>

	<p>vykdytojams.</p> <p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės.</p> <p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję su viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu.</p> <p>5. Siekiant parengti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p>	<p><i>priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo.</i></p>
10.6.	2020 m.	
10.6.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><u>2016 m., 2017 m., 2018 m. ir 2019 m. vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</u> projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); vietos projektų patikros vietoje.</p>	<p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms vietos plėtros strategijos priemonėms:</p> <p><u>Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra, LEADER-19.2.-SAVA-1</u></p> <p><u>Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo</u></p>

	<p><u>V kvietimas teikti vietos projektų paraiškas (III-IV ktv):</u> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; vietos projektų paraiškų rinkimas; gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><u>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</u></p>	<p><u>skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-5:</u> veiklos sritis: parama alternatyvių žemės ūkio veiklų vykdymui, LEADER-19.2.-SAVA-5.1.</p> <p><u>Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-6:</u> veiklos sritis: parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse, LEADER-19.2.-SAVA-6.1.</p> <p><u>Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse, LEADER-19.2-7.</u> veiklos sritis: parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą, LEADER-19.2.-7.2.</p> <p><u>Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-7:</u> veiklos sritis: laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose, LEADER-19.2.-SAVA-7.2.</p> <p><u>Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-8:</u> veiklos sritis: parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui, LEADER-19.2.-SAVA-8.1. veiklos sritis: parama jaunų žmonių verslumo iniciatyvų kūrimuisi, LEADER-19.2.-SAVA-8.2.</p> <p><u>Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas; (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis), LEADER-19.2.-SAVA-3.</u></p> <p><i>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susijusi su I-ojo,</i></p>
--	---	---

		<i>II-ojo, III-ojo, IV-ojo ir V-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</i>
10.6.2.	<p>Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams. 2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės. 3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis. 4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję su viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. 5. Siekiant parengti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu. 6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams. 	<p><i>1-3 veiklos susijusios su V-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti vietos plėtros strategijos priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p> <p><i>4-5-6 veiklos susijusios su visomis vietos plėtros strategijos priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo.</i></p>
10.7.	2021 m.	

10.7.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><u>2016 m., 2017 m., 2018 m., 2019 m. ir 2020 m. vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</u> projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); vietos projektų patikros vietoje.</p> <p><u>VI kvietimas teikti vietos projektų paraiškas (III-IV kv):</u> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; vietos projektų paraiškų rinkimas; gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><u>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</u></p>	<p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms vietos plėtros strategijos priemonėms:</p> <p><u>Privataus verslo sektoriaus ekonominio gyvybingumo skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-5:</u> veiklos sritis: parama alternatyvių žemės ūkio veiklų vykdymui, LEADER-19.2.-SAVA-5.1.</p> <p><u>Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-6:</u> veiklos sritis: parama buitinių ir kitų paslaugų plėtrai kaimo vietovėse, LEADER-19.2.-SAVA-6.1.</p> <p><u>Priemonė: Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-6:</u> veiklos sritis: NVO ir privataus verslo bendradarbiavimas, LEADER-19.2.-SAVA-6.3.</p> <p><u>Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-7:</u> veiklos sritis: kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas, LEADER-19.2.-SAVA-7.1 veiklos sritis: laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose, LEADER-19.2.-SAVA-7.2.</p> <p><u>Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenės veiklų rėmimas, LEADER-19.2.-SAVA-8:</u> veiklos sritis: parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui, LEADER-19.2.-SAVA-8.1.</p>
---------	---	--

		<p><i>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susijusi su I-ojo, II-ojo, III-ojo, IV-ojo, V-ojo ir VI-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p>
<p>10.7.2.</p>	<p>Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams. 2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės. 3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis. 4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję su viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. 5. Siekiant parengti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu. 6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų 	<p><i>1-3 veiklos susijusios su V-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti vietos plėtros strategijos priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p> <p><i>4-5-6 veiklos susijusios su visomis vietos plėtros strategijos priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo.</i></p>

	vykdytojams.	
10.8.	2022 m.	
10.8.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><i>2016 m., 2017 m., 2018 m., 2019 m., 2020 m. ir 2021 m. vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</i> projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); vietos projektų patikros vietoje; vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo.</p> <p><i>Planuojamas VII (rezervinis) kvietimas teikti vietos projektų paraiškas:</i> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; vietos projektų paraiškų rinkimas; gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><u><i>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</i></u></p>	<p><i>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susiję su I-ojo, II-ojo, III-ojo, IV-ojo, V-ojo ir VI-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p> <p><i>VII-asis (rezervinis) kvietimas teikti vietos projektų paraiškas, susijęs su visomis vietos plėtros strategijos priemonėmis ir veiklos sritimis. Kvietimas bus skelbiamas atsižvelgiant į sutaupytas vietos plėtros strategijos lėšas.</i></p>
10.8.2.	<p>Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skuodo rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių, kuriuose buvo sutaupytos lėšos, pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams. 2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo 	<p><i>1-3 veiklos susijusios su VI-ojo (rezervinio) kvietimo metu planuojamomis finansuoti vietos plėtros strategijos priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p> <p><i>4-5-6 veiklos susijusios su visomis vietos plėtros strategijos priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo.</i></p>

	<p>galimybės.</p> <p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję su viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu.</p> <p>5. Siekiant parengti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p>	
10.9.	2023 m.	
10.9.1.	<p>Susiję su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu:</p> <p><i>2016 m., 2017 m., 2018 m., 2019 m., 2020 m., 2021 m. ir 2022 m. vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</i> projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); vietos projektų patikros vietoje; vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo.</p> <p><i>Planuojamas priemonės „Sumanaus kaimo“ kvietimas teikti vietos projektų paraiškas (I-II ketv.):</i> kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas;</p>	<p><i>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susiję su I-ojo, II-ojo, III-ojo, IV-ojo, V-ojo, VI-ojo ir VII-ojo (rezervinio) kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</i></p>

	<p>vietos projektų paraiškų rinkimas; gautų vietos projektų vertinimas; vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo taisyklių reikalavimais.</p> <p><u><i>Su vietos plėtros strategijos administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</i></u></p>	
10.9.2.	<p>Susiję su Skuodo vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Siekiant parengti kokybišką galutinę vietos plėtros strategijos vertinimo ataskaita bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p>	<p>Veikla susijusi su visomis vietos plėtros strategijos priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo.</p>

11. VPS finansinis planas					
VPS finansinis planas pagal prioritetus:					
11.1.	Prioriteto Nr.	VPS prioriteto pavadinimas	Planuojama paramos lėšų suma (Eur)		Planuojama lėšų (proc.)
11.1.1	I	Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas	1408069,00(82679,00 EURI lėšos)(iš jų 199 487,00 Sumanaus kaimo lėšos)		77,75
11.1.2	II	Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas	402883,00		22,25
		Iš viso	1 810 952,00		Iš viso 100
VPS finansinis planas pagal priemones:					
11.2.	VPS priemonės pavadinimas	VPS prioriteto Nr., kuriam priskiriama priemonė	VPS priemonės kodas	Planuojama lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)
11.2.1.	Sumanus kaimas	I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“	LEADER-19.2.-SAVA-4	199487,00	11,02
11.2.2.	Ekonominio gyvybingumo skatinimas	I prioritetas „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“	LEADER-19.2.-SAVA-5	1120328 (iš jų 82679 EURI)	61,86
11.2.2.1.		Parama alternatyviųjų žemės ūkio veiklų vykdymui	LEADER-19.2.-SAVA-5.1.	813655	
11.2.2.2.		Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir realizavimui	LEADER-19.2.-SAVA-5.2.	306673	
11.2.3.	Bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių	I prioritetas	LEADER-19.2.-SAVA-6		4,87

	organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas	„Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaime kūrimas“		88254		
11.2.4.	Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse	II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“	LEADER-19.2.-7	139103		7,68
11.2.5.	Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas	II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“	LEADER-19.2.-SAVA-7	184704		10,2
11.2.5.1.		Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio skatinimas	LEADER-19.2.-SAVA-7.1.	145601		
11.2.5.2.		Laisvalaikio ir turizmo veiklų skatinimas saugomose teritorijose	LEADER-19.2.-SAVA-7.2.	39103		
11.2.6.	Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenes veiklų rėmimas	II prioritetas „Patrauklios aplinkos gyventi kaime kūrimas“	LEADER-19.2.-SAVA-8	79076		4,37
11.2.6.1.		Parama laisvalaikio, sporto, kultūros ir neformalaus švietimo iniciatyvų skatinimui	LEADER-19.2.-SAVA-8.1.	50565		
11.2.6.2.		Parama jaunimo ir jaunų žmonių verslumo iniciatyvų kūrimuisi	LEADER-19.2.-SAVA-8.2.	28511		
				1810952		100
11.3.	VPS administravimo išlaidų finansinis planas:					
	VPS administravimo išlaidų (KPP kodas 19.4)		Planuojama lėšų (Eur)			Planuojama lėšų (proc.)

kategorijos													
11.3.1	VVG veiklos išlaidos	318709,24(iš jų 40000,00 Sumanaus kaimo lėšos)											74,72
11.3.2	VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos	107825,46											25,28
11.3.3	Iš viso:	426534,70											100 (ne daugiau 20 proc. visos VPS įgyvendinti skirtos sumos)
11.4.	Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso:	
11.4.1	Planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (proc. nuo vietos projektams numatytos sumos)	-	0,00	0,22	8,80	25	28	23,98	5,00	5,00	5	100 proc.	
11.4.2	Planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos)	-	14,2	14,2	14,2	12,2	11,2	12,0	10,0	7,0	5	100 proc.	
11.5.	Planuojami papildomi VPS finansavimo šaltiniai	Pagrindimas											
11.5.1													

* įskaitant sumanaus kaimo lėšas

12. VPS įgyvendinimo rodikliai												
12.1. VPS pasiekimų produkto (anglų k. „output“) rodikliai												
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	ESIF teminiai tikslai										Iš viso:
		1	10	3	3	5-6	4	8	9	2		
		EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys										
		1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C		
12.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.):											47
12.1.1.1.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė NVO, skaičius (vnt.)	-					-	-	20	-		20
12.1.1.2.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija/organizacija, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	2	-	-	1			3
12.1.1.3.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė MVĮ, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	18				18
12.1.1.4.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė fiziniai asmenys,	-	-	-	6							6

	priemonėmis) ^(*)										
12.1.12.1.	Paremtų vietos projektų, susijusių su inovacijų ir bendradarbiavimo skatinimo mokymais, skaičius (vnt.)		-	-	-	-	-	-	-	-	
12.1.12.2.	Paremtų vietos projektų, susijusių su VVG teritorijos gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymais, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
12.1.12.3.	Paremtų vietos projektų, susijusių su verslumo (žemės ūkio srityje, ne žemės ūkio srityje, socialinio verslo srityje) skatinimo mokymais, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
12.1.12.4.	Paremtų vietos projektų, susijusių su kitais nei 12.1.12.1–12.1.12.3 papunkčiuose minimais mokymais, skaičius										
12.1.12.5.	Planuojamas mokymų dalyvių skaičius (vnt., ne unikalių)										
12.1.13.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-4 (Sumanaus kaimas)										
12.1.13.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
12.1.14.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-5 („Ekonominio gyvybingumo skatinimas“)										
12.1.14.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	6	-	-	17	-	-	23
	LEADER-19.2.-SAVA-5.1.							17			
	LEADER-19.2.-SAVA-5.2.				6						
12.1.15.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-6 („Bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslo iniciatyvų kūrimosi skatinimas“)										
12.1.15.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-					2		2
12.1.16.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-7 („Kaimo tradicijų puoselėjimas, mokomųjų, švietėjiškų veiklų rėmimas“)										
12.1.16.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	2	-	-	9	-	11
	LEADER-19.2.-SAVA-7.1.								9		
	LEADER-19.2.-SAVA-7.2.					2					
12.1.17.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-8 („Vietos iniciatyvų ir partnerystės stiprinimas. Jaunimo ir jaunų žmonių užimtumo ir integravimosi į vietos bendruomenes veiklų rėmimas“)										
12.1.17.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6
	LEADER-19.2.-SAVA-8.1.								4		
	LEADER-19.2.-SAVA-8.2.								2		
12.2. VPS pasiekimų tikslo rodikliai (anglų k. „target“) rodikliai											
12.2.1. Vietos projektų įgyvendinimas											
12.2.1.1.	Sukurtų naujų darbo vietų (naujų etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.)				6,65			20,01	2		28,66
12.2.2.2.	Išlaikytų darbo vietų (etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.)										
12.2.2. VPS administravimas											

12.2.2.1.	Sukurtų naujų darbo vietų skaičius VVG administracijoje, vykdančią VPS administravimo veiklą (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	0	-	0
12.2.2.2.	Išlaikytų darbo vietų skaičius VVG administracijoje, vykdančią VPS administravimo veiklą (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3

* Jeigu Sumanaus kaimo projektas bus pateiktas ne žemės ūkio verslo pradžia ar plėtra

** Jeigu Sumanaus kaimo projektas bus pateiktas ne žemės ūkio verslo pradžia ar plėtra

13. VPS įgyvendinimo vidausvaldymas ir stebėseną		
13.1.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus	
13.1.1.	VVG nariai	<ul style="list-style-type: none"> ✚ tvirtina parengtą vietos plėtros strategiją; ✚ vertina ir tvirtina kasmetinę vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ir finansines ataskaitas; ✚ vykdo VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo priežiūrą; ✚ įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
13.1.2.	VVG valdymo organo nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. vadovauja VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; 2. priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projektinėje veikloje 3. priima ir atleidžia vietos plėtros strategijos administracijos vadovą, finansininką (-us), administratorių (-ius), viešųjų ryšių specialistą (-us); 4. tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; 5. priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo; 6. priima sprendimus dėl dalyvavimo VVG tinklo veikloje; 7. atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); 8. įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
13.1.3.	VPS administravimo vadovas	<ul style="list-style-type: none"> ✚ atlieka vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; ✚ rengia ir VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ✚ vykdo VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; ✚ rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ✚ vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; ✚ administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; ✚ administruoja vietos projektus: vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus; ✚ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); ✚ organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; ✚ atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; ✚ dalyvauja „Leader“ metodo įgyvendinimo darbo grupių ir priežiūros komitetų veikloje.
13.1.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<ol style="list-style-type: none"> 1. vykdo VVG apskaitos politiką; 2. organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad atskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams;

		<p>3. vykdo VVG finansinių dokumentų registrą;</p> <p>4. vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą;</p> <p>5. administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai;</p> <p>6. administruoja vietos projektus: priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus.</p>
13.1.5.	kiti VVG administracijos darbuotojai:	
13.1.5.1.	VPS administratorius (-iai)	-
13.1.5.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<ul style="list-style-type: none"> ✚ vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones; ✚ vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo vietos plėtros strategijos klausimais; ✚ vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; ✚ vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius, organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; ✚ kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; ✚ organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų; ✚ administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafiko priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus, atlieka vietos projektų patikras vietoje.
13.2.	VVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS	
13.2.1.	VPS administravimo vadovas	Turi turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Turi turėti aukštąjį išsilavinimą buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant vietos plėtros strategiją.
13.2.3.	kiti VVG administracijos darbuotojai:	
13.2.3.1.	VPS administratorius	-

13.2.3.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turi turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį vietos plėtros strategijos administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.3.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas	
13.3.1.	<p>VVG nariai vadovaujasi skaidrumo ir nešališkumo vertybėmis tiek vietos plėtros strategijos rengimo, tiek jos įgyvendinimo laikotarpiu. Siekiant efektyviai organizuoti VVG narių darbą, užtikrinti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymą ir stebėseną buvo priimtos darbo taisyklės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ VVG valdybos susirinkimai vyks ne rečiau kaip 1 kartą į ketvirtį. Susirinkimai protokoluojami, priimti sprendimai per 5 darbo dienas paskelbiami VVG svetainėje www.skuodovvg.lt, ✚ VVG valdybos nariai deklaruoja viešus ir privačius interesus taip, kaip tai numato LR įstatymai ✚ VVG valdybos susirinkimų metu visi nariai turi lygias teises pasisakyti ir skatinami išreikšti savo nuomonę, valdybos pirmininkas užtikrina, kad nė vienas narys nedominuotų svarstant klausimus, sprendimus priima konsensuso būdu išdiskutavus visus pasiūlymus, nepasiekus sutarimo sprendimas priimamas balsavimu. ✚ Tvirtina VPS administravimo vadovo metinį veiklos planą metų pradžioje ir veiklos ataskaitą metų pabaigoje ✚ siekiant išvengti klaidų, kylančių įgyvendinant vietos projektą ir užtikrinant jo tęstinumą, VVG valdybos nariai atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį). <p>VVG nariai tiesiogiai dalyvauja vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdyme ir stebėsenoje. Kiekvienais metais vyksta ataskaitiniai susirinkimai nariams, kuriuose yra pristatomi praėjusių metų darbai ir rezultatai. Susirinkimų metų kiekvienas narys yra laisvas išreikšti savo nuomonę apie VVG veiklą, teikti pastabas ir pasiūlymus tolesniems darbams. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo darbai, vykdomi vietos projektai bus viešinami Skuodo VVG internetinėje svetainėje, kur kiekvienas asmuo, taip pat ir VVG narys turės galimybę susipažinti su vykdoma veikla. Tokiu būdu, kiekvienas narys galės tiesiogiai dalyvauti VPS įgyvendinimo stebėsenoje. Skuodo vietos veiklos grupė yra atvira organizacija, todėl nariai gali gauti visą norimą informaciją VVG būstinėje ir teikti pastabas, pasiūlymus dėl VPS įgyvendinimo.</p> <p>VVG valdymo organo nariai t.y. valdyba, tiesiogiai dalyvauja VPS įgyvendinimo valdybe ir stebėsenoje. Valdybos nariai tiesiogiai dalyvauja VPS įgyvendinimo valdyme, nes yra atsakingi už vietos projektų tvirtinimą, lėšų skirstymą ir sprendimų priėmimą įvairiais organizacijos klausimais. VVG valdybos nariai naujuoju periodiniu laikotarpiu rinksis ne rečiau kaip kartą į ketvirtį, taip siekiant užtikrinti efektyvų VPS įgyvendinimą, nes susirinkimų metu bus aptariama administracijos veikla, vietos projektų įgyvendinimo eiga. Valdybos nariai teikia pastabas ir pasiūlymus dėl tolimesnio administracijos darbo bei dėl vietos projektų įgyvendinimo eigos. Valdybos nariai gali susipažinti su viešai skelbiama informacija apie VPS įgyvendinimą Skuodo vietos veiklos grupės internetinėje svetainėje, taip pat valdybos nariai gali gauti visą dominančią informaciją iš administracijos darbuotojų. Administracijos darbuotojai nuolat siunčia naujausią informaciją valdybos nariams el. paštu, taip pat valdyba prieš vietos projektų atrankos posėdžius yra el. paštu supažindinama su vietos projektų paraiškėmis, vertintojų išvadomis ir siūlymais, kad galėtų objektyviai įvertinti ir atrinkti pačius geriausius projektus.</p> <p>VPS administravimo vadovas tiesiogiai dalyvauja VPS įgyvendinimo valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemoje. Jis</p>	

yraatskaitingas VVG nariams ir teikia kasmetinę veiklos ataskaitą apie darbo rezultatus. Administracijos vadovas prižiūri administracijos darbuotojų darbą, vertina jų darbo rezultatus, teikia pastabas ir siūlymus. Taip pat administracijos vadovas teikia siūlymus VVG valdybai dėl darbuotojų skatinimo ir nuobaudų skyrimo. Vadovas kiekvienais metais teikia veiklos ataskaitas apie atliktus darbus ir pasiektus rezultatus bei VPS įgyvendinimo eigą. Adminsitracijos vadovas teikia visą reikalingą informaciją valdybos nariams sprendimams priimti. Vadovas prižiūri, kad VPS įgyvendinimas vyktų kaip numatyta Skuodo vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategijoje.

VPS finansininkas yra tiesiogiai pavaldus administravimo vadovui ir yra atsakingas už finansinius dokumentus ir teisingą jų apskaitymą apskaitoje, už metinių finansinių ataskaitų paruošimą ir pristatymą VVG nariams metinio ataskaitinio susirinkimo metu. Finansinkas prižiūri, kad teisingai ir optimaliai būtų naudojamos VPS lėšos, teikia pasiūlymus vadovui dėl lėšų panaudojimo.

VPS viešųjų ryšių specialistas yra atsakingas už potencialių vietos projektų vykdytojų konsultavimą, aktyvinimą ir mokymą, jis teikia metinius veiklos planus ir veiklos ataskaitas VPS administravimo vadovui ir teikia VVG valdybai tvirtinti.

Vietos projektų vykdytojai teikia informaciją apie projektų įgyvendinimo eigą VPS administracijos darbuotojams. Administracijos darbuotojai tiesiogiai yra atskaitingi administravimo vadovui ir jam teikia visą informaciją apie vietos projektus gautą iš vietos projektų vykdytojų ir savo darbo rezultatų ataskaitas. Visą gautą informaciją ir savo veiklos ataskaitą, VPS administravimo vadovas teikia VVG valdybai ir nariams.

VPS administracijos darbuotojai yra tiesiogiai atskaitingi administravimo vadovui. Administravimo vadovas teikia siūlymus valdybai dėl darbuotojų skatinimo ir nuobaudų skyrimo. Adminsitravimo vadovas yra atskaitingas VVG nariams ir kasmet teikia metines veiklos ataskaitas. Už VVG valdybos narių darbą yra atsakingas VVG valdybos pirmininkas, jis organizuoja valdybos darbą ir valdybos vardu teikia pasiūlymus bei pastabas VVG administracijai. VVG valdyba yra atsakinga už vietos projektų paraiškų tvirtinimą. VVG nariai renkasi ne rečiau kaip kartą į metus ir tvirtina metines darbuotojų ataskaitas.

VPS administracijos darbuotojai yra atskaitingi administravimo vadovui. Vadovas už galimus darbuotojų piktnaudžiavimo arba neteisėto veikimo ar neveikimo atvejus, teikia VVG valdybai siūlymus dėl darbuotojams skiriamų nuobaudų, o jei darbuotojas puikiai atlieka savo darbą, vadovas gali VVG valdybai teikti pasiūlymą dėl darbuotojo paskatinimo.

VVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie VVG atstovaujamos teritorijos gyventojus 2011 m.

VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių						Pagal lytį		Pagal gyvenamąją vietovę						Pagal užimtumą					Pagal socialinę padėtį			
		iki 7 m.	7–16 m.	16–25 m.	25–45 m.	45–65 m.	65 m. ir vyresni	vyrų	moterų	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)	gaunantys senatvės pensiją	skurdą patiriantys asmenys	socialinės rizikos šeimų skaičius	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius		
Pagal amžių	iki 7 m.	689	x	x	x	x	x	348	341	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	43	x
	7–16 m.	x	1600	x	x	x	x	808	792	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	16–25 m.	x	x	2586	x	x	x	1360	1226	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	25–45 m.	x	x	x	3929	x	x	2104	1825	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	45–65 m.	x	x	x	x	3924	x	1998	1926	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	65 m. ir vyresni	x	x	x	x	x	2788	1013	1775	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pagal lytį	vyrų	x	x	x	x	x	7631	x	-	2643	3623	543	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	moterų	x	x	x	x	x	x	7885	-	2842	3829	598	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pagal gyvenamąją vietovę	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	x	x	x	x	x	x	x	x	5485	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7452	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1141	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	6555	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	436	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1841	x	x	x	x	x	x	x	x
	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1431	x	x	x	x	x	x	x
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5393	x	x	x	x	x
Pagal socialinę padėtį	skurdą patiriantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3359	x	x	x	
	socialinės rizikos šeimų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	112	x	x	
	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	279	
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		Gyventojų skaičius pagal amžių ir lytį skaičiuojamas naudojant seniūnijų pateiktus duomenį (be Skuodo miesto) iš gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos (2011 m.), Pagal gyvenamąją vietovę, dirbančius bei gaunančius senatvės pensiją - Lietuvos statistikos departamento duomenys (Gyventojų ir būstų 2011 m. surašymo rezultatai, įtraukiant Skuodo m.), Valstybinės mokesčių inspekcijos teikiami statistiniai duomenys apie asmenis, dirbančius pagal verslo liudijimą (2011 m., įtraukiant ir Skuodo m.), Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2015 m. planas (2011 m.) – skurdą patiriantys asmenys, socialinės rizikos šeimos ir jose augančių vaikų skaičius. Lietuvos darbo birža (2011 m.) - bedarbių skaičius.																						
Paiškinimai		Amžiaus klasifikacija naudojama pagal gyventojų gyvenamosios vietos deklaravimo informacinę sistemą. Dirbantys gyventojai skaičiuojami kaip užimti Skuodo r. sav. gyventojai, pagal 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatus. Asmenys, gaunantys senatvės pensiją, skaičiuojami pagal gyventojų pagrindinį pragyvenimo šaltinį – pensiją. Skurdą patiriantys asmenys šioje VPS skaičiuojami kaip socialinės pagalbos gavėjai. Šis sąvokas naudoja Skuodo VVG, šioje VPS. *Duomenys neteikiami, kadangi institucijos iš kurių imti šie duomenys, jų neskaito pagal gyvenamąsias vietas.																						

VVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie VVG atstovaujamos teritorijos gyventojus 2014 m.

VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių				Pagal lytį			Pagal gyvenamąją vietovę						Pagal užimtumą				Pagal socialinę padėtį					
		iki 7 m.	7–16 m.	16–25 m.	25–45 m.	45–65 m.	65 m. ir vyresni	vyrų	moterų	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)	gaunantys senatvės pensiją	skurdą patiriantys asmenys	socialinės rizikos šeimų skaičius	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius		
Pagal amžių	iki 7 m.	710	x	x	x	x	x	322	388	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	7–16 m.	x	1211	x	x	x	x	621	590	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	16–25 m.	x	x	2199	x	x	x	1166	1033	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	25–45 m.	x	x	x	3646	x	x	1969	1677	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	45–65 m.	x	x	x	x	3914	x	1991	1923	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	65 m. ir vyresni	x	x	x	x	x	2701	1001	1700	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Pagal lytį	vyrų	x	x	x	x	x	x	7070	x	-*	-*	-*	-*	-*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	moterų	x	x	x	x	x	x	7311	x	-*	-*	-*	-*	-*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Pagal gyvenamąją vietovę	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	x	x	x	x	x	x	x	x	1321	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4329	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7446	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1285	x	x	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	-*	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-*	-*	-*	-*		
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	x	x	x	x	x	x	x	x	
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	485	x	x	x	x	x	x	x	x	
	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1416	x	x	x	x	x	x	x	
	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1679	x	x	x	x	x	x	
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-*	x	x	x	x	x	
Pagal socialinę padėtį	skurdą patiriantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3940	x	x	x	
	socialinės rizikos šeimų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	100	x	x	
	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	239	
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		Gyventojų skaičius pagal amžių ir lytį skaičiuojamas naudojant seniūnijų (neįtraukiant kuodo miesto) pateiktus duomenis iš gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos (2014m.). Gyventojai pagal gyv. vietovę – seniūnijų anketiniai duomenys už 2014 m. Valstybinės mokesčių inspekcijos teikiami statistiniai duomenys apie asmenis, dirbančius pagal verslo liudijimą (2014 m.). Skuodo rajono savivaldybės socialinių paslaugų 2015 m. planas (2014m. – skurdą patiriantys asmenys, socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius), Lietuvos darbo biržos statistiniai duomenys (2014 m.) apie bedarbius. Svetimo skyriaus duomenys (2014 m.) apie ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas lankančius asmenis.																						
Paiškinimai		Amžiaus klasifikacija naudojama pagal gyventojų gyvenamosios vietos deklaravimo informacinę sistemą. Ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, lankančių																						

asmenų skaičius pateikiamas už 2014-2015 m. m. *Skurdą patiriantys asmenys skaičiuojami kaip socialinės pašalpos gavėjai. Šias sąvokas naudoja Skuodo VVG, šioje VPS*
**Duomenys neteikiami kadangi institucijos iš kurių imti šie duomenys, jų neskaito pagal gyvenamąsias vietas.*